

โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project - MEMP)

158 อมรพันธุ์ 9 ซ. เสนานิคม 1 พหลโยธิน ลาดพร้าว กทม. 10230

E-mail Address: anujmemp@gmail.com โทร 0-2570-2588, โทรสาร 0-2570-2038

คำชี้แจง

เอกสารฉบับนี้ เป็นรายงานการประมวลสรุป วิเคราะห์และสังเคราะห์ เหตุการณ์และแนวโน้ม ด้านต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ในรอบเดือน เมษายน 2550 หรือรายงาน "Update" ฉบับที่ 9 จัดทำโดย **โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project - MEMP)** โดยได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

คณะผู้ดำเนินงาน หวังว่าท่านจะได้รับประโยชน์จากรายงานฉบับนี้ตามสมควร และขอความกรุณาเผยแพร่เอกสารฉบับนี้ต่อไปยังหน่วยงานราชการต่าง ๆ รวมถึงองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องของท่านด้วย จักขอบคุณยิ่ง

นายอนุช อภาภิรม

หัวหน้าโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)

20 พฤษภาคม 2550

สารบัญ

คำชี้แจง.....	1
สารบัญ	3
รายงานสถานการณ์และแนวโน้มตะวันออกกลาง	5
บริษัทใหญ่ในตะวันออกกลางและโลกมุสลิม: เติบโตใหญ่สู่ความหลากหลาย	5
1. ความนำ: โลกาภิวัตน์กับบริษัทใหญ่ในยุคโลกาภิวัตน์.....	5
2. บริษัทใหญ่ในโลกมุสลิมยุคโลกาภิวัตน์และสถานการณ์เศรษฐกิจทั่วไป	6
3. ตัวอย่างบริษัทใหญ่บางแห่ง.....	9
4. แนวโน้มของบริษัทใหญ่.....	16
บรรณานุกรม	18
ประมวลข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวตะวันออกกลาง.....	21
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองในตะวันออกกลาง	21
1. สรุปสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป.....	21
2. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวการเมืองในประเทศเขตแคว้นต่างๆ.....	22
3. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวการเมืองที่ส่งผลกระทบ	32
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน/น้ำมัน	33
1. สรุปสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป.....	33
2. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้าน้ำมัน	34
3. ความเคลื่อนไหวด้านภูมิรัฐศาสตร์น้ำมัน.....	36
4. พลังงานทางเลือกในภูมิภาคตะวันออกกลาง	41
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ.....	42
1. สถานการณ์ทั่วไป.....	42
2. เศรษฐกิจตะวันออกกลางเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลก	43
3. ความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจของกลุ่มและประเทศต่างๆ	46
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสังคม	51
1. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป.....	51
2. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวประเด็นทางสังคม	52
3. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา.....	53
4. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสาธารณสุข	55
ภาคผนวก 1.....	56
รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)	56
ภาคผนวก 2.....	58
แนะนำโครงการตะวันออกกลางศึกษา.....	58

รายงานสถานการณ์และแนวโน้มตะวันออกกลาง

เมษายน 2550

บริษัทใหญ่ในตะวันออกกลางและโลกมุสลิม: เติบโตใหญ่สู่ความหลากหลาย

1. ความนำ: โลกาภิวัตน์กับบริษัทใหญ่

ในยุคโลกาภิวัตน์ องค์การทางเศรษฐกิจที่มีบทบาทนำในการแสดงคุณภาพ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลก ได้แก่ บรรษัทขนาดใหญ่ที่มักขยายการลงทุนไปในต่างประเทศ ที่เรียกขานกันว่าบรรษัทข้ามชาติ (Multinational Corporation) และสิ่งที่เรียกกันว่าโลกาภิวัตน์ แกนกลางของมันก็คือการค้าและการลงทุนข้ามชาติอย่างเสรี สิ่งอื่นเช่นการปะทะสังสรรค์ทางวัฒนธรรม เป็นสิ่งตามมา

นิตยสารฟอร์บส์ ซึ่งเป็นนิตยสารทางด้านธุรกิจและการเงินของสหรัฐฯ และมีชื่อเสียงในการจัดอันดับบรรษัทใหญ่ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ได้รายงานเกี่ยวกับบรรษัทใหญ่ทั่วโลก 2 พันแห่ง ในฉบับวันที่ 16 เมษายน 2007 ว่า บริษัทเหล่านี้มียอดขายถึง 27 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีกำไร 2.2 ล้านล้านดอลลาร์ มีทรัพย์สิน 103 ล้านล้านดอลลาร์ มีมูลค่าทางตลาด 36 ล้านล้านดอลลาร์ และลูกจ้างพนักงาน 70 ล้านคน กระจายอยู่ใน 57 ประเทศ ดูจากที่ตั้งของบรรษัทเหล่านี้ ก็เห็นได้โดยไม่ว่า ศูนย์กลางธุรกิจโลกอยู่ที่ 3 แห่ง ได้แก่ สหรัฐ ที่มีบริษัทใหญ่มากที่สุด 659 บริษัท ยุโรปตะวันตก (รวม 18 ประเทศ) มี 527 บริษัท ญี่ปุ่น มี 291 แห่ง และมีประเทศตลาดเกิดใหม่ที่น่าสนใจ ได้แก่ จีน ที่เมื่อรวมเอาฮ่องกงเข้ามาด้วย เป็นที่ตั้งบริษัทใหญ่ 89 บริษัท

สำหรับบริษัทใหญ่ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ตามนิตยสารนี้มีอยู่ 15 บริษัทส่วนใหญ่เป็นของอิสราเอล ซาอุดีเป็นประเทศที่มีจำนวนบริษัทมากรองลงมา อย่างไรก็ตาม ยังมีบริษัทในตะวันออกกลางจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

นิตยสารดิเนียร์ สแตนดาร์ด ที่มีฐานในสหรัฐฯ ได้เริ่มจัดอันดับบริษัทใหญ่ 100 อันดับในประเทศมุสลิม 57 ประเทศที่เป็นสมาชิกองค์การการประชุมอิสลาม (Organization of Islamic Conference – OIC) ซึ่งได้พบว่า มีการอ้างอิงถึงค่อนข้างกว้างขวางในสื่อของโลกมุสลิม รวมทั้งสื่อตะวันตกจำนวนหนึ่ง การจัดอันดับดังกล่าวมีหลักเกณฑ์กว้างๆ ดังนี้

- 1) เป็นบริษัทที่มีฐานอยู่ในประเทศสมาชิกโอไอซี โดยคนพื้นเมืองเป็นเจ้าของหุ้นใหญ่ และไม่มีรวมสาขาบริษัทข้ามชาติ
- 2) ยึดรายได้เป็นสำคัญ ตัวเลขจะย้อนหลังไป 1 ปี เช่นการจัดอันดับปี 2006 ตัวเลขอยู่ที่สิ้นปี 2005
- 3) การคำนวณรายได้จำแนกไปตามประเภทธุรกิจ เช่น ธนาคาร ดูที่รายรับจากดอกเบี้ยและรายรับอื่น กิจกรรมน้ำมันได้จากการคำนวณปริมาณการผลิต กับราคาน้ำมัน

4) บริษัทที่จัดอันดับนั้นไม่จำกัดเฉพาะบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เท่านั้น แต่ยังรวมบริษัทของรัฐบาล และบริษัทเอกชนอื่น ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของประเทศมุสลิม

5) ไม่รวมธนาคารชาติของประเทศต่างๆ และรวมเอาบริษัทที่ไม่ได้มีฐานอยู่ในประเทศโอไอซี แต่มีกิจกรรมหลักอยู่ในประเทศโอไอซี และมีคนพื้นเมืองในประเทศโอไอซีเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ด้วย

การจัดอันดับนี้มีจุดประสงค์สำคัญ ได้แก่ การวาดภาพให้ชัดที่สุดถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลักในประเทศโอไอซี และมุ่งให้ผู้บริหารและนักวางแผนยุทธศาสตร์เห็นโอกาสทางเศรษฐกิจ และบริหารบริษัทเพื่อประโยชน์ของชุมชน

2. บริษัทใหญ่ในโลกมุสลิมยุคโลกาภิวัตน์และสถานการณ์เศรษฐกิจทั่วไป

ข้อเท็จจริงที่น่าสนใจ

จากรายงานการจัดอันดับปี 2006 ของดีนาร์ สแตนดาร์ด มีข้อเท็จจริงที่น่าสนใจหลายประการ ดังนี้

1) **บริษัทใหญ่ในโลกมุสลิมมียอดรายรับรวมราว 944 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ** เมื่อเทียบกับบริษัทใหญ่ของโลก 100 อันดับที่มีรายรับประมาณ 9.2 ล้านล้านดอลลาร์ (จัดทำโดยนิตยสารฟอร์จูนของสหรัฐปี 2006) ก็คิดเป็นร้อยละ 10 ของทั้งหมด นับว่าไม่มากนัก แต่เมื่อคำนึงถึงอัตราการเติบโตของบริษัทใหญ่ในโลกมุสลิมในปี 2006 ที่สูงถึงร้อยละ 37 จากปี 2005 และเมื่อเทียบกับบริษัทใหญ่ทั่วโลกที่มีอัตราเติบโตร้อยละ 14 ต่อปี ก็จะได้เห็นว่า บริษัทใหญ่ในโลกมุสลิมจะทวีความสำคัญมากขึ้น อนึ่ง มีบริษัทใหญ่ของมุสลิม ที่ติดอันดับในการจัดอันดับของนิตยสารฟอร์จูนในปีเดียวกันเพียง 3 บริษัท ได้แก่ เปโตรนาส บริษัทน้ำมันของมาเลเซีย ซาบิก (SABIC- Saudi Basic Industries Corporation) บริษัทลงทุนของซาอุดีฯ และ บริษัทเคโอซี โฮลดิ้ง ของตุรกี บริษัทใหญ่ในโลกมุสลิมจำนวนมากเป็นบริษัทรัฐบาล ไม่ได้จดทะเบียน และไม่มีแบรนด์สินค้าใดของบริษัทใหญ่มุสลิมที่ติดอันดับแบรนด์สินค้า 100 อันดับแรกของโลกปี 2006 ที่จัดทำโดยนิตยสารบิซิเนส วีค ซึ่งแบรนด์ที่ติด 5 อันดับแรกเป็นบริษัทใหญ่ของสหรัฐ

2) **ชนิดของบริษัทขนาดใหญ่ จำแนกได้เป็น 3 ประเภท** ได้แก่ (1) บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 55 ของบริษัทที่ติดอันดับทั้งหมด แต่ก็เป็นบริษัทที่มีขนาดไม่ใหญ่มาก เมื่อเทียบกับบริษัทรัฐบาลหรือที่รัฐบาลถือหุ้นใหญ่ (2) บริษัทรัฐบาลนั้นที่ติดอันดับ มีจำนวนเพียงร้อยละ 26 ของทั้งหมด แต่มีรายรับสูงถึงร้อยละ 67 ของทั้งหมด ขณะที่บริษัทจดทะเบียนมีรายรับเพียงร้อยละ 25 (3) บริษัทเอกชน ซึ่งยังมีจำนวนน้อยและมีสัดส่วนรายรับไม่มากนัก กล่าวคือมีสัดส่วนจำนวนเพียงร้อยละ 17 และรายรับเพียงร้อยละ 9

3) **กิจกรรมหลักทางเศรษฐกิจในโลกมุสลิมเมื่อพิจารณาจากบริษัทใหญ่ มีอยู่ 4 สาขาใหญ่** ได้แก่ ก) กิจการด้านพลังงาน มีจำนวน 21 บริษัท ข) กลุ่มบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลากหลาย

(Conglomerate) มี 22 บริษัท ค) การเงินการธนาคาร มี 17 บริษัท ง) ด้านบริการ 11 บริษัท รวม 4 ด้าน 61 บริษัท เป็นที่สังเกตว่าบริษัทด้านพลังงานที่มีขนาดใหญ่มากก็ขยายกิจการไปเป็นแบบกลุ่มบริษัท

กล่าวโดยรวม กิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศมุสลิม แม้จะมีฐานบนด้านพลังงาน แต่ก็ได้กระจายไปสู่กิจกรรมด้านอื่นอย่างรวดเร็วขึ้นในระยะหลัง โดยเฉพาะในประเทศที่มุ่งคั่งทางทรัพยากรพลังงาน สำหรับประเทศมุสลิมอีกจำนวนหนึ่งที่มีทรัพยากรด้านนี้น้อย ก็อาศัยการเงินและการเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศมุสลิมอื่น พัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจต่อไป ทิศทางของการทำให้เกิดความหลากหลาย ที่เด่น ได้แก่ ด้านการเงิน ซึ่งจะทำให้ตะวันออกกลางเป็นศูนย์กลางการเงินหนึ่งของโลก ด้านบริการ โดยเฉพาะการท่องเที่ยว ด้านอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมเคมีและการผลิตโลหะ ตลอดจนอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ด้านการค้าที่ขยายตัวค่อนข้างเร็ว มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนไลฟ์สไตล์แบบมุสลิมขึ้น

4) ขนาดและประเทศที่มีบริษัทใหญ่มาก เป็นดังนี้ บริษัทใหญ่ในโลกมุสลิมมีรายรับ 1.49 พันล้านดอลลาร์สหรัฐขึ้นไป ประเทศที่มีบริษัทใหญ่มาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ตุรกี ที่มีประชากรมากและมีการพัฒนาการผลิตและการค้าแบบอุตสาหกรรมมานาน มีทั้งหมด 26 บริษัท อันดับสอง ได้แก่ มาเลเซีย มี 17 บริษัท และซาอุดีมี 16 บริษัท อย่างไรก็ตาม บริษัทใหญ่ที่สุดของซาอุดี และเป็นบริษัทใหญ่ที่สุดในโลกมุสลิมมีขนาดใหญ่มาก ได้แก่ บริษัทน้ำมันซาอุดี อาระเบีย (Saudi Arabian Oil Co.) มีรายรับในปี 2005 ถึง 168,200 ล้านบาท สูงกว่าบริษัทน้ำมันเปโตรนาสของมาเลเซียที่ใหญ่เป็นอันดับสามกว่า 3 เท่า โดยเปโตรนาสมีรายรับเพียง 44,282 ล้านดอลลาร์

เป็นที่สังเกตว่าอิหร่านซึ่งเป็นประเทศมีประชากรมาก อุดมด้วยน้ำมัน มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสูง กลับมีบริษัทใหญ่ติดอันดับไม่มาก เพียง 3 บริษัท แต่บริษัทน้ำมันของอิหร่านก็ใหญ่เป็นที่สองในโลกมุสลิม ด้วยรายรับในปี 2005 รวม 75,616 ล้านดอลลาร์ ค่าอธิบายปรากฏการณ์นี้อย่างหนึ่งคงได้แก่ การที่อิหร่านถูกสหรัฐและพันธมิตรคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อเนื่องยาวนาน ผลจากการคว่ำบาตรแม้ว่าไม่สามารถทำให้รัฐบาลอิหร่านอ่อนแอลงอย่างเห็นได้ แต่ก็น่าจะมีผลให้การพัฒนาทางเศรษฐกิจและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีลดอัตราความเร็วลงได้อย่างมาก

อนึ่ง การที่ประเทศมีบริษัทใหญ่จำนวนมากก็มีผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวกก็คือทำให้สามารถแข่งขันกับบริษัทใหญ่ในโลกได้ สามารถใช้กำลังในการวิจัยและพัฒนาและสร้างนวัตกรรมได้มาก ในด้านลบก็คืออาจเป็นตัวเร่งขยายช่องว่างในสังคม ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กขยายตัวลำบาก และมักกลายเป็นเครื่องฟุ้ง เช่น เป็นผู้ผลิตให้แก่บริษัทหรือเครือข่ายใหญ่

สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาตอนเหนือ

ความเป็นไปของบริษัทใหญ่มักกล่าวข้างต้น ดูสอดคล้องกับสถานการณ์เศรษฐกิจของตะวันออกกลางและแอฟริกาตอนเหนือ (Middle and North Africa – MENA มีนา) ตามที่ปรากฏในรายงานของธนาคารโลกปี 2006 และเอกสารอื่น นั่นคือ

1) ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา (ค.ศ.2004-2006) เศรษฐกิจในมินา มีอัตราการเติบโตสูงมาก โดยในปี 2006 สูงถึงร้อยละ 6.3 ต่อปี นับเป็นสถิติสูงสุดของบริเวณนี้ตั้งแต่ครั้งหลังทศวรรษ 1970 และเมื่อเทียบกับอัตราเติบโตเฉลี่ยของโลกในรอบครึ่งหลังของทศวรรษ 1990 ซึ่งอยู่ที่เพียงร้อยละ 3.5 ต่อปี ก็ จะเห็นได้ชัดเจน

2) การเติบโตในอัตราสูงนี้ ที่สำคัญสืบเนื่องจากราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้นมากในระยะหลัง ซึ่งประเทศในภูมิภาคนี้ส่วนใหญ่พึ่งพิงด้วยทรัพยากรน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ที่มีทรัพยากรน้ำมันน้อย ได้แก่ จอร์แดน เลบานอน เซตเวสต์แบงก์และฉนวนกาซา สำหรับในแอฟริกา ได้แก่ อียิปต์ โมร็อกโก ตูนิเซีย และจิบูตี

3) เป็นที่สังเกตว่า ความมั่งคั่งจากรายได้น้ำมันที่เพิ่มขึ้นนี้ ได้มีการจัดการที่ดีขึ้นในหมู่ประเทศที่อุดมด้วยน้ำมัน ต่างกับที่เคยเกิดเมื่อทศวรรษ 1970 นั่นคือ ประเทศในภูมิภาคนี้ มีการจับจ่ายใช้สอยที่ไม่ฟุ่มเฟือยเหมือนก่อน มีการเพิ่มทุนทรัพย์ด้วยการเพิ่มทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ การตั้งกองทุนเพื่อรักษาเสถียรภาพราคาน้ำมัน เพื่อประกันให้ราคาน้ำมันโลกขึ้นลงในอัตราที่ทางกลุ่มต้องการ และการชำระหนี้ นอกจากนี้ ยังมีการกระจายความมั่งคั่งจากน้ำมัน ไปยังทรัพยากรอื่นต่างประเทศ เพื่อทำก้อนเงินจากน้ำมันนี้ให้กลายเป็นรายได้ในระยะยาว

ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า ความมั่งคั่งจากน้ำมันยุคปัจจุบันได้ถูกนำไปใช้ใน 3 ด้านที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลก ได้แก่

- (ก) การใช้จ่ายในการซื้อควมรวมกิจการหรือลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งมีข่าวใหญ่เป็นระยะ เช่น กรณีบริษัทบริหารท่าเรือดูไบเวิลด์ เข้าซื้อบริษัทด้านการเดินเรือของอังกฤษมูลค่า 6.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และตกลงที่จะซื้อกิจการบริษัทท่าเรือในสหรัฐตั้งแต่เนิวยอร์กถึงไมอามี แต่ถูกต่อต้านจากนักการเมืองและสื่อมวลชนสหรัฐ จนต้องยอมขายคืนให้บริษัทสหรัฐ หรือบริษัทดูไบโฮลดิ้ง ซึ่งเป็นบริษัทลงทุนของรัฐบาลดูไบ ได้ซื้อกิจการพิพิภภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งมาตามทุสโซมูลค่า 1.5 พันล้านดอลลาร์ การซื้อหุ้น พันธบัตร หนี้รัฐบาลต่างประเทศ อสังหาริมทรัพย์และการลงทุนอื่นนี้ มีผู้ประเมินว่ามูลค่าสูงถึง 1 ล้านล้านดอลลาร์
- (ข) นำไปใช้ในการลงทุนภายในประเทศและในภูมิภาค ซึ่งมียอดมหาศาล เกิดเมกะโปรเจกต์ขึ้นในประเทศที่มั่งคั่งจากน้ำมันในตะวันออกกลางมากมาย อย่างมีการวางแผน เช่นการสร้างเมืองเศรษฐกิจจำนวนมาก
- (ค) ใช้ในการซื้อสินค้า ซึ่งจำนวนมากมาจากจีนและญี่ปุ่น ซึ่งเป็นลูกค้าน้ำมันรายใหญ่ เงินหยวนและเงินเยนนี้ จำนวนไม่น้อยแปรเป็นเงินดอลลาร์ในการเข้าไปซื้อพันธบัตรในสหรัฐ (บีบีซีนิวส์ 130306)

4) ประเทศที่มั่งคั่งจากน้ำมัน ยังได้ร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างกัน และยินยอมให้ต่างประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในเศรษฐกิจของตนมากขึ้น ดังนั้น แทนที่จะเติบโตอย่างสะเปะสะปะต่างคนต่างทำเหมือนที่เกิดขึ้นในทศวรรษ 1970 และ 1980 ครั้งนี้ได้เกิดผลการเติบโตร่วมกัน

ขึ้น โดยแนวโน้มนี้จะทำให้ตะวันออกกลางและแอฟริกาตอนเหนือเชื่อมกันเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ-การเมืองที่มีบทบาทมากขึ้น อนึ่ง เป็นที่สังเกตว่าการกระจายความมั่งคั่งจากน้ำมันในครั้งนี้ได้เพิ่มน้ำหนักมาที่เอเชียมากขึ้นกว่าครั้งก่อนที่เน้นหนักในสหรัฐสูงมาก

5) ความมั่งคั่งจากน้ำมันครั้งนี้มีผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ที่น่าจับตามองนี้ ก) เกิดการเพิ่มขึ้นทางเครดิต ก่อให้เกิดการใช้จ่ายใช้สอยจำนวนมาก ข) การเฟื่องขึ้นของตลาดหลักทรัพย์ ค) การขยายตัวของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ง) การเฟื่องฟูของภาคการเงินการธนาคาร ซึ่งคาดว่าจะต่อไปจะเป็นเสาหลักหนึ่งในสามเสาในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภูมิภาค ได้แก่ อุตสาหกรรมและธุรกิจพลังงาน ธุรกิจการเงิน และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ จ) การขยายการลงทุนข้ามพรมแดน และการเคลื่อนย้ายเงินไปทั่ว รวมทั้งการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้ภูมิภาคนี้กลายเป็นจุดท่องเที่ยวสำคัญของโลก หากไม่ถูกทำลายด้วยสงคราม ฉ) การปฏิรูปองค์กรทางธุรกิจ ทั้งภาคอุตสาหกรรม การเงิน และการบริการ เพื่อให้สามารถแข่งขันและก้าวทันโลก อย่างไรก็ตาม ในการกระตุ้นและการปฏิรูปนี้ ก็พบอันตรายแฝงอยู่ เช่นการบริโภคและการลงทุนรวมทั้งการเก็งกำไรมากเกินไป ทำให้เศรษฐกิจโป่งพองเกินฐาน หรือการปฏิรูปที่ไม่ทันกาลและไม่ได้สมดุล ก็อาจก่อผลด้านลบได้สูง เช่น มีการปฏิรูปด้านการเปิดเสรีทางการค้ามาก แต่นโยบายภาครัฐยังไม่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนนัก เกิดมีปัญหาคอขวดความโปร่งใสและธรรมาภิบาล และประสิทธิภาพในการบริหาร นอกจากนี้ การเข้าถึงเครดิตที่ยังกระจุกตัวอยู่ในวงแคบ

6) มีการขยายการลงทุนภาคธุรกิจเอกชนสูงขึ้น เป็นราวร้อยละ 14 ของจีดีพี ในปี 2006 เพิ่มจากราวร้อยละ 10-11 เมื่อสองสามปีที่ผ่านมา

7) การว่างงานยังคงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศในภูมิภาคนี้ แม้ว่าจะมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง และสร้างโอกาสใหม่และงานเพิ่มขึ้นอีกมาก อัตราการว่างเฉลี่ยในปัจจุบันตกกว่าร้อยละ 10 เทียบกับราวร้อยละ 14-15 ในปี 2000

3. ตัวอย่างบริษัทใหญ่บางแห่ง

1) บริษัทธุรกิจน้ำมันและพลังงาน

บริษัทใหญ่ที่ติด 1 ใน 10 อันดับแรกในภูมิภาคตะวันออกกลางและโลกมุสลิมตามการจัดอันดับของดิเนียร์ สแตนดาร์ด ปรากฏว่าเป็นบริษัทด้านพลังงานที่รัฐบาลเป็นเจ้าของทั้งสิ้น เรียงลำดับจากอันดับ 1-10 ดังนี้ 1) บริษัทซาอุดี อะราเมโก 2) บริษัทน้ำมันแห่งชาติอิหร่าน 3) บริษัทน้ำมันแห่งชาติมาเลเซีย (เปโตรนาส) 4) บริษัทปิโตรเลียมคูเวต 5) บริษัทน้ำมันแห่งชาติอิรัก 6) บริษัทโซนาทราซของอัลจีเรีย 7) บริษัทน้ำมันแห่งชาติไนจีเรีย 8) บริษัทน้ำมันแห่งชาติอาบูดาบี 9) บริษัทน้ำมันแห่งชาติลิเบีย 10) บริษัทน้ำมันแห่งชาติซีเรีย เมื่อเทียบกับบริษัทใหญ่ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของโลกตามการจัดอันดับของนิตยสารฟอร์บส์ ที่บริษัทใหญ่ 1-10 ส่วนใหญ่คือ 7 บริษัทเกี่ยวข้องกับการธนาคาร การประกันภัย และการเงิน 2 บริษัทเกี่ยวกับกิจการน้ำมัน และ 1 บริษัทเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม

นอกจากนี้ บริษัทใหญ่ในตะวันออกกลางและโลกมุสลิมอันดับที่ 11-20 ส่วนใหญ่คือ 6 บริษัท เป็นด้านน้ำมันและแก๊ส ที่เหลือเป็นบริษัทที่มีกิจการหลายด้านรวม 2 บริษัท เป็นบริษัทเกี่ยวกับการลงทุน 1 บริษัท และบริษัทด้านอุตสาหกรรมเคมี 1 บริษัท จากข้อเท็จจริงนี้ ย่อมทำให้เห็นได้ง่ายว่าน้ำมันและแก๊สมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจในตะวันออกกลางและโลกมุสลิมอย่างไร และยิ่งชี้ว่าเศรษฐกิจของโลกต้องขึ้นกับน้ำมันและแก๊สจากตะวันออกกลางและโลกมุสลิมอย่างไร ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต สำหรับบริษัทใหญ่น้ำมันจะยกบริษัทซาอุดี อะราแมโกเป็นตัวอย่าง

บริษัทซาอุดี อะราแมโก

บริษัทซาอุดี อะราแมโก เดิมเป็นบริษัทน้ำมันของสหรัฐที่ได้สัมปทานสำรวจขุดเจาะน้ำมันตั้งแต่ปี 1933 มีการเปลี่ยนเจ้าของและชื่อหลายครั้ง ส่วนหนึ่งเกิดจากการไม่ประสบผลในการหาน้ำมัน ได้ชื่ออะราแมโก (Arabian American Oil Company – Aramco) ในปี 1944 หลังจากประสบความสำเร็จสามารถส่งออกน้ำมันได้ในปี 1939 ในปี 1956 อะราแมโกได้ยืนยันการค้นพบน้ำมันที่ใหญ่ที่สุดของโลกได้แก่บ่อฆะวาร (Ghawar) ที่อยู่บนบก และบ่อซาฟานียา (Safaniya) ที่อยู่ในชายฝั่ง ในช่วงเวลาดังกล่าวและต่อมาอีก บริษัทอะราแมโกของสหรัฐ ได้ดำเนินการสำรวจค้นพบน้ำมันจำนวนมาก กับได้สร้างเครือข่ายท่อขนส่งน้ำมันจากภาคตะวันออกของซาอุดีที่อุดมด้วยน้ำมัน ไปจนถึงภาคตะวันตกในทะเลแดง รวมทั้งการตั้งโรงผลิตก๊าซธรรมชาติเหลวด้วย นับแต่ปี 1973 ที่กลุ่มโอเปกมีความเข้มแข็งขึ้น รัฐบาลซาอุดีฯ ได้เข้าไปซื้อกิจการในบริษัทอะราแมโกเพิ่มขึ้น จนในปี 1980 ซึ่งหลังการปฏิวัติอิสลามในอิหร่าน (ปี 1979) ซาอุดีก็ได้เป็นเจ้าของบริษัทนี้เกือบสมบูรณ์ ในปี 1988 มีการสถาปนาบริษัทอะราแมโกใหม่ขึ้น เรียกว่าซาอุดี อะราแมโก (Saudi Arabian Oil Company – Saudi Aramco)

บริษัทซาอุดี อะราแมโก เป็นบริษัทน้ำมันใหญ่ที่สุดของโลก ปัจจุบันผลิตน้ำมันได้กว่าร้อยละ 10 ของโลกเป็นเจ้าของทุ่งน้ำมันราวร้อยละ 98 ของประเทศซาอุดีฯ ซึ่งมีปริมาณสำรองน้ำมันที่พิสูจน์แล้วราวร้อยละ 25 ของทั้งโลก นิตยสารไฟแนนเชียลไทมส์ (110307) ของอังกฤษ ระบุว่า เป็นบริษัทน้ำมันแห่งชาติที่ประสบความสำเร็จสูงสุดในโลก

ความสำเร็จของบริษัทนี้อาจจัดได้เป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

(1) **ความสำเร็จด้านการบริหารจัดการ** สามารถเปลี่ยนถ่ายการบริหารของสหรัฐมาสู่ซาอุดีฯ อย่างค่อนข้างราบรื่น ปัจจุบันบริษัทนี้บริหารจัดการโดยผู้เชี่ยวชาญและอุทิศตน การบริหารในระดับสูงทั้งหมดอยู่ในมือของชาวซาอุดีฯ ในห้องปฏิบัติการสำคัญที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและมีความลับสำคัญทางการผลิต ก็อยู่ในมือชาวซาอุดีฯ เช่นกัน ในปัจจุบันบริษัทซาอุดี อะราแมโก ใช้เทคโนโลยีระดับสูงสุดของโลก ไม่แพ้ผู้ใด และมีการวิจัยและพัฒนาโดยตลอด

(2) **ความสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล** กระทำได้อย่างดี ซาอุดี อะราแมโก มีคนงาน 5,4000 คน ราวร้อยละ 85 เป็นชาวซาอุดีฯ และคนงานสหรัฐราว 2 พันคน ซึ่งจำนวนมากเป็นผู้เชี่ยวชาญ มีคนงานชาติต่างๆ รวมถึง 50 ชาติด้วยกัน มีการจัดสวัสดิภาพ สวัสดิการ และการฝึกอบรมอย่างดี เช่นมี

เมืองคนงานหลายแห่ง แห่งที่ใหญ่ที่สุดและเก่าที่สุดอยู่ที่เมืองดาห์รอม (Dhahram) ซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ของบริษัทด้วย เมืองคนงานดาห์รอมนี้มีผู้อยู่อาศัยถึง 11,300 คนรวมคนงานและครอบครัว ในเมืองนี้มีกฎระเบียบของตัว ซึ่งบางที่ต่างกับของประเทศ เช่น ในประเทศซาอุดีฯ ห้ามสตรีขับรถยนตร์ในที่สาธารณะ แต่ในเมืองนี้สตรีสามารถขับรถและแต่งตัวแบบตะวันตกได้ ภาษาพูดในบริษัทใช้ภาษาอังกฤษ มีการจัดการฝึกอบรมภายในอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสร้างวัฒนธรรมขององค์กร และการผูกพันของคนงานระหว่างรุ่น เป็นที่สังเกตว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทเป็นคนเดียวกับผู้นำการบริหารในมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งกษัตริย์อับดุล (King Abdul University of Science and Technology)

(3) **ความสำเร็จด้านการลงทุนอย่างมีวิสัยทัศน์** ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ได้แก่ การดำรง**ภาวะ**เป็นผู้นำในตลาดโลกน้ำมัน โดยการนี้จึงมีการลงทุนที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น การสร้างท่าเรือน้ำมันที่สามารถขนถ่ายได้มากกว่าการผลิตในปัจจุบัน การมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการผลิตและการขนส่งที่สำรองไว้จำนวนหนึ่ง โดยการปฏิบัติเช่นนี้ทำให้ซาอุดีฯจึงเป็นเหมือน “ธนาคารน้ำมันโลก” พร้อมที่จะผลิตเพิ่มหรือลดลงได้ตามสถานการณ์ ทำให้ประเทศผู้ผลิตน้ำมันรายอื่นต้องปฏิบัติตาม หรือยอมรับการนำของซาอุดีฯ

(4) **ความสำเร็จด้านการผลิตอย่างยั่งยืน** ในระยะหลังพบความพยายามของบริษัทซาอุดี อะราเมโกที่จะผลิตอย่างยั่งยืน นั่นคือการกำหนดอัตราการผลิตสูงสุดไว้ ซึ่งจะทำให้สามารถผลิตในระดับนี้ต่อไปอีกราว 50 ปี อย่างไรก็ตามปริมาณสำรองน้ำมันและการผลิตยังคงเป็นปัญหาทางเทคนิคและการตลาด ไม่อาจทราบได้แน่นอน ตัวเลขการผลิตอย่างยั่งยืนจึงมีความไม่แน่นอนไปด้วย

(5) **ความสำเร็จของการขยายตัวอย่างมีจังหวะก้าวครบวงจร** ตั้งแต่การวิจัยและพัฒนาการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการสำรวจขุดเจาะและการแปรรูป การสร้างกองเรือขนส่งน้ำมันและแก๊สธรรมชาติใหญ่ติดอันดับโลก การหันไปให้ความสำคัญการขุดเจาะแก๊สธรรมชาติมากขึ้น และในสองสามปีมานี้ ให้ความสำคัญแก่กิจการด้านปิโตรเคมี ซึ่งมีการร่วมทุนกับบริษัทมิทซูโตะโม อันเป็นบริษัททางด้านปิโตรเคมีสำคัญของญี่ปุ่น

จากความสำเร็จนี้ อาจกล่าวได้ว่าการที่ราชวงศ์ซาอุดีสามารถปกครองประเทศซาอุดีอาระเบียได้อย่างมั่นคงยืนยวนนับแต่ได้รับเอกราชปี 1932 ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงเพราะโชคดีที่มีน้ำมันปริมาณมหาศาลหากที่สำคัญเป็นเพราะความสามารถในการบริหารจัดการ ซึ่งรวมทั้งการจัดวางความสัมพันธ์กับมหาประเทศอย่างเหมาะสมด้วย

บริษัทอุตสาหกรรมพื้นฐานซาอุดี (ซาบิก)

กล่าวกันว่า บริษัท ซาอุดี อะราเมโก เป็นเสาหลักสำคัญของเศรษฐกิจซาอุดี อาระเบีย หากยังมีเสาหลักอีกต้นหนึ่งได้แก่บริษัทอุตสาหกรรมพื้นฐานซาอุดีหรือซาบิก (Saudi Basic Industries Corp – SABIC) ซึ่งดำเนินกิจการด้านปิโตรเคมี

ซาบิกก่อตั้งในปี 1976 มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมืองริยาด ผลผลิตสำคัญได้แก่ผลิตภัณฑ์ทางเคมี พลาสติก ปุ๋ย และโลหะ มีคนงาน 16,000 คน เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์โดยรัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ร้อยละ 70 ผู้ถือหุ้นเอกชนร้อยละ 30 เป็นชาวซาอุดีและประชาชนในสมาคมความร่วมมือแห่งอ่าว (Gulf Cooperation Council – GCC) หรือกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ 6 ประเทศ มีรายรับปีละราว 18.85 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซาบิกเป็นบริษัทผลิตพลาสติกใหญ่ที่สุดติดอันดับโลก ในเดือนพฤษภาคม 2007 มีข่าวว่าจะซื้อกิจการด้านการทำพลาสติกจากบริษัทจีของสหรัฐมูลค่ากว่า 11 พันล้านดอลลาร์ กิจการส่วนนี้มีโรงงานและสำนักงานอยู่ใน 20 ประเทศ คนงานราว 11,000 คน โรงงานนี้ในปี 2006 มีกำไร 674 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ แผ่นซีดี และวัสดุก่อสร้าง (บีบีซี 180507) หากการเจรจาี้ ลุล่วงซาบิกก็จะเติบโตอย่างรวดเร็ว

2) บริษัทด้านการเงินธนาคารและการลงทุน

-การเงินและการธนาคารที่มีการพัฒนาไปก่อนใครในโลกมุสลิม ถือกำเนิดขึ้นในประเทศตุรกีที่เป็นจักรวรรดิมุสลิมล่าสุด เป็นศูนย์กลางการค้าและการอุตสาหกรรม และมีการพัฒนาแบบทุนนิยมมาแต่ต้นศตวรรษที่ 20 ธนาคารเก่าแก่ที่สุดและใหญ่ที่สุดและทำกำไรมากที่สุดของตุรกีเป็นของรัฐบาล ได้แก่ธนาคารซีราต (Ziraat Bank) ธนาคารนี้ก่อตั้งปี 1863 ปัจจุบันติดอันดับธนาคารใหญ่ที่สุด 1 ใน 1,000 ของโลก ตั้งสาขาในประเทศต่างๆ 17 ประเทศ เช่น รัสเซีย และกำลังดำเนินการตั้งสาขาในประเทศกรีซที่มีกรณีพิพาททางดินแดนเกาะไคปรัส เดอร์กี ยังมีธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่อีกหลายธนาคาร ได้แก่ธนาคารอิสแบงก์ (Isbank) ธนาคารอักแบงก์ ทีเอเอส (Akbank TAS) และธนาคารยาคิฟ (Yakif Bank) เป็นต้น

สำหรับการเงินธนาคารในประเทศอาหรับ บริษัทใหญ่ทางด้านธนาคารนั้นที่สำคัญอยู่ที่ประเทศซาอุดีฯ ได้แก่ ธนาคารอัลราฮียี (Al Rajhi Banking and Investment) บริษัทเงินทุนซัมบา (Samba Financial Group) และธนาคารพาณิชย์แห่งชาติ (National Commercial Bank) ประเทศมุสลิมอื่นที่มีบริษัทใหญ่ด้านธนาคาร ได้แก่ มาเลเซีย มีธนาคารเมย์แบงก์ (Maybank Group) ธนาคารภูมิบุตร (Bumiputra-Commercial Holding BHD) อินโดนีเซีย ได้แก่ ธนาคารมันดิริ (Bank Mandiri) ธนาคารรักยัต (Bank Rakyat Indonesia) ซึ่งทั้งสองประเทศอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่น่าจับตา ได้แก่ ประเทศมาเลเซียที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างทั่วด้านตั้งแต่การธนาคาร ไปจนถึงการเพาะปลูก การอุตสาหกรรม และกิจการโทรคมนาคม

ในด้านการเงินธนาคารและการลงทุนในภูมิภาคตะวันออกกลาง ประเทศที่ได้ชื่อว่าเป็นศูนย์กลางการเงินของภูมิภาค ได้แก่ เลบานอน มินครหลวงที่กรุงเบรุต ทั้งเบรุตและเลบานอนได้สมญาว่าเป็นปารีสของตะวันออกกลาง เนื่องจากเป็นศูนย์กลางการเงินและสวยงาม เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีสถานที่เล่นสกีที่หายากยิ่งในตะวันออกกลาง

เมื่อเกิดสงครามกลางเมืองในเลบานอนตั้งแต่ปี 1975 และที่สำคัญคือสงครามยึดครองเลบานอนของอิสราเอลที่เริ่มในปี 1982 ได้ทำให้ปารีสแห่งตะวันออกกลาง กลายเป็นดินแดนที่ร้างผู้คน เนื่องจากถูกทิ้งระเบิดต้องหนีจากบ้าน ศูนย์การเงินได้ย้ายไปอยู่ที่ประเทศบาห์เรน มีธนาคารจำนวนมากทั้งในท้องถิ่นและระหว่างประเทศเข้ามาตั้งดำเนินการ จนเป็นเกาะแห่งธนาคาร บาห์เรนยังทำหน้าที่เป็นเหมือนท่าเรือทางการเงินให้แก่ชาติอื่นๆ แต่ความมั่งคั่งจากน้ำมันและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น จึงมีหลายชาติพยายามแข่งขันเป็นศูนย์กลางการเงินของภูมิภาค

นอกจากบาห์เรนแล้ว ก็ยังมีอาบูดาบี รัฐที่ใหญ่ที่สุด และเป็นเมืองหลวงของยูเออี และ ดูไบ รัฐที่ใหญ่เป็นที่สองของยูเออี กาตาร์ และซาอุดีอาระเบีย

ที่อาบูดาบี มีการจัดตั้งสำนักงานการลงทุนอาบูดาบี (Abu Dhabi Investment Authority) ของรัฐบาล เป็นกองทุนเพื่อการลงทุนใหญ่ที่สุดกองหนึ่งของโลก โดยดูแลจัดการเงินราว 5 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ **ทางด้านดูไบ มีกลุ่มดูไบ โฮลดิ้ง (Dubai Holding)** เพื่อการลงทุน มีบริษัทในเครือเช่น บริษัททุนดูไบระหว่างชาติ (Dubai International Capital) ได้สร้างศูนย์การเงินระหว่างประเทศดูไบ (Dubai International Financial Center) ขึ้น เพื่อให้เป็นที่ทำการของสถาบันการเงิน **ส่วนประเทศกาตาร์ก็ได้จัดตั้งศูนย์การเงินกาตาร์ (Qatar Financial Center)** ขึ้น

ทางซาอุดีอาระเบีย ตั้งสถาบันการเงินต่างประเทศเข้ามาเปิดดำเนินการ ซาอุดีอาระเบียซึ่งเป็นประเทศมั่งคั่งจากน้ำมันใหญ่ที่สุด ก็ได้พยายามตั้งสถาบันการเงินระหว่างประเทศเข้ามาเปิดดำเนินการ ในช่วงสองสามปีมานี้ มีธนาคารเปิดใหม่เพิ่มขึ้นเท่าตัว ให้ใบอนุญาตประกอบการแก่ธนาคารระหว่างประเทศและนายหน้ากว่า 50 แห่ง

บาห์เรนได้ตอบโต้การแข่งขันนี้ด้วยการสร้างท่าการเงินบาห์เรน (Bahrain Financial Harbour) มูลค่า 1.5 พันล้านดอลลาร์ โดยในเฟสแรกจะมีพื้นที่ 60,000 ตารางเมตร สำหรับสำนักงานการเงินที่จะมาดำเนินการในบาห์เรน สอดคล้องกับนโยบายธนาคารชาติบาห์เรนที่ต้องการสนับสนุนธนาคารอิสลาม การจัดการทรัพย์สิน และการประกันภัย เจ้าหน้าที่บาห์เรนยังแถลงว่าทางบาห์เรนได้ออกใบอนุญาตแก่บริษัทการเงินกว่า 391 บริษัท มากกว่าของดูไบ และกาตาร์ (ไฟแนนเชียล ไทมส์ 020507)

คาดหมายได้ว่า การแข่งขันและการขยายตัวด้านการเงินการธนาคารและการลงทุนในภูมิภาคตะวันออกกลางจะเข้มข้นและแข็งแกร่งขึ้นอย่างรวดเร็ว เมื่อคำนึงถึงว่าในระยะใกล้กลุ่มรัฐอ่าวอาหรับที่มั่งคั่งจากน้ำมันจะมีการลงทุนในโครงการต่างๆ มูลค่าราว 1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ

3) บริษัทด้านอสังหาริมทรัพย์

มีที่เด่น ได้แก่ **บริษัทอีมาาร์ (Emaar Properties)** ของดูไบ ซึ่งได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน มีการลงทุนทางด้านนี้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นผู้ครองตลาดอสังหาริมทรัพย์ในยูเออี ได้มีการลงทุนสร้างเมืองเศรษฐกิจษัตริย์อัลดุลละห์ในประเทศซาอุดีอาระเบีย ชื่อกิจการบริษัทแลงก์ ไลน์ (Laing

Homes) ในสหรัฐเมื่อปี 2006 มูลค่า 1 พันล้านดอลลาร์ บริษัทอสังหาริมทรัพย์ในอาบูดาบี พยายามกวาดให้ทัน ด้วย**การ**รวมบริษัทอสังหาริมทรัพย์ใหญ่ที่สุด 4 แห่ง เข้าด้วยกัน ในชื่อใหม่ว่า อัลมาร์บาร์ (Al Maabar) ซึ่งแปลว่า “ประตู” ในภาษาอาหรับ ในเดือนมีนาคม 2007 คาดหมายได้ว่าจะเป็นบริษัทคู่แข่งใหญ่ของบริษัทอิมาร์ (ดูเอเอ็มอี อินโฟ 200307)

4. บริษัทด้านการบิน รวมอุตสาหกรรมบริการ

มีที่นากล่าวถึง ได้แก่ **กลุ่มบริษัทเอมิเรตส์** (The Emirates Groups) กลุ่มบริษัทนี้มีฐานอยู่ที่นครดูไบซึ่งเป็นเมืองสำคัญของยูเออี ประกอบด้วยบริษัทใหญ่ 2 ส่วน ได้แก่ บริษัทสายการบินเอมิเรตส์ (Emirate Airline) และบริษัทบริการท่าอากาศยาน (Dnata Airport Service) **กลุ่มเอมิเรตส์เริ่มต้นจากบริษัทบริการท่าอากาศยานในปี 1959** (Dubai National Air Travel Agency – Dnata) ให้แก่ท่าอากาศยานสากลดูไบที่เพิ่งเปิดขึ้น มีพนักงานอยู่เพียง 5 คน จากนั้นบริษัทก็ได้เติบโตอย่างรวดเร็วพร้อมกับการเติบโตของท่าอากาศยานสากลดูไบ ปัจจุบันท่าอากาศยานสากลดูไบให้บริการผู้โดยสารกว่า 16 ล้านคน สินค้า 8 แสนตัน การขึ้นลง 160,000 เที่ยวบินของ 105 สายการบิน กลุ่มดินาตามีพนักงานกว่า 6,500 คน ประกอบด้วย 3 บริษัทหรือค่ายงานใหญ่ ได้แก่ บริษัทปฏิบัติการท่าอากาศยานดินาตา (Dnata Airport Operation) บริษัทจัดการสินค้าดินาตา (Dnata Cargo) บริษัทบริการผู้โดยสารดินาตา (Dnata Agencies) ที่ได้ตั้งศูนย์สายการบินใหม่ (New Airline Center) ขึ้น

สำหรับสายการบินเอมิเรตส์นั้นก่อตั้งขึ้นในปี 1985 โดยเริ่มต้นจากการเช่าเครื่องบิน 2 ลำ มาสำหรับให้บริการ เมื่อถึงปี 1990 มีเครื่องบินของตนเพียง 8 ลำ ปัจจุบัน (ปี 2007) เอมิเรตส์เป็นสายการบินใหญ่เป็นอันดับแปดของโลก มีเครื่องบิน 102 ลำ สูจุดหมายกว่า 80 แห่งทั่วโลก ได้รับรางวัลบริการดีเยี่ยมจากนานาประเทศกว่า 300 รางวัล กลุ่มสายการบินเอมิเรตส์ ประกอบด้วย บริษัทสายการบินเอมิเรตส์ (Emirates Airline) สายการบินขนส่งสินค้าเอมิเรตส์ (Emirates Sky Cargo) บริษัทท่องเที่ยวเอมิเรตส์ (Emirates Holiday) บริษัทโรงแรมเอมิเรตส์ (Emirates Hotel and Resort) และบริษัทผจญภัยคาบสมุทรอาหรับ (Arabian Adventure) นำท่องเที่ยวแบบซาฟารีในทะเลทรายประเทศดูไบ

ตามรายงานผลประกอบการปี 2006-2007 ซึ่งสิ้นสุด ณ วันที่ 31 มีนาคม 2007 ปรากฏว่ากลุ่มเอมิเรตส์ มีกำไรอย่างต่อเนื่อง โดยในปีนี้มีกำไรสุทธิ 3.5 พันล้านดิรห์ หรือ 942 ดอลลาร์สหรัฐเพิ่มจากปีก่อนร้อยละ 23.5 สำหรับรายรับเพิ่มเป็น 31.1 พันล้านดิรห์ หรือ 8.5 พันล้านดอลลาร์ สูงกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ 28.4 (ดูเว็บไซต์ของบริษัท และรายงานผลประกอบการกลุ่มบริษัทเอมิเรตส์ใน Trade Arabia 260407 และ Khaleej Times Online 270407)

ความสำเร็จของกลุ่มเอมิเรตส์นี้ ส่วนที่เป็นพื้นฐานเกิดจากความมั่งคั่งทางน้ำมัน การขยายตัวทางเศรษฐกิจและประชากรในกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ รวมทั้งในโลกมุสลิม แต่ส่วนสำคัญยังเกิดจากความ

ต้นตัวในการบริหาร และความมุ่งมั่นที่ก้าวสู่ความเป็นที่หนึ่งในระดับโลก คาดหมายว่ากลุ่มเอมิเรตส์นี้จะมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วต่อไป ตามการขยายตัวและความเข้มแข็งของภูมิภาคและโลกมุสลิม

5. บริษัทด้านโทรคมนาคม

มีบริษัทซาอุดีโทรคมนาคม บริษัทเติร์กเทเลคอม บริษัท เติร์กเซลล์ บริษัทเทเลคอมมาเลเซีย บริษัทเทเลคอมอินโดนีเซีย บริษัทเทเลคอมมิวนิเคชันของประเทศยูเออี บริษัทโอราสคอม เทเลคอมของประเทศอียิปต์ บริษัทโมบายเทเลคอมมิวนิเคชันของประเทศคูเวต บริษัทแมกซีส์ คอมมิวนิเคชันของมาเลเซีย การเติบโตของบริษัทด้านโทรคมนาคมในตะวันออกกลางและโลกมุสลิม เป็นสัญญาณว่าโลกมุสลิมจะก้าวสู่ยุคดิจิทัลในอัตราที่เร็วกว่าเดิมมาก

6. บริษัทเด่นของมาเลเซีย

มาเลเซียเป็นประเทศมุสลิมที่อุดมด้วยทรัพยากรธรรมชาติหลากหลาย มีทั้งน้ำมัน แร่ธาตุและป่าไม้ ขนาดของประเทศไม่ใหญ่ เมื่อเทียบกับอินโดนีเซียที่เป็นเพื่อนบ้านในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้รับเอกราชในปี 1957 ได้พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรโดยหันไปปลูกปาล์มน้ำมัน และการพัฒนาอุตสาหกรรมในทศวรรษ 1970 และเร่งความเร็วขึ้นในทศวรรษ 1980 และ 1990 สามารถพัฒนาเศรษฐกิจเทียบเท่ากับระดับโลกได้อย่างน่าอัศจรรย์ การที่ประเทศมาเลเซียสามารถก้าวทันโลก โดยที่ยังคงเป็นรัฐบาลทางโลก นับว่าเป็นจุดเด่นอย่างหนึ่ง บางคนคิดว่ามาเลเซียอาจเป็นแบบจำลองที่ดีของโลกมุสลิมในการอยู่ร่วมและทันกับยุคโลกาภิวัตน์

ตลาดหลักทรัพยากรกัวลาลัมเปอร์ซึ่งมีขนาดใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในภูมิภาคนี้ ด้วยขนาด 190 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ มีบริษัทจดทะเบียนกว่า 700 บริษัท ได้คัดเลือกบริษัทจดทะเบียนเด่น 10 บริษัทออกมา ซึ่งบางคนเห็นว่า 10 บริษัทนี้เด่นเทียบขั้นบริษัทโลกได้ บริษัทดังกล่าวมีทั้งด้านการเดินเรือ การเกษตร อิเล็กทรอนิกส์ และการผลิตอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถสร้างแบรนด์ระดับโลกได้ จะกล่าวถึงบางบริษัทดังนี้

บริษัทไอโอไอ (IOI Corp)

เริ่มต้นเป็นบริษัททางด้านอุตสาหกรรมแก๊สออกซิเจน (Industrial Oxygen Incorporated Sdn Bhd) ในปี 1969 ธุรกิจหลักเป็นการส่งแก๊สให้แก่โรงงานอุตสาหกรรม ต่อมาในปี 1985 หันมาทำกิจการด้านการเพาะปลูกปาล์มน้ำมัน ปัจจุบันเป็นบริษัทปลูกปาล์มน้ำมันใหญ่ที่สุดในโลก มีพื้นที่เพาะปลูกราว 152,000 เฮกเตอร์ มาเลเซียปลูกปาล์มน้ำมันมากที่สุด ผลผลิตต่อปีราว 14 ล้านตัน ส่งออกปีละ 12 ล้านตัน บริษัทไอโอไอได้ตั้งโรงกลั่นน้ำมันพีซีที่ใหญ่ที่สุดในยุโรปที่เมืองรอตเตอร์ดัม และยังเป็นผู้ริเริ่มพัฒนาเมือง (Township Development) โดยนำพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันที่อยู่ใกล้เมืองมาสร้างเป็นเมืองขึ้นเมืองปูชอง (Puchong) ที่บริษัทนี้พัฒนาขึ้นปัจจุบันมีผู้อยู่อาศัยกว่า 4 แสนคน

บริษัทมิสค์ (Malaysia International Shipping Corp Bhd – MISC)

ก่อตั้งในปี 1968 อยู่ในเครือของบริษัทน้ำมันใหญ่ของมาเลเซียเปโตรนาส เป็นบริษัทขนส่งทางพลังงานที่ใหญ่ที่สุดของโลก โดยเฉพาะการบรรทุกแก๊ส มีเรือบรรทุกแก๊สธรรมชาติเหลว 18 ลำ เรือ

บรรทุกน้ำมันปิโตรเลียม 48 ลำ บรรทุกเคมีภัณฑ์ 15 ลำ เรือบรรทุกสินค้าคอนเทนเนอร์ 24 ลำ เรือบรรทุกสินค้าทั่วไป 34 ลำ รายได้หลักของบริษัทมาจากการบรรทุกแก๊สวอยล์ละ 60 คาดหมายว่าบริษัทมีผลจะขยายตัวต่อไปอีก

บริษัทโอวายแอล (O.Y.L. Industries Bhd)

ก่อตั้งในปี 1974 ทำธุรกิจด้านการประกอบเตาและตู้อบแก๊ส หันมาทำกิจการด้านเครื่องปรับอากาศโดยเฉพาะในโรงงานอุตสาหกรรมในปี 1976 ปัจจุบันเป็นโรงงานเครื่องปรับอากาศที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ในปี 1987 ได้จัดตั้งโรงงานเพื่อการวิจัยและพัฒนาขึ้น หลังจากนั้นก็ได้ก้าวสู่ระดับโลกเป็นลำดับ โดยในปี 1992-1994 ตั้งโรงงานใหม่ในประเทศจีนและอินโดนีเซีย ชื่อบริษัทซินเดอร์เจเนรัล (SynderGeneral) บริษัททางด้านเครื่องปรับอากาศใหญ่ของสหรัฐในปี 1994 นับเป็นปรากฏการณ์ใหม่ในโลกธุรกิจของมาเลเซีย และซื้อกิจการบริษัทเจแอนด์บี ฮอลล์ ของอังกฤษ ซึ่งเป็นบริษัทผลิตเครื่องปรับอากาศที่เก่าแก่ที่สุดของโลก

บริษัทที่มีแบรนด์ระดับโลก

สำหรับบริษัทอุตสาหกรรมที่มีแบรนด์ระดับโลก เช่น บริษัทเครื่องหนังดีเค (DK Leather) เป็นบริษัทผลิตเครื่องหนังสำหรับรถยนต์ใหญ่อันดับโลก มีแบรนด์ของตนได้แก่ DK Schweizer บริษัทซูเปอร์แมกซ์ (Supermax Corporation Berhad) โรงงานผลิตถุงมือยางทางการแพทย์ใหญ่เป็นที่สองของโลก มีแบรนด์เป็นของตนเองที่รู้จักดีในแคนาดา สหรัฐ เม็กซิโก และบราซิล

4. แนวโน้มของบริษัทใหญ่

แนวโน้มบริษัทใหญ่ที่เด่นๆ มีดังนี้

1. พิจารณาจากลักษณะการรวมศูนย์ทุนโลกที่มีลักษณะเข้มข้นขึ้น เช่น ทรัพย์สินของผู้ร่ำรวยที่สุดในโลก 200 คนเพิ่มขึ้นในอัตราสูงกว่าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของโลกมาก จากราว 3 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 1987 เป็นราว 2 ล้านล้านดอลลาร์ในปี 2007 และลักษณะเฉพาะของตะวันออกกลางที่เป็นแบบเศรษฐกิจน้ำมัน (Oil Economy) ซึ่งกิจการน้ำมันมีลักษณะผูกขาดเนื่องจากต้องใช้ทุนและเทคโนโลยีสูง เกี่ยวข้องกับอำนาจรัฐและมหาอำนาจโลก การรวมศูนย์ทุนในตะวันออกกลางจึงเป็นไปอย่างเข้มข้น คาดหมายว่าบริษัทใหญ่ในตะวันออกกลาง และรวมถึงโลกมุสลิมน่าจะมีบทบาทนำทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่อไป

2. บริษัทเอกชนน่าจะมีบทบาทมากขึ้น เพื่อเสริมกิจการของรัฐ หรือขยายตัวในกิจการที่บริษัทของรัฐทำได้ล่าช้า

3. การเติบโตของบริษัทใหญ่ในตะวันออกกลาง น่าจะเกิดจากการสร้างพันธมิตรและการลงทุนร่วมกันเป็นสำคัญ ต่อมาได้แก่การขยายกิจการด้วยตัวเอง นอกจากนี้ ได้แก่ การซื้อและรวมกิจการ (ดู 2th Arab Business Intelligence Report ในดีนาร์ สแตนดาร์ด 230107)

4. ให้ความสนใจแก่แนวคิด การสร้างกลุ่มประกอบการในตะวันออกกลางและรวมทั้งโลกมุสลิม แนวคิดในการสร้างกลุ่มประกอบการทางเศรษฐกิจ (Economic Cluster) ได้รับความสนใจปฏิบัติค่อนข้างสูง เจ้าสำนักในเรื่องนี้ที่สำคัญ ได้แก่ ไมเคิล พอร์เตอร์ นักเศรษฐศาสตร์และการบริหารธุรกิจชาวสหรัฐ ผู้เสนอทฤษฎีเสริมความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ ซึ่งวิธีการสำคัญ ได้แก่ การสร้างกลุ่มประกอบการทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะเพิ่มผลผลิต กระตุ้นให้เกิดนวัตกรรม กระตุ้นการประกอบการและการสร้างบริษัทใหม่ แนวคิดนี้สามารถปฏิบัติได้ทั้งในประเทศพัฒนาแล้ว เช่น การตั้งซิลิคอนวัลเลย์ในสหรัฐ และประเทศกำลังพัฒนา

ในภูมิภาคตะวันออกกลางที่มั่งคั่งด้วยน้ำมัน มีความปรารถนาที่จะไล่ทันและเข้าสู่การแข่งขันโลกโดยเร็ว ได้มีการนำแนวคิดการสร้างกลุ่มประกอบการนี้ไปปฏิบัติอย่างคึกคัก ซึ่งเมื่อกระทำได้ผลก็อาจเกิดกลุ่มประกอบการทางเศรษฐกิจในตะวันออกกลางและโลกมุสลิม ดังนี้คือ ประเทศซาอุดีฯ คูเวต และอิหร่าน หนักไปในด้านอุตสาหกรรมน้ำมันและพลังงาน ประเทศกาตาร์ เด่นในกลุ่มการศึกษาระดับสูง ดูไบ เป็นด้านการท่องเที่ยว การเงิน และการค้า จอร์แดน เป็นด้านเครื่องสำอาง เครื่องประดับ การท่องเที่ยว และยา ประเทศโมร็อกโก เป็นด้านผลิตภัณฑ์อาหารทะเล เครื่องประดับ สิ่งทอ มาเลเซีย เป็นด้านสื่อผสม (Multimedia) น้ำมันปาล์ม เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ปากีสถาน เป็นด้านสิ่งทอ อาวุธ สินค้าด้านกีฬา เครื่องผ้าตัด หินอ่อน ประเทศตุรกี เป็นด้านสิ่งทอ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น กลุ่มประกอบทางเศรษฐกิจนี้มีทั้งที่สำเร็จและล้มเหลว จึงต้องติดตามต่อไป (ดีนาร์ สแตนด์ฮาร์ด 200606)

5. กิจกรรมด้านการบริการท่องเที่ยวและอสังหาริมทรัพย์จะขยายตัวอย่างรวดเร็ว กิจกรรมนี้เป็นการเปิดโลกมุสลิมต่อชุมชนโลกด้วย และมีศักยภาพสูงเนื่องจากอยู่ใกล้ยุโรปที่กิจการท่องเที่ยวและอสังหาริมทรัพย์พัฒนาไปมาก

6. ปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือหรือคนงานความรู้ (Knowledge Worker) น่าจะสูงขึ้นตามไม่ทันการพัฒนาที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว เป็นปัญหาร่วมกันทั่วโลก

7. การกลมกลืนให้เข้ากันระหว่างวัฒนธรรมหรือบริษัทใหญ่ในโลกมุสลิมกับโลกาภิวัตน์จะเป็นเหตุการณ์สำคัญทางเศรษฐกิจ ในบางด้านยิ่งกว่าการที่จีนเปิดประเทศและดำเนินนโยบาย “ตลาดแบบสังคมนิยม” เสียอีก นั่นคือ เป็นการทำให้กระบวนโลกาภิวัตน์กลายเป็นแบบอิสลามในระดับที่แน่นอน

8. การเกิดขึ้นของการล่าซื้อกิจการทั่วโลก ของบริษัทใหญ่ในตะวันออกกลางและโลกมุสลิม โดยการล่าซื้อกิจการของบริษัทใหญ่ๆ เหล่านี้ ไม่ช้าก็เร็ว แต่น่าจะเร็วกว่าช้า จะได้เห็นการเข้ามาร่วมเป็นพันธมิตร ซื้อและรวมกิจการกับบริษัทของไทยด้วย เช่น ในด้านอุตสาหกรรมไฮโดรคาร์บอน อสังหาริมทรัพย์และการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมอาหารและการเกษตร เป็นต้น

บรรณานุกรม

“2005 DS100 Summary Report; Ranking Shows Continued Strong Growth” **Dinar Standard** (January 23, 2007) <<http://www.dinarstandard.com/rankings/ds100/analysis.htm>> Retrieved 12 May 2007.

“Abu Dhabi’s Al Maabar to be a new force in global real estate” **AME Info** (March 26, 2007) <<http://www.ameinfo.com/cgi-bin/cms/page.cgi?page=print;link=114739>> Retrieved 26 May 2007

Chowdhry, Sajjad. “2nd Arab Business Intelligence Report (ABIR) Confirms Economic Confidence” **Dinar Standard** (January 23, 2007) <<http://www.dinarstandard.com/management/ABIR011607.htm>> Retrieved 12 May 2007.

Daniela Gressani, Mustapha Nabli, and Carlos Silva: Launch of the MENA Economic Development and Prospects Report, April 14, 2007 <<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/MENAEXT/0,,contentMDK:21299721~menuPK:247603~pagePK:2865106~piPK:2865128~theSitePK:256299,00.html>> Retrieved 4 May 2007.

“Emaar eyes Indonesia for new project” **Trade Arabia** (April 25, 2007) <<http://www.tradearabia.com/news/newsprint.asp?Article=122525&Sn=REAL>> Retrieved 26 Apr 2007.

“Emirates Group profits up 23pc to \$ 942m” **Trade Arabia** (April 26, 2007) <<http://www.tradearabia.com/news/newsprint.asp?Article=122551&Sn=TTN>> Retrieved 26 April 2007.

Hoyos, Carola. “Saudi Aramco” **Financial Times** (March 11, 2007) <http://www.ft.com/cms/s/74d1bcfe-cd8a-11db-839d-000b5df10621,dwp_uuid=0bda728c-ccd0-11db-a938-000b5df10621.html> Retrieved 5 May 2007.

John, Issac. “Emirates Group profit rises 23. 5pc to Dh3.5b” **Khaleej Times Online** (April 27, 2007) Retrieved 5 May 2007.

Kerr, Simeon. “Bahrain vies to reclaim finance role” **Financial Times** (May 2, 2007) <http://www.ft.com/cms/s/79c9ee86-f8d0-11db-a940-000b5df10621,dwp_uuid=fc3334c0-2f7a-11da-8b51-00000e2511c8.html> Retrieved 4 May 2007.

Khuat Hock, Choong. “World-Class Malaysian Companies; Malaysian Fund Management Company, KSC, Profiles Ten Regional and Global Market Leaders” **Dinar Standard** (March 8, 2007) <http://www.dinarstandard.com/rankings/Malaysian_Companies.htm> Retrieved 18 April 2007.

Osama, Athar. “Creating Economic Clusters in the Muslim World.” **Dinar Standard** (July 20, 2006) <<http://www.dinarstandard.com/innovation/Clusters71606.htm>> Retrieved 18 Apr 2007.

SABIC – Wikipedia, the free encyclopedia. <<http://en.wikipedia.org/wiki/SABIC>> Retrieved 5 May 2007.

Saudi Arabia Country Analysis Brief. <<http://www.eia.doe.gov/emeu/cabs/saudi.html>> Retrieved 14 May 2007.

Saudi Aramco – Wikipedia, the free encyclopedia. <http://en.wikipedia.org/wiki/Saudi_Aramco> Retrieved 5 May 2007.

"Saudi Aramco is not a state within a state" **Alexandra's Gas & Oil Connections**. Vol.8 (Issue 7, April 7, 2007) <<http://www.gasandoil.com/goc/company/cnm41463.htm>> Retrieved 5 May 2007.

Saudi Armco Residential Camp in Dhahran.

<http://en.wikipedia.org/wiki/Saudi_Aramco_Residential_Camp_in_Dhahran> Retrieved 5 May 2007.

Saudi Telecom Company – Wikipedia, the free encyclopedia.

<http://en.wikipedia.org/Saudi_Telecom_Company> Retrieved 5 May 2007.

"The 2006 DS100 Criteria" **Dinar Standard** <<http://www.dinarstandard.com/rankings/ds100/criteria.htm>> Retrieved 12 May 2007.

"The new Middle East oil bonanza" **Business Week** (March 13, 2006)

<http://www.businessweek.com/magazine/content/06_11/b3975001.htm> Retrieved 20 May 2007.

"Top 100 Companies of the Muslim World 2006." **Dinar Standard** (Issue 19, April 2007)

<<http://www.dinarstandard.com/rankings/ds100/index.html>> Retrieved 19 May 2007.

World Bank. 2005 Economic Development and Prospect : Oil boom and revenue management

<<http://siteresources.worldbank.org/INTMENA/Resources/MENA-EDP2005-4.pdf>> Retrieved 5 May 2007.

World Bank. 2007 MENA Economic Developments and Prospects Report.

<http://siteresources.worldbank.org/INTMENA/Resources/EDP_2007_REPORT_JUNE1.pdf> Retrieved 12 May 2007.

Ziraat Bank – Wikipedia, the free encyclopedia.

<http://en.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye_Cumhuriyeti_Ziraat_Bankas%C4%B1> Retrieved 19 May 2007.

ประมวลข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวตะวันออกกลาง

เมษายน 2550

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองในตะวันออกกลาง

1. สรุปสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป

ความเคลื่อนไหวทางการเมืองทั่วไปในภูมิภาคตะวันออกกลางช่วงเดือน เม.ย. 2007 พบว่าเป็นรอบเดือนที่มียอดทหารสหรัฐเสียชีวิตในประเทศอิรักอยู่ในระดับสูงสุด และอิหร่านมีประเด็นปัญหามลพิษหลายด้าน โดยมีประเด็นที่น่าจับตามองต่อไป

สหรัฐอเมริกา นโยบายตะวันออกกลางทำให้มีความขัดแย้งระหว่างประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ผู้นำสหรัฐ และรัฐสภา มีมากขึ้นเนื่องจากฝ่ายสภาไม่เห็นด้วยกับนโยบายดังกล่าว ด้านประธานาธิบดีบุช เตรียมใช้อำนาจวีโต้หลังสภาของเกรสที่พรรคฝ่ายค้านเดโมแครตคุมเสียงข้างมาก ลงมติผ่านร่างกฎหมายงบประมาณสงครามอิรักและอัฟกานิสถาน พร้อมกำหนดเวลาให้ถอนทหารออกอย่างรีบด่วน ท่ามกลางการประท้วงของชาวอเมริกันส่วนใหญ่ ที่ไม่สนับสนุนสงครามในอิรักที่ยืดเยื้อมา 4 ปี รวมทั้งยุทธศาสตร์ของบุช ในการเพิ่มกำลังทหารเข้าไปในอิรักเพื่อระงับเหตุการณ์รุนแรงที่เข้าใกล้สงครามกลางเมืองทุกขณะ **ด้านความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลและปาเลสไตน์** พบว่าความรุนแรงและการปะทะต่อสู้ระหว่างทั้งสองฝ่ายลดลง และเห็นภาพการพยายามหาทางเจรจาสันติภาพจากการยื่นข้อเสนอให้ประเทศจอร์แดนและอียิปต์เป็นหลักในการเจรจาเพื่อหาวิธีทางสันติภาพแก่ทั้งอิสราเอลและปาเลสไตน์ **ส่วนความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลและเลบานอน** อิสราเอลมีการบุกรุกเขตฉนวนฟาเลบานอนซึ่งอาจส่งผลต่อการละเมิดสนธิสัญญาหยุดยิงของสหประชาชาติ ขณะที่เลบานอนเองยังมีปัญหาภายในเรื่องการพิจารณาคดีลอบสังหารอดีตนายกรัฐมนตรี **สถานการณ์ในอิรัก** ความรุนแรงในอิรักเดือนเมษายนนับว่ายังคงรุนแรงยังเป็นประเด็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มศาสนา และนับว่าเป็นเดือนที่ทหารสหรัฐเสียชีวิตมากที่สุด แต่นโยบายของสหรัฐที่มีต่ออิรักยังเป็นเรื่องที่ต้องพิสูจน์และท้าทายว่าสหรัฐจะสามารถทำให้นโยบายเป็นจริงได้หรือไม่ **สถานการณ์ในอิสราเอล** สถานการณ์ทางการเมืองในอิสราเอล แม้ว่าอิสราเอลกล่าวหาซีเรียและอิหร่านหนุนหลังกลุ่มเฮซบอลเลาะห์ แต่อิสราเอลปฏิเสธข้อกล่าวหาที่ว่าอิสราเอลมีแผนโจมตีอิหร่านและซีเรีย แต่การเมืองภายในประเทศอิสราเอลพบว่านายกรัฐมนตรีอิสราเอลประสบกับมรสุมมรสุมร่ำทั้งปัญหาการทุจริตและการบริหารงาน

ส่วนสถานการณ์การเมืองอิหร่าน แม้ว่าคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติได้ลงมติเอกฉันท์คว่ำบาตรอิหร่านเพิ่มเติม แต่อิหร่านกลับพัฒนานิวเคลียร์ถึงขั้นมาตรฐานอุตสาหกรรมได้แล้ว แม้ว่าอิหร่านสามารถคลี่คลายปัญหาตัวประกัน แต่ปัญหาทางการเมืองที่อิหร่านต้องเกี่ยวข้องกับการเมืองในประเทศอื่นๆ ยังคงต้องรอการคลี่คลาย

2. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวการเมืองในประเทศเขตแคว้นต่างๆ

2.1 สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างปาเลสไตน์และอิสราเอล

ในช่วงเดือนเมษายน 2007 ปรากฏมีเหตุการณ์สำคัญๆ ดังนี้

การปล่อยตัวประกันทหารอิสราเอลยังไม่คืบหน้า ชาวเอฟี่วันที่ 6 เม.ย. รายงานว่าประธานาธิบดีอับบาสให้สัมภาษณ์ที่วีฝรั่งเศสเมื่อวันศุกร์ว่า Gilad Shalit ทหารอิสราเอลที่ถูกจับกุมในกาซาและกักขังโดยทหารปาเลสไตน์ได้ประมาณ 10 เดือน อาจถูกปล่อยตัวในไม่ช้าและอับบาสกล่าวว่า หวังให้อิสราเอลปล่อยตัวนักโทษปาเลสไตน์ที่ถูกอิสราเอลกักขังไว้คาดว่าประมาณ 1,300 คน แต่อ้างว่าการปล่อยตัวประกันนายทหาร Gilad Shalit ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการให้ปล่อยตัวนักโทษชาวปาเลสไตน์ ซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของตัวประกันอยู่ในลักษณะใดยังไม่มีใครทราบ (เอฟี่ 06042007) ต่อมารายงานชาวเอฟี่เมื่อวันที่ 16 เม.ย. ระบุว่านายกรัฐมนตรี เอสูด โอลเมิร์ต เปิดเผยในการสัมภาษณ์ทีวีของแคนาดาว่า พร้อมเปิดใจเจรจาต่อการแลกเปลี่ยนตัวประกันอย่างสมเหตุสมผล แต่ทางปาเลสไตน์ต้องการค่อนข้างมากเกินไป โดยยินดีที่พบกับชาวคูดีอาระเบียและให้ชาวคูดีอาระเบียเป็นแกนนำเพื่อเจรจาเรื่องสันติภาพในตะวันออกกลาง (เอฟี่ 16042007) นอกจากนี้ได้มีความพยายามจากนานาชาติพยายามให้มีการเจรจาสันติภาพเช่นประเทศสมาชิกสันนิบาตอาหรับสองประเทศ คือจอร์แดนและอียิปต์ที่ถูกเลือกให้เป็นผู้นำการเจรจาสันติภาพระหว่างปาเลสไตน์และอิสราเอล เนื่องจากทั้งสองเป็นประเทศอาหรับที่เห็นสัญญาณสันติภาพกับอิสราเอลเมื่อปี 1979 และปี 1994 (เอฟี่ 18042007) นอกจากนี้นายพล Pervez Musharraf ประธานาธิบดีปากีสถาน ได้สร้างความแปลกใจให้ด้วยการเสนอตัวเป็นตัวกลางเจรจาสันติภาพระหว่างปาเลสไตน์และอิสราเอลด้วย (เอฟี่ 20042007)

อิสราเอลสังหารปาเลสไตน์ 8 คน ชาวเวียงวันที่ 22 เม.ย. ว่าทหารอิสราเอลได้ยิงชาวปาเลสไตน์เสียชีวิต 8 คนทั้งทหารและประชาชนในระหว่างการบุกเข้าโจมตีในเขตเวสต์แบงก์และฉนวนกาซา ต่อมา**ฮามาสยิงโจมตีเนืองวันครบรอบอิสราเอลของอิสราเอล** ทหารฮามาสได้ยิงเข้าใส่ทางฝั่งอิสราเอลเมื่อวันอังคาร ซึ่งเป็นวันครบรอบการประกาศอิสรภาพครั้งที่ 59 เป็นการเปิดฉากยิงใส่ครั้งแรกนับแต่การหยุดยิงมา 5 เดือน (เอฟี่ 24042007) ต่อมาเมื่อวันพฤหัสบดี ทหารปาเลสไตน์ก็ได้ยิงเข้าใส่อิสราเอลอีก ซึ่งทั้งสองครั้งไม่มีใครได้รับบาดเจ็บ :โดยอิสราเอลรายงานว่ากำลังพยายามอดทนต่อการข่มขู่ให้เกิดความตึงเครียด (เอฟี่ 26042007) อย่างไรก็ตาม จากการประชุมที่กรุงไคโรระหว่างนาย Khaled Mashaal ผู้นำระดับสูงของฮามาสและประธานาธิบดีอับบาส ได้พิจารณาว่า การที่**ปาเลสไตน์ยิงใส่อิสราเอลถือเป็นการ “ป้องกันตนเอง”** จึงสมเหตุผลเพราะอิสราเอลบุกโจมตีสังหารปาเลสไตน์ไป 8 คนพร้อมทั้งได้ประณามนายกรัฐมนตรีอิสราเอลที่ดึงเรื่องยืดเยื้อนับแต่การเจรจาเรื่องตัวประกัน ทำให้ชาวปาเลสไตน์เสียชีวิตไปแล้วประมาณ 200 คน (เอฟี่ 29042007)

2.2 สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างเลบานอนและอิสราเอล

ในช่วงเดือนเมษายน 2007 ประเด็นจากสงครามระหว่างอิสราเอลและเลบานอนยังส่งผลต่อทางการเมือง และความขัดแย้งยังไม่ยุติอย่างแท้จริง โดยมีเหตุการณ์ที่น่าสนใจดังนี้

อิสราเอลบุกถล่มฐานทัพของเลบานอน เมื่อวันที่ 21 ถึง 23 เม.ย. เครื่องบินไอพ่นของอิสราเอลได้บินลึกลงมาเข้ามามีในเขตเลบานอน ซึ่งเลบานอนได้ร้องเรียนต่อสหประชาชาติเพราะนับว่าเป็นการผิดต่อสนธิสัญญาความมั่นคงสหประชาชาติหมายเลข 1701 ที่ได้ยุติสงคราม 34 วันระหว่างสองฝ่าย โดยนาย Ban ki-Moon เลขาธิการสหประชาชาติได้อยู่ระหว่างการเยือน Damascus เพื่อเจรจากับเจ้าหน้าที่ซีเรียถึงประเด็นปัญหาที่มีการลักลอบส่งอาวุธให้กลุ่มเฮซบอลเลาะห์ซึ่งนับว่าผิดต่อสัญญา 1701 เช่นกัน (Aljazeera.com 25042007) **เลบานอนหวั่นความรุนแรงจากลัทธิแตกแยก** เจ้าหน้าที่ของเลบานอนเกรงความไม่สงบภายในเนื่องจากพบว่าผู้ถูกลักพาตัวที่หายไปเมื่อวันที่ 24 เม.ย. ซึ่ง

เป็นชายและเด็กชาวซุนนี่ ได้ถูกสังหาร โดยเด็กเป็นลูกของสมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลพรรค Progressive Socialist Party ในขณะที่ชายที่ถูกสังหารก็เป็นสมาชิกพรรค PSP เช่นกันจึงทำให้เกรงกลัวว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องความแตกแยกทางลัทธิ (Aljazeera.com 27042007)

รัฐมนตรีถูกสอบสวนฐานช่วยเหลือศัตรู เมื่อวันที่ 23 เม.ย 50 นาย Damascus รัฐมนตรีอิสราเอลซึ่งเป็นชาวอาหรับได้ลาออกจากตำแหน่งที่สถานทูตอิสราเอล ณ กรุงไคโรเนื่องจากถูกกล่าวหาว่าให้ความช่วยเหลือกลุ่มเฮซบอลเลาะห์ในช่วงสงครามระหว่างอิสราเอลและเลบานอนเลาะห์ จึงผิดในการให้ความช่วยเหลือศัตรู การรับเงินจากต่างประเทศซึ่งเข้าข่ายผิดตามกฎหมายฟอกเงิน โดยระหว่างการสอบสวนเขาได้พักอยู่ต่างประเทศเพราะเกรงเรื่องเชื้อชาติเพราะเป็นชาวอาหรับที่นับถือศาสนาคริสต์และเข้าสู่รัฐสภาอิสราเอลเมื่อปี 1996 (Aljazeera.com 25042007)

สหประชาชาติสนับสนุนเลบานอนตั้งศาลพิเศษสากล โดยนาย Ban Ki-moon เลขาธิการสหประชาชาติได้มอบหมาย Nicholas Michel รองเลขาธิการเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย เพื่อให้จัดตั้งศาลพิเศษสากลพิจารณาคดีลอบสังหารอดีตนายกรัฐมนตรีเลบานอนนายราฟิค ฮาริรี ซึ่งทางสหประชาชาติสนับสนุนให้มีการตั้งศาลพิเศษขึ้นมาพิจารณาแต่ทางรัฐบาลเลบานอนยังมีเสียงแตกแยกไม่ยอมลงนามตกลง โดยนายกรัฐมนตรี Fuoad Saniora ที่เป็นรัฐบาลฝ่ายที่ทางตะวันตกสนับสนุนและต่อต้านซีเรียยอมรับการตั้งศาลพิเศษ ซึ่งการเสนอทางออกคือให้สหประชาชาติจัดตั้งศาลพิเศษเหมือนที่เคยตั้งในประเทศศรีลังกาและยูโกสลาเวีย (Aljazeera.com 14042007)

2.3 สถานการณ์การเมืองในอิสราเอล

ในช่วงเดือนเมษายน 2007 เหตุการณ์ด้านการเมืองของอิสราเอลมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

นายกฯอิสราเอลปฏิเสธชี้แนะแผนโจมตีอิหร่าน เมื่อวันเสาร์ที่ 28 เมษายน 2550 สำนักงานของนายกรัฐมนตรี เอสูด โอลเมิร์ต แห่งอิสราเอล แถลงปฏิเสธ รายงานของนิตยสารฟ็อกซ์ ของเยอรมนีที่ระบุว่า โอลเมิร์ตให้สัมภาษณ์ ว่า คงเป็นไปได้ที่จะทำลายโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่านอย่างสิ้นเชิง แต่มีความเป็นไปได้ที่จะสร้างความเสียหายชนิดเหมือนต้องถอยหลังกลับไปเป็นปีๆ โดยจะต้องใช้จรวดลาดตระเวนแบบโทมาฮอว์ก โจมตีต่อเนื่องเป็นเวลาราว 10 วัน (เอเจนซี 30042007) นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรี เอสูด โอลเมิร์ต แห่งอิสราเอลยังกล่าวว่าอิสราเอลไม่มีแผนโจมตีซีเรียแต่อย่างใด ทั้งนี้ทางซีเรียแสดงความสนใจจะเจรจากับอิสราเอล แต่อิสราเอลปฏิเสธ ซึ่งการเจรจาสันติภาพระหว่างทั้งสองประเทศที่เคยมีมาล่าสุดคือปี 2000 (เอพี 18042007)

นายกฯและรัฐมนตรีกลาโหมอิสราเอลถูกเรียกร้องให้ลาออก เมื่อวันที่ 29 เม.ย.50 สมาชิกวุฒิสภาของนายกรัฐมนตรี เอสูด โอลเมิร์ต ได้ร่วมกับนักกฎหมายฝ่ายค้านร่วมเรียกร้องให้ โอลเมิร์ต และนาย Amir Peretz รัฐมนตรีกลาโหมลาออก เนื่องจากรายงานผลการการสืบสวนของรัฐบาลบางส่วนบ่งชี้ว่าผู้นำประเทศ ตัดสินใจผิดพลาดและเร่งรีบเกินไปในการดำเนินนโยบาย และบริหารงานด้วยความผิดพลาดอย่างมากในสงครามกับเลบานอนเมื่อปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม โอลเมิร์ตที่เคยปฏิเสธความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทั้งไม่ยอมแสดงความเห็นกับผลของรายงานที่ออกมาแล้วในการประชุมประจำสัปดาห์ของคณะรัฐมนตรี โดยโอลเมิร์ตได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเติมชุดในการไต่สวนเรื่องสงครามกับเลบานอนเลาะห์ ดังกล่าว ถึงแม้ว่าคณะกรรมการ ทั้ง 5 คนนำทีมโดยผู้พิพากษาที่เกษียณแล้วแต่ไม่มีอำนาจออกคำสั่งลาออกได้ แต่ผลการสอบสวนด้านการทำสงคราม รวมทั้งการถูกสอบสวนข้อหาการทุจริต ก็สามารถเลื่อนตำแหน่งของผู้บริหารประเทศได้ (เอพี 29042007)

2.4 สถานการณ์การเมืองและความรุนแรงในอิรัก

ในช่วงเดือนเมษายน 2007 สถานการณ์ในอิรักมีเหตุการณ์สำคัญหลายประเด็น โดยเฉพาะแนวโน้มนโยบายสหรัฐที่มีต่ออิรัก และกรณีการเกิดเหตุรุนแรงภายในประเทศ โดยมีเหตุการณ์สำคัญดังนี้

นโยบายนานาชาติต่ออิรัก

ทั้งสองสภาของสหรัฐผ่านบทพร้อมให้ถอนทัพสหรัฐออกจากอิรัก เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2550 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐ ลงมติผ่านร่างกฎหมายด้วยคะแนนเสียง 218-208 เสียง รับรองงบประมาณจำนวน 100 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นงบด้านการทหารในอิรักและอัฟกานิสถาน พ่วงกำหนดเวลาถอนทหารสหรัฐออกจากอิรัก ซึ่งจะเริ่มอย่างรวดเร็วสุดในเดือน ต.ค.และมีกำหนดให้เสร็จสิ้นภายใน 31 มี.ค.2008. (Aljazeera.com 26042007) และเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 26 เมษายน 2550 สมาชิกวุฒิสภาได้ลงมติรับรองด้วยคะแนนเสียง 51-46 เสียง อนุมัติงบประมาณเงินค่าใช้จ่ายราว 124,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับสงครามในอิรักและอัฟกานิสถานในปีนี้ และไม่มีเป้าหมายเป็นข้อผูกมัดให้ถอนกำลังทหารให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 31 มี.ค. 2551 อย่างไรก็ตาม คะแนนเสียงข้างมากไม่ถึงสองในสามซึ่งเปิดช่องให้ประธานาธิบดีมีสิทธิ์คัดค้าน จึงมีการคาดว่าหากร่างกฎหมายนี้ไปถึงโต๊ะของประธานาธิบดีในต้นเดือนพฤษภาคมนี้ บุชจะปฏิเสธทันที โดยนางดانا เบรีโน โฆษกประจำทำเนียบขาวกล่าวว่า **ประธานาธิบดีบุชจะใช้สิทธิยับยั้งร่างกฎหมายฉบับนี้หากบุชทำได้ จะมีการนำมาตรการชั่วคราวมาใช้เพื่อจัดสรรงบประมาณไปใช้จนถึงฤดูร้อน** (Aljazeera.com 27042007)

โพลชี้ชาวอเมริกันสนับสนุนเดโมแครต ส่วนผลการสำรวจความคิดเห็นของชาว อเมริกัน ซึ่งจัดทำโดยเอบีซี นิวส์และวอลล์ สตรีท เจอร์นัล นำออกเผยแพร่เมื่อวันพุธที่ผ่านมา พบว่า ชาวอเมริกันส่วนใหญ่เชื่อว่า ชัยชนะในอิรัก เป็นไปไม่ได้มานานแล้ว และสนับสนุนพรรคเดโมแครต ที่ต้องการให้รัฐบาลสหรัฐกำหนดกรอบเวลาในการถอนทหารออกจากอิรัก โดยร้อยละ 56 อยู่ข้างพรรคเดโมแครต มีเพียงร้อยละ 37 เห็นด้วยกับประธานาธิบดีบุช ซึ่งคัดค้านการเคลื่อนไหวดังกล่าว และร้อยละ 55 ระบุว่า ชัยชนะในอิรักเป็นไปไม่ได้มานานแล้ว ส่วนร้อยละ 36 เห็นตรงข้าม (เดลินิวส์ 28042007) ในขณะที่ผู้ทำขิงเดโมแครตโจมตีนโยบายบุช ในการได้วาทะครั้งแรกทางทีวีของวุฒิสมาชิกฮิลลารี คลินตัน ได้หาเสียงโจมตีนโยบายในอิรักของประธานาธิบดีบุช และยืนยันว่าเมื่อ ประธานาธิบดีบุชไม่ถอนทหารออกจากอิรัก หากฮิลลารีได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีสหรัฐก็จะทำเอง อีกทั้งวุฒิสมาชิก Barack Obama ของรัฐอิลลินอยก็ไม่เห็นด้วยกับนโยบายของบุช

นอกจากนี้มีปฏิกิริยาของนักการเมืองอิรักต่อการลงคะแนนเสียงของสภาสหรัฐ นักการเมืองอิรักมีปฏิกิริยาต่อการลงมติของสภาสหรัฐแตกแยกเป็นหลายทาง โดยนาย Ali al-Dabbagh โฆษกรัฐบาลอิรักกล่าวว่าการลงคะแนนเสียงส่งสัญญาณทางลบให้กับผู้ต่อต้าน แต่รัฐมนตรีของกลุ่มชีอะห์นาย Moqtada al-Sadr's กล่าวว่าคะแนนเสียงดังกล่าวชี้ให้เห็นชัยชนะของสหรัฐในอิรัก ขณะที่นาย Mahmoud Othman นักกฎหมายระดับสูงชาวเคิร์ด กล่าวว่านักการเมืองอเมริกันกำลังกำหนดแนวทางสำหรับการเลือกตั้งประธานาธิบดีในสมัยหน้านี้ ขณะที่ตัวแทนกลุ่มซุนนีกล่าวว่าคะแนนของวุฒิสภาสหรัฐไม่ใช่เรื่องของชาวอิรัก (Aljazeera.com 27042007)

ผู้นำออสเตรเลียนี้สหรัฐไม่ควรถอนทหารออกจากอิรัก นอกจากนี้นายกรัฐมนตรี จอห์น เฮาว์เวิร์ด ของออสเตรเลีย กล่าวว่าผลการลงมติผ่านร่างกฎหมายงบประมาณสงครามอิรัก ซึ่งกำหนดกรอบเวลาถอนกำลังทหารสหรัฐออกจากอิรัก ไม่ช่วยทำให้สถานการณ์โดยรวมภายในอิรักดีขึ้นแม้แต่น้อย เนื่องจากแนวทางดังกล่าวเป็นทางเลือกที่ไม่ถูกต้อง อีกทั้งยังจะทำให้กลุ่มก่อการร้ายไม่ว่าจะเป็นเครือข่าย อัล-เคดดา หรือกลุ่มติดอาวุธต่าง ๆ รู้สึกสบายใจและมีแรงจูงใจมากขึ้น นอกจากนั้น หากเกิดความรู้สึกว่าสหรัฐแพ้สงครามในอิรัก ก็จะทำให้ตะวันออกกลางทั้งภูมิภาคปั่นป่วน และจะกลายเป็นชัยชนะของกลุ่มก่อการร้ายในที่สุด. (เดลินิวส์ 28042007)

อย่างไรก็ตาม **ผู้นำอิรักค้านกำหนดถอนทหารของเดโมแครต** นายกรัฐมนตรี นูรี อัลมาลิกี ของอิรัก คัดค้านความต้องการของสภาองเกรสของสหรัฐ ที่จะกำหนดเวลาถอนทหารสหรัฐออกจากประเทศอิรัก จากการที่สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ผ่านบทบัญญัติเส้นตายการถอนทหารที่แตกต่างกันไป คือ 31 สิงหาคม ปี 2008 และ 31 มีนาคม ปี 2008 โดยลำดับ ทว่าประธานาธิบดีบุช ลั่นว่าจาวาจะคัดค้านวันเวลาดังกล่าว โดยมาลิกี กล่าวว่า“เรายังไม่

เห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดเวลาถอนทหารออกไป เพราะเรากำลังทำงานอย่างเร็วที่สุดเท่าที่เราจะสามารถ เรา
รู้สึกว่ สิ่งที่จะควบคุมการถอนกำลังออกจากอิรักของกองกำลังนานาชาติ คือ ความสำเร็จและชัยชนะที่เราจัดการให้
ได้มาบนพื้นฐาน "ไม่ใช่ตารางเวลา" (เอเอฟพี 10042007)

นโยบายใหม่ทหารสหรัฐต้องเพิ่มเวลาประจำการในอิรัก นายโรเบิร์ต เกตส์ รัฐมนตรีกลาโหม เผยว่า
ทหารสหรัฐจะต้องประจำในอิรักและอัฟกานิสถาน ยึดเวลาออกไปจาก 1 ปี เพิ่มขึ้น 15 เดือน โดยระบุว่า ความ
เคลื่อนไหวครั้งนี้จะช่วยให้กองทัพสามารถเพิ่มกองกำลังในอิรักได้อีกประมาณ 1 ปีหากต้องการ แต่ก็บอกว่ายังเร็ว
เกินไปที่จะบอกว่า กองทัพจะต้องการกองกำลังเพิ่มไปอีกนานเท่าไร เกตส์อธิบายว่า นโยบายนี้ต้องการให้ทหารและ
ครอบครัวรู้ระยะเวลาประจำการชัดเจนขึ้น โดยก่อนหน้านี้ เพนตากอนต้องใช้วิธีประกาศยึดเวลาประจำการของทหาร
หรือการส่งไปประจำการเร็วกว่ากำหนด กันเป็นหน่วยๆ ไป แต่นโยบายใหม่นี้ทหารทุกคนที่ประจำอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ
ของกองบัญชาการตอนกลางของสหรัฐ ซึ่งครอบคลุมถึงตั้งแต่ แอฟริกาตะวันออก ไปจนถึงตะวันออกกลาง และเอเชีย
กลาง จะต้องประจำการในที่เหล่านั้นเป็นเวลา 15 เดือน และพัก 12 เดือนและมีผลในทันทีกับหน่วยที่อยู่ในพื้นที่แล้ว
อย่างไรก็ตาม นโยบายดังกล่าวมีผลกับทหารในกองทัพบกที่กำลังรับราชการอยู่ในเวลานี้เท่านั้น ไม่มีผลกับกองทหาร
รักษาดินแดนแห่งชาติ และกองทัพนาวิกโยธิน โดยที่กองทหารรักษาดินแดนแห่งชาตินั้นยังคงจะให้ออกประจำการใน
สนามเพียง 1 ปี ขณะที่กองทัพนาวิกโยธินมีระบบผลัดเปลี่ยนของตนเองอยู่แล้ว นั่นคือ ออกประจำการในสนาม 7 เดือน
กลับบ้าน 6 เดือน (เอเจนซี12042007)

เลื่อนการประชุมนานาชาติแก้ปัญหาอิรัก รัฐมนตรีต่างประเทศของอิรัก ให้สัมภาษณ์กับรอยเตอร์ว่าการ
ประชุมระดับรัฐมนตรีระหว่างอิรักกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและชาติมหาอำนาจของโลก ต้องเลื่อนออกไปเป็นสัปดาห์
แรกของเดือนพฤษภาคม การประชุมดังกล่าวจะมีขึ้นนอกประเทศอิรัก แต่ปฏิเสธที่จะเปิดเผยสถานที่หรือให้รายละเอียด
เพิ่มเติมต่อกรณีเลื่อนการประชุมออกไป อย่างไรก็ตาม มีการคาดกันว่าการหารือดังกล่าวใช้จัดขึ้นที่อิสตันบูล ประเทศ
ตุรกี มีการเปิดเผยว่า นูรี อัล มาลิกี นายกรัฐมนตรีอิรัก ต้องการจัดการประชุมในแบกแดด อย่างไรก็ตาม มีบางประเทศ
แสดงความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัย อิรัก เคยเรียกร้องให้มีการจัดประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสในเดือนมีนาคม
เพื่อขอความช่วยเหลือจากประเทศเพื่อนบ้านในการยุติปัญหาของเลือดภายในประเทศ แต่เป็นเรื่องยากที่สหรัฐ และ
คูเวตอย่าง อิหร่าน กับ ซีเรีย จะยอมนั่งร่วมโต๊ะเดียวกัน (เอเอฟพี 06042007)

ทำเนียบขาวได้เล็งหาคนมาเป็น "ชาร์ด้านสงคราม" เนื่องจากบรรดานายพลของสหรัฐถูกโจมตีอย่าง
หนักที่ทาลาดเรื่องเหตุวินาศกรรม 11 กันยายนและสงครามในอิรัก ตำแหน่ง "ชาร์ด้านหน่วยข่าวกรอง" ก็ได้รับการแต่งตั้ง
ขึ้นจากคำแนะนำของคณะกรรมการว่าด้วยเหตุการณ์ 11 กันยายน และรัฐบาลสหรัฐยังมี "ชาร์ด้านยาเสพติด" เพื่อดูแล
เรื่องต่อต้านยาเสพติดผิดกฎหมาย อีกทั้งมุมมองด้านสงครามสายเหยียวยของรองประธานาธิบดี ดิก เชนีย์ ยังมีอิทธิพล
เหนือนโยบายของฝ่ายบริหาร ดังนั้น ทำเนียบขาวกำลังมองหาคนมาเป็น "ชาร์ด้านสงคราม" ประจำสภาความมั่นคง
แห่งชาติที่จะขึ้นโดยตรงต่อบุช และสตีเฟน แฮดลีย์ ที่ปรึกษาด้านความมั่นคงแห่งชาติ ที่จะรับหน้าที่จัดการด้านการศึก
ในอิรักและอัฟกานิสถาน โดยจะทำหน้าที่ประสานนโยบายกับหน่วยงานต่างๆ เช่น เพนตากอน และกระทรวงการ
ต่างประเทศ ซึ่งมักมีความขัดแย้งกันอยู่ อีกทั้งเพื่อทำให้มั่นใจว่า ยุทธศาสตร์ด้านสงครามของประธานาธิบดีจอร์จ
ดับเบิลยู. บุช จะได้รับการนำไปปฏิบัติจริง นสพ.วอชิงตันโพสต์รายงานว่า ทำเนียบขาวได้ลองทาบทาม นายพลระดับ 4
ดาว ซึ่งปลดเกษียณแล้วอย่างน้อย 3 คน แต่ต่างปฏิเสธข้อเสนอนี้ โดยเฉพาะพลเอกนาวิกโยธินปลดเกษียณ จอห์น
"แจ็ค" ซีฮาน อดีตผู้บัญชาการกองกำลังนาโต ซึ่งได้ปฏิเสธข้อเสนอดำรงตำแหน่งชาร์ของทำเนียบขาวไป ได้กล่าวกับวอชิงตัน
โพสต์ว่า "ประเด็นพื้นฐานสุดๆเลยก็คือ ทำเนียบขาวยังไม่รู้เลยว่าจะไปทางไหน" นอกจากนี้ พลเอกปลดเกษียณ แจ็ค
คีน และ พลอากาศเอกปลดเกษียณ โจเซฟ ราลสตัน ก็ถูกทาบทามเช่นกัน (เอเจนซี12042007)

ความรุนแรงในประเทศอิรัก

ความรุนแรงจากความแตกแยกทางลัทธิในอิรักยังดำเนินอยู่ ด้านสถานการณ์ความรุนแรงในอิรักยังคงมีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ล่าสุดเกิดเหตุระเบิดระเบิดขับรถบรรทุกเข้าไปบริเวณด้านนอกของสถานทูตสหรัฐฯ ซึ่งมีหัวหน้าพรรคการเมืองกลุ่มซุนนีเป็นเจ้าของ ก่อนเกิดระเบิดพลีชีพ ทำให้พนักงานของสถานทูตได้รับบาดเจ็บไปหลายราย ขณะเดียวกันทหารอเมริกัน 6 นายต้องสังเวยชีวิตหลังเฮลิคอปเตอร์ถูกยิงตกทางตอนใต้ของแบกแดด ซึ่งบริเวณดังกล่าวทราบกันดีว่าเป็นที่มั่นของกลุ่มหัวรุนแรงชาวซุนนีส่วนทหารอังกฤษ 4 นายถูกฆ่าตาย บาดเจ็บสาหัส 1 นายระหว่างนั่งรถขนส่งไปพร้อมกับพลเรือน โดยเหตุการณ์เกิดขึ้นที่เมืองบาสรา ทางตอนใต้ของอิรัก ซึ่งกลุ่มหัวรุนแรงใช้ทั้งปืน ระเบิด ในการโจมตี (เอเอฟพี 06042007) **ระเบิดพลีชีพสังหาร 60 ศพในย่านชีอะห์** เมื่อวันเสาร์ที่ 28 เม.ย 2550 เกิดระเบิดพลีชีพในเขตใกล้สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของชีอะห์ในเมืองคาร์บารา อยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของกรุงแบกแดด โดยระเบิดขณะแล่นผ่านจุดตรวจ และท่ามกลางกลุ่มประชาชน สร้างความเสียหายให้รถหลายคันที่จอดในบริเวณดังกล่าว รวมทั้งร้านค้าหลายร้าน และเป็นเหตุให้คนเสียชีวิตประมาณ 60 คนบาดเจ็บอีก 170 คน ประชาชนต่างแตกหนีและหวังก่อนหนีใส่ตำรวจเพราะไม่สามารถปกป้องประชาชนได้ จนตำรวจต้องยิงปืนขึ้นฟ้าเพื่อไล่ฝูงชนออกไป นาย Abdulaal al-Yasiry หัวหน้าคณะกรรมการของเมืองคาร์บารากล่าวว่ากองกำลังรักษาความปลอดภัยไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างเพียงพอไม่สามารถรักษาความปลอดภัยและแก้ปัญหาได้ ขณะที่กลุ่มก่อการร้ายสามารถหาวิธีการใหม่ๆ มาโจมตี กลุ่มก่อการร้ายมุ่งโจมตีเมือง คาร์บารา เพราะการจู่โจมเพราะความแตกแยกทางลัทธิเนื่องจากเมืองคาร์บารา เป็นเมืองที่มีชาวชีอะห์มากที่สุดอันดับสอง (Aljazeera.com 28042007)

อัลกออิดะห์แพร่วิดีโอจ่อยิงเจ้าหน้าที่อิรักทีละคน เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 19 เมษายน 2550 กลุ่มหัวรุนแรงเครือข่ายอัลกออิดะห์เผยแพร่วิดีโอแสดงภาพลงมือสังหารด้วยการจ่อยิงที่หัวเรียงคิวตัวประกัน ที่อ้างว่าเป็นตำรวจ และนายทหารอิรักซึ่งถูกลักพาตัว 20 นาย และขู่ว่าพวกเขาทั้งหมดใน 48 ชั่วโมง หากว่ารัฐบาลไม่ปล่อยตัวนักโทษหญิงรายหนึ่งที่ถูกจับที่เมืองทาล อฟาร์ โดยมีชายสวมหน้ากากอีก 3 คนนั่งดูอยู่ไม่ไกลนัก พร้อมกับถือธงของกลุ่ม The Islamic State of Iraq ซึ่งเป็นกลุ่มที่รวมตัวกันของพวกหัวรุนแรงนิกายซุนนีเครือข่ายของอัลกออิดะห์ในอิรัก อย่างไรก็ตามด้านรัฐบาลอิรักปฏิเสธว่าไม่มีตำรวจและทหาร 20 นายถูกลักพาตัวตามที่กลุ่มก่อการร้ายกล่าวอ้าง พร้อมกับระบุว่าวิดีโอดังกล่าวไม่สามารถพิสูจน์ได้ชัดเจนว่าเป็นของจริง หรือบางทีอาจจะเป็นการแต่งเรื่องของกลุ่มหัวรุนแรง (เอเอฟพี 20042007) **นายพลสหรัฐเชื่ออัลกออิดะห์อยู่เบื้องหลังบีม** แบกแดดตายกว่า 190 พล.อ.ไมเคิล บาร์เบโร นายพลระดับอาวุโสของทหารสหรัฐ คาดว่ากลุ่มอัลกออิดะห์ ซึ่งเป็นกลุ่มหัวรุนแรงชาวซุนนีในอิรักอยู่เบื้องหลังเหตุระเบิดระลอกใหญ่ด้วยคาร์บอมบ์หลายระลอกในย่านชาวชีอะห์ของกรุงแบกแดดเมื่อวันพุธที่ 18 เมษายน 50 ซึ่งมีผู้เสียชีวิตไป 190 คน และในวันพฤหัสบดีที่ 19 เมษายน ยังมีเหตุการณ์ทำนองเดียวกันอีกรายหนึ่งในบริเวณเดียวกัน ทำให้ตายไปอีก 12 คนโดยมีจุดประสงค์เอาชนะความพยายามของสหรัฐ ที่หวังสร้างเสถียรภาพในพื้นที่ (เอเอฟพี 20042007)

ยอดเสียชีวิตทหารสหรัฐสูงสุด รายงานข่าวรอยเตอร์ระบุว่ายอดทหารอเมริกันที่ถูกสังหารในอิรักเพิ่มขึ้นถึงเกือบ 100 นาย ในเดือนเมษายน เดือนนี้จึงเป็นอีกเดือนหนึ่งที่มีการสูญเสียทหารมากที่สุดนับตั้งแต่สหรัฐบุกอิรักเมื่อปี 2546 รายงานข่าวระบุว่าเมื่อเช้าวันที่ 29 เมษายน กองทัพสหรัฐได้เปิดฉากโจมตีฐานทัพของกลุ่มต่อต้านทางตอนใต้ของกรุงแบกแดด ส่งผลให้เกิดเสียงดังสนั่นหวั่นไหวไปทั่วเมืองยาวนานถึง 15 นาที โดยทางกองทัพอเมริกันระบุว่า เป็นปฏิบัติการถล่มฐานทัพของกลุ่มกองกำลังราชีดในอิรัก ที่มีฐานที่มั่นอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของกรุงแบกแดด (รอยเตอร์ 29042007)

แสร์รีเป็นเป้ากลุ่มก่อการร้าย เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2550 หนังสือพิมพ์เดอะ การ์เดียน ของอังกฤษ รายงานโดยอ้างคำกล่าวของอาบู มุจตาบา ผู้บัญชาการกองทัพบาห์ดี ซึ่งเป็นกลุ่มหัวรุนแรงชาวชีอะห์ที่ใหญ่ที่สุดในเมืองบาสรา

ทางตอนใต้ของอิรัก ระบุว่าเจ้าชายแฮร์รี องค์รัชทายาทอันดับที่ 3 แห่งราชวงศ์อังกฤษ พระชนมายุ 22 พรรษา ซึ่งดำรงพระยศร้อยตรีในกองทัพอังกฤษ เป็นเป้าหมายให้กลุ่มหัวรุนแรงในอิรักที่จงใจลักพาตัวเจ้าชายแฮร์รีเมื่อกองทัพอังกฤษส่งตัวพระองค์มาประจำการที่อิรัก และอ้างว่ามีกลุ่มหัวรุนแรงแทรกซึมอยู่ในกองทัพอังกฤษ หรือจัดตั้งหน่วยพิเศษขึ้นมาเพื่อลักพาตัวเจ้าชายแฮร์รี ทำให้ผู้บัญชาการกองทัพอังกฤษกำลังทบทวนแผนการส่งเจ้าชายแฮร์รีไปอิรัก ท่ามกลางความหวาดกลัวว่า พระองค์อาจตกเป็นเป้าหมายของคัสดู (เดลินิวส์ 30042007) **เจ้าชายแฮร์รีอาจลากองทัพ** สำนักข่าวเพรส ทรัสต์ ของทางการอินเดีย รายงานโดยอ้างแหล่งข่าวในกองทหารม้ารักษาพระองค์ ต้นสังกัดของเจ้าชายแฮร์รีว่า เจ้าชายแฮร์รีอาจทรงประกาศอำลากองทัพอังกฤษ ถ้าหากทางกองทัพเปลี่ยนแผนการไม่ส่งพระองค์ไปปฏิบัติภารกิจในอิรัก ซึ่งตามกำหนดพระองค์จะเดินทางไปพร้อมกับกองพันรถถังภายในไม่กี่สัปดาห์ข้างหน้า ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสับเปลี่ยนกำลังไปปฏิบัติหน้าที่ชุดล่าสุดของกองกำลังอังกฤษในอิรัก (เดลินิวส์ 28042007)

ชาวอิรักประท้วงไล่สหรัฐในวาระครบรอบ 4 ปีโค่นล้มซัดดัม เมื่อวันที่ 9 เม.ย. มอกตาดา อัลซาดร์ นักการศาสนานิกายชีอะห์ที่เป็นนักปลุกเร้ามวลชนผู้ทรงอิทธิพลเป็นแกนนำพร้อมชาวอิรักหลายแสนคนพากันเผาและกระทุ้งธงชาติสหรัฐฯ ในการชุมนุมต่อต้านอเมริกันครั้งใหญ่ซึ่งจัดเนื่องในวาระครบรอบ 4 ปี ที่สหรัฐโค่นล้มซัดดัม ฮุสเซน ผู้ชุมนุมที่ส่วนใหญ่เป็นชาวชีอะห์ ได้เดินขบวนจากเมืองคุฟะ อันเป็นเมืองศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาของชีอะห์ที่คู่เคียงกับนาญฟ ไปจนถึงจัตุรัสชาดราอิน ใจกลางเมืองนาญฟ พร้อมตะโกนกันว่า "ไม่เอา ไม่เอา อเมริกัน เอา เอา เอา เสรีภาพ" สำหรับการชุมนุมที่เมืองนาญาฟคราวนี้ ถูกมองว่าเป็นการสำแดงพลังความเข้มแข็งของชาดร์ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้สังหารชาวซุนหนี่ไปเป็นจำนวนมาก และในการเดินประท้วงยังมีกลุ่มศาสนาของฝ่ายซุนหนี่เข้าร่วมการชุมนุมเดินขบวนคราวนี้ด้วย อับดุล กอดิร อัลดาอิม แห่งพรรคอิรักก็ อิสลามิก ปาร์ตี้ ซึ่งเป็นกลุ่มซุนหนี่ที่มีอิทธิพลสูง กล่าวว่า "การเดินขบวนคราวนี้เป็น การส่งสารอย่างเป็นทางการเป็นมิตรเพื่อสามัคคีชาวอิรักด้วยประเด็นร่วมกันเป็นหนึ่งเดียว นั่นคือต้องยุติการยึดครอง" จากเหตุประท้วงทำให้กรุงแบกแดดถูกประกาศห้ามใช้ยานพาหนะทุกชนิดยกเว้นของทหาร เป็นเวลา 24 ชั่วโมง ทำให้ถนนและสะพานสายสำคัญๆ อยู่ในสภาพอ้ากว้างไร้รถรา ขณะที่ผู้คนต่างอยู่ในภายในอาคารด้วยความหวาดผวาวัวจะเกิดการโจมตี (เอเอฟพี 10042007) **ชาวอิรักร่วมรำลึกวันเกิดซัดดัม** เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2550 ชาวอิรักที่เป็นมุสลิมนิกายซุนหนี่จำนวนหนึ่ง รวมตัวกันใกล้สุสานของอดีตประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน ในหมู่บ้านอาวจา บ้านเกิดของซัดดัมนอกกรุงตริกริดไป 180 กิโลเมตรรวมตัวกันทางตอนเหนือของประเทศ เพื่อระลึกถึงวันคล้ายวันเกิดของอดีตผู้นำ ซัดดัม ฮุสเซน เป็นครั้งแรกนับตั้งแต่เขาถูกประหารชีวิต โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาพิธีการตามธรรมเนียมชาวบ้าน (เอเอฟพี 28042007)

ผู้บัญชาการคุศสหรัฐถูกจับกุม เมื่อวันที่ 26 เม.ย. กองทัพสหรัฐแถลงว่า Lieutenant-Colonel William Steele ผู้บัญชาการศูนย์กักขังค่ายทหารในกรุงแบกแดด (ค่าย Camp Cropper ในญัตติอันดับสองของอิรัก มีนักโทษประมาณ 3,300 คน) ถูกจับเมื่อเดือนมีนาคม 2007 และถูกตั้งข้อกล่าวหา 4 -ข้อหา ให้ความช่วยเหลือศัตรูโดยการมีความสัมพันธ์กับลูกสาวนักโทษและปล่อยให้ให้นักโทษใช้โทรศัพท์และไม่มีอำนาจในการให้ข้อมูล การปฏิบัติหน้าที่มิชอบ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งและการถ่ายวิดีโอซึ่งเหตุเกิดตั้งแต่ตุลาคม 2005 และกุมภาพันธ์ 2007 โดย Steele ถูกต้องขังเพื่อรอการไต่สวนตามมาตรา 32 จากคณะกรรมการทหารว่ามีความผิดสมควรถูกฟ้องร้องหรือไม่ ซึ่งกรณีของ Steele นับว่าเป็นกรณีล่าสุดที่สร้างความเสียชื่อให้กองทัพสหรัฐ นับแต่เรื่องความผิดของ Abu Ghraib ที่นับว่าเลวร้ายที่สุดในปี 2003 (Aljazeera.com26042007)

2.5 สถานการณ์การเมืองของอิหร่าน

ในช่วงเดือนเมษายน 2007 อิหร่านมีประเด็นร้อนทั้งด้านการเมืองของอิหร่านเอง ด้านตัวประกันและ ด้านนิวเคลียร์ โดยมีเหตุการณ์สำคัญ ดังนี้

สถานการณ์การเมืองอิหร่าน

รัสเซียเตือนสหรัฐหากโจมตี 'อิหร่าน' คือความผิดพลาดครั้งใหญ่ เมื่อวันที่ 3 เม.ย. พล.อ.ยูริ บาลูเยฟ สกิป ประธานเสนาธิการทหารรัสเซียวิเคราะห์ สถานการณ์วิกฤตระหว่างอิหร่านกับฝ่ายตะวันตก ว่าสหรัฐไม่สามารถทำให้อิหร่านพ่ายแพ้ทางการทหารได้ อีกทั้งการเปิดการโจมตีใดๆ ก็จะเป็นความผิดพลาดทางการเมืองอย่างมหัศจรรย์ การเข้าไปพัวพันทางทหารในอิรักและอัฟกานิสถาน ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า จะประสบความสำเร็จอย่างสิ้นเชิง หากเข้าเล่นงานอิหร่านด้วย ซึ่งรัสเซียนั้นขายอาวุธจำนวนมากให้ทหารอิหร่าน รวมทั้งกำลังช่วยเหลืออิหร่านสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่บริเวณอ่าวเปอร์เซีย ถึงแม้โครงการนี้กำลังชะงักงัน เนื่องจากทั้งสองฝ่ายพิพาทกันเรื่องการชำระเงิน (เอเอฟพี 03042007) **อิหร่านกล่าวหาสหรัฐหนุนกลุ่มติดอาวุธ** นายกอเลาะมาลี ฮัดดาดาดเอล สมาชิกรัฐสภาอิหร่าน กล่าวหาทางการสหรัฐ ว่าพยายามกดดันด้วยการสนับสนุนกลุ่มหัวรุนแรงต่อต้านอิหร่านซึ่งปฏิบัติการอยู่ตามเขตพรมแดนปากีสถานโดยมีเครื่องบ่งชี้คือ หัวหน้ากลุ่มหัวรุนแรงได้รับโอกาสสัมภาษณ์จากสถานีวิทยุเสียงแห่งอเมริกา (วีไอเอ) ทั้งที่เป็นอาชญากร อีกทั้งยังยืนยันว่าปากีสถานไม่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยเหลือกลุ่มดังกล่าว และว่าอิหร่านจะเดินหน้าร่วมมือกับปากีสถานในมาตรการรักษาความปลอดภัยตามเขตพรมแดน ขณะที่นายจอห์น ลัมकिन ผู้เชี่ยวชาญด้านการก่อการร้ายของสหรัฐ กล่าวว่า พื้นที่ที่เหมาะสมต่อการสร้างฐานกำลังใหม่ของกลุ่มอัลกออิดะห์มากที่สุด คือบริเวณชายแดนปากีสถาน ติดกับอัฟกานิสถาน เนื่องจากเป็นพื้นที่ห่างไกลที่รัฐบาลปากีสถานเข้าไปดูแลไม่ถึง และว่ามีความเป็นไปได้ที่ผู้นำเล็ดลอดใหม่ของกลุ่มดังกล่าวจะกบดานอยู่ในบริเวณนั้นด้วย (เอเจนซี 06042007)

ขณะที่ทำเนียบขาวกล่าวอิหร่านต้องเปลี่ยนท่าทีถึงยอมเจรจา เมื่อวันที่ 4 เม.ย. ทอม เคซีซี โฆษกกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐกล่าว ว่า หากว่าอิหร่านต้องการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์กับวอชิงตันสิ่งแรกที่ต้องทำ คือ ยุติโครงการนิวเคลียร์ ไม่ใช่เรียกร้องให้อเมริกาเป็นฝ่ายปรับพฤติกรรม แต่อิหร่านควรปรับพฤติกรรมไม่ใช่สหรัฐ (เอเอฟพี 05042007)

อิหร่านขู่มิมีที่ไหนดปลอดภัยสำหรับอเมริกา เมื่อวันที่ บาเกอร์ โซลคาเดอร์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย กล่าวกับสำนักข่าวไออาร์เอ็นเอว่า "อิหร่านมีมิสไซล์พิสัยไกลที่สามารถสร้างความอันตรายให้กับอเมริกาในทุกที่" อิหร่านสามารถยิงมิสไซล์หลายหมื่นลูกพุ่งตรงไปยังเป้าหมายอเมริกันชน พร้อมเตือนไม่มีที่ไหนดปลอดภัยสำหรับอเมริกาและจะตอบโต้ทันทีหากถูกรุกราน สำหรับอิหร่านมีขีปนาวุธไว้ในครอบครองหลายชนิด ในจำนวนนั้นคือซาฮับ 3 ที่บรรจุระเบิดดาวกระจาย ซึ่งมีพิสัยการยิงถึง 2,000 กิโลเมตร สามารถไปไกลได้ถึงประเทศอิสราเอล และกองกำลังของสหรัฐในตะวันออกกลาง (เอเอฟพี 26042007)

อิหร่านกล่าวหาสหรัฐหนุนก่อการร้ายทั่วโลก มานูเชห์ มอตตาคี รัฐมนตรีต่างประเทศอิหร่าน กล่าวหาสหรัฐ ให้การสนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายในหลายภูมิภาคทั่วโลก โดยยกเอากรณีวอชิงตันปล่อยตัวผู้ต้องหาคดีนักโทษของซีไอเอที่ก่อวินาศกรรมบนเครื่องบินของสายการบินคิบบาเป็นเหตุกล่าวอ้าง ซึ่งคำกล่าวของมอตตาคีมีขึ้นหลังจากที่ศาลสหรัฐมีคำตัดสินให้ประกันตัวนายลูอิส โปซาดา คาร์ริเลส ชาวคิบบา ระหว่างรอการพิจารณาคดีในข้อหาปลอมแปลงเอกสารอพยพเข้าเมือง ซึ่งเขาเป็นที่ต้องการตัวของคิบบาและเวเนซุเอลา หลังก่อคดีระเบิดเครื่องบินที่ปาล์มบีชผู้โดยสารบนเครื่องบิน 73 ราย โดยไม่มีใครรอดชีวิต ทางด้าน ฟิลิปเป เปเรซ รัฐมนตรีต่างประเทศของคิบบา กล่าวว่า ทางฮาวานา ให้การสนับสนุนอิหร่านเกี่ยวกับการโต้แย้งในกรณีโครงการนิวเคลียร์ โดยยืนยันประชาชนคิบบาเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกับประชาชนอิหร่าน ก่อนหน้านี้ประธานาธิบดีฟิเดล คาสโตร ผู้นำคิบบา เขียนบทความตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์วิพากษ์วิจารณ์ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู. บุช ผู้นำสหรัฐ ว่าดำเนินนโยบาย 2 มาตรฐาน การตัดสินให้ประกันตัวของศาลสหรัฐเป็นผลมาจากการแทรกแซงของรัฐบาลประธานาธิบดีบุช ทั้งนี้ นายโปซาดา คาร์ริเลส วัย 79 ปี มีกำหนดจะถูกดำเนินคดีในวันที่ 11 พฤษภาคม (เอเอฟพี 24042007)

สหรัฐจูนอิหร่านไม่เต็มใจร่วมประชุมแก้ปัญหาริรัก เมื่อวันที่ 10 เมษายน 50 ฉอน แม็คคอร์แม็ค โฆษกกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ออกมาตะเพิดใส่อิหร่าน หลังจากรัฐมนตรีต่างประเทศอิหร่านมีท่าทีที่ไม่เต็มใจ และอาจจะไม่เข้าร่วมประชุมนานาชาติระดับรัฐมนตรีจะมีขึ้นในวันที่ 3-4 พฤษภาคม ในอียิปต์ หลังจากก่อนหน้านี้เพิ่งมีการหารือกันในระดับรัฐมนตรีที่แบกแดด เมื่อเดือนที่ผ่านมา ที่ประกอบด้วยชาติตะวันออกกลางและชาติมหาอำนาจของโลก คอนโดลิซซา ไรซ์ รัฐมนตรีต่างประเทศของสหรัฐ แสดงท่าทีว่าจะยอมทำลายนโยบายอันยาวนานของอเมริกา ด้วยการยอมเจรจาแบบทวิภาคีกับ มานูเชร์ มอตตาqi รัฐมนตรีต่างประเทศอิหร่าน ในประเด็นเกี่ยวกับอิรัก หากเขาเข้าร่วมประชุม อย่างไรก็ตาม มอตตาqi บอกปิดการทาบถามในวันอังคาร ด้วยการบอกว่า การประชุมควรจัดขึ้นเฉพาะชาติเพื่อนบ้านของอิรักและชาติที่มีบทบาทสำคัญในภูมิภาคอย่าง อียิปต์ และบาห์เรน เท่านั้น เช่นเดียวกับการที่เขาปฏิเสธที่จะเจรจาแบบทวิภาคีกับสหรัฐ (เอเอฟพี11042007)

อิหร่านกับวิกฤติตัวประกัน

อิหร่านถูกกระแสวิพากษ์วิจารณ์ให้รีบปล่อยตัวประกันทหารอังกฤษ เมื่อวันที่ 31 มี.ค. จอร์จ ดับเบิลยู บุช ประธานาธิบดีสหรัฐประณามอิหร่าน เรื่องจับกุมตัวทหารอังกฤษ 15 คน ว่า เป็น “พฤติกรรมที่อภัยให้ไม่ได้” และเรียกร้องให้อิหร่านปล่อย “ตัวประกัน” โดยเร็วและจะไม่มีการ “ยื่นหมูยื่นแมว” ในแง่ที่ว่า การแลกเปลี่ยนทหารอังกฤษกับเจ้าหน้าที่ทางการอิหร่าน 5 คน ที่ถูกกองทัพอิหร่านในอิรักจับกุมได้เมื่อ 11 ม.ค. อีกทั้งในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศชาติสหภาพยุโรปที่เยอรมนี รัฐบาลอังกฤษได้รับความสนับสนุนอย่างหนักแน่นจากทั้งสหรัฐและสหภาพยุโรป โดยรัฐบาลอิหร่านออกมาตำหนิว่า อียูให้การสนับสนุน “อย่างไม่มีเหตุผล” ที่มองว่าเป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ และขู่ว่าจะดำเนิน “มาตรการที่เหมาะสม” อีกทั้งชั้นเคย์เทเลกราฟสื่ออิหร่านยังอ้างคำพูดของ มานูเชร์ มอตตาqi รัฐมนตรีต่างประเทศ ขณะพูดคุยทางโทรศัพท์กับอเล็กซานเดอร์ ดาวเนอร์ รัฐมนตรีต่างประเทศออสเตรเลีย ว่า ผู้นำอังกฤษควรหลีกเลี่ยงการโจมตีทางสื่อ และนำไปผูกเป็นเรื่องการเมือง เพื่อไม่ให้ปัญหาดังกล่าวยุ่งยากซับซ้อนมากไปกว่านี้ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการปะทะคำพูดกัน แต่วิถีทางการทูตก็ยังดำเนินต่อไปอย่างเงียบๆ โดยมาร์กาเรต เบกเกตต์ รัฐมนตรีต่างประเทศของอังกฤษ ยืนยันว่า กระทรวงของเธอได้รับสารทางการทูตจากเตหะราน และได้ส่งตอบกลับไปเรียบร้อยแล้ว แต่เธอไม่ได้เปิดเผยรายละเอียดอื่นใด (เอเอฟพี 02042007)

อิหร่านเปลี่ยนท่าทีอาจไม่ดำเนินคดีนายทหารอังกฤษที่ถูกจับกุม เมื่อวันที่ 3 เม.ย. รายงานข่าวบีบีซีเปิดเผยว่า อาลี ลาริจานี ประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติสูงสุดอิหร่าน ให้สัมภาษณ์กับสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 ของอังกฤษว่า ไม่ต้องการดำเนินคดีกับทหารของอังกฤษ 15 นายที่ถูกจับกุม ยืนยันต้องการแก้ปัญหาด้วยวิถีทางการทูต พร้อมตำหนิสหภาพยุโรปที่ออกมาประณามอย่างไม่ยุติธรรม (Independent 03042007)

ชีเรียเป็นตัวกลาง อังกฤษ-อิหร่าน เจรจาวิกฤตทหารเรืออังกฤษ เมื่อวันที่ 4 เม.ย. 50 วาเลด มูอัลเล็ม รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของชีเรียเป็นตัวกลางระหว่างอิหร่านและอังกฤษ ในการเจรจาวิกฤตทหารเรือ 15 นายที่ถูกเตหะรานจับตัวไปเมื่อ 13 วันก่อน ยิ่งไปกว่านั้น เขายังไม่เชื่อว่า วิกฤตทหารเรืออังกฤษนี้ จะส่งผลให้เกิดการโจมตีทางการทหารร่วมกันระหว่างสหรัฐและอังกฤษต่ออิหร่าน ขณะที่ กอลัม อาลี ฮาดัด อาเดล โฆษกรัฐสภาอิหร่าน แสดงความยินดีที่อังกฤษเปลี่ยนท่าทีอ่อนลง และกล่าวว่า ระบบหาพิภักดิ์หรือจีพีเอสของตนแสดงให้เห็นว่า นายทหารเหล่านั้น รุกล้ำน่านน้ำอิหร่านจริงๆ (เอเอฟพี 04042007)

วิฤตตัวประกันคลิคลายอิหร่านยอมปล่อยทหารอังกฤษ 15 นาย เมื่อวันที่ 4 เมษายน มาห์มูด อาห์มาดิเนjad ประธานาธิบดีอิหร่าน เปิดเผยว่าได้มีการอภัยโทษทหารอังกฤษ 15 นาย ที่ถูกจับกุมเมื่อเกือบสองสัปดาห์ก่อน และจะปล่อยตัวออกมาในทันที หลังจากที่ยอมรับสารภาพว่าล่องลำเข้าไปในน่านน้ำของอิหร่าน และจะถูกปล่อยตัวหลัง

การแถลงข่าวนี้ ขณะเดียวกัน ดานา เปรโน โฆษกทำเนียบขาว ออกมาเสริมว่าประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู บุช แสดงความยินดีกับข่าวนี้ (Independent 04042007)

ทหารอังกฤษขอบคุณอิหร่าน เมื่อวันที่ 5 เม.ย. สถานีโทรทัศน์ของอิหร่าน ออกอากาศการแถลงข่าวของ เฟย์ เทอร์นีย์ และร้อยโท เฟลิกซ์ คาร์แมน ที่ให้สัมภาษณ์กล่าวแสดงความขอบคุณทางการเตหะรานที่ยอมปล่อยตัว และหวังว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นประสบการณ์ครั้งสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ ในเวลาเดียวกัน โทนี แบลร์ นายกรัฐมนตรีของอังกฤษ แสดงความยินดีต่อคำแถลงที่สร้างความประหลาดใจของอิหร่าน พร้อมกับยืนยันว่า การปล่อยตัวครั้งนี้ไม่มีเงื่อนไขแลกเปลี่ยนแต่อย่างใด (Independent 05042007)

ทหารอังกฤษกลับลำย่นไม่ได้ลำนำน้ำพร้อมกล่าวหาอิหร่านโฆษณาชวนเชื่อ เมื่อวันที่ 6 เม.ย. ทหารอังกฤษ 15 นาย ที่ได้รับการปล่อยตัวจากอิหร่าน กลับคำจากที่เคยให้สารภาพกับสถานีโทรทัศน์อิหร่าน หันมายืนยันว่า พวกเขาถูกจับขณะปฏิบัติหน้าที่อยู่ในน่านน้ำของอิรัก และนายทหารทั้งหมดได้กล่าวหาอิหร่านใช้ทหารหญิงคนเดียวที่ถูกจับกุมในการโฆษณาชวนเชื่อ ชังเดี่ยวเธอและหลอกเธอว่าเป็นคนเดียวที่ถูกคุมขัง ในแถลงการณ์ร่วมระบุว่าอิหร่านใช้แนวทางไม่น่าเชื่อถือ แต่ เฟย์ เทอร์นีย์ วัย 26 ปี มีความเป็นมืออาชีพสูงและเธอฟันฝ่าอุปสรรคด้วยตนเองตลอด 13 วันที่ถูกกักตัว (เอเอฟพี 06042007)

อิหร่านจูนผู้ที่ไม่ให้เกียรติหลังถูกแฉโฆษณาชวนเชื่อ เมื่อวันที่ 6 เม.ย. โฆษกกระทรวงต่างประเทศอิหร่าน ออกมาตอบโต้หลังถูกทหารอังกฤษ 15 นาย แฉว่าเตหะราน “โฆษณาชวนเชื่อ” และ “บังคับขู่เข็ญทางจิตใจ” ระหว่างถูกคุมขัง จึงกล่าวเหน็บแนมรัฐบาลผู้ไม่ควรให้เกียรติประเทศอื่นด้วย “การโฆษณาชวนเชื่อและการแสดงละคร ไม่สามารถปกปิดการที่ทหารอังกฤษล่วงละเมิดน่านน้ำของอิหร่านและพวกเขากล่าวอ้างหลายครั้งว่ามีการทรมานอย่างผิดกฎหมาย” (เอเอฟพี 07042007)

รัฐบาลอังกฤษไม่อนุญาตให้นายทหารที่ถูกอิหร่านจับขายข่าวกับสื่อ เมื่อวันที่ 9 เม.ย. เดส บราวน์ เลขาธิการกระทรวงกลาโหม ระบุว่า กองทัพเรือถูกวิจารณ์อย่างหนักหลังตัดสินใจปล่อยให้มีการเปิดเผยเรื่องราวแลกกับเงิน กระทรวงกลาโหมอังกฤษจึงไม่อนุญาตให้นายทหาร 15 นาย เปิดเผยเรื่องราวที่ถูกอิหร่านจับเป็นเชลย แลกกับค่าตอบแทนอีกต่อไป เพราะเหตุถูกวิจารณ์อย่างหนักจากหลายฝ่าย แต่การประกาศห้ามครั้งนี้จะไม่กระทบค่าตอบแทนของพวกเขาที่ได้จากการเปิดเผยไปก่อนหน้านี้ อีกทั้งกระทรวงกลาโหมอังกฤษ ถูกตั้งคำถามอย่างหนักจากนักการเมืองฝ่ายค้าน ว่า เพราะเหตุใดจึงยอมให้ทหารเรือและนาวิกโยธินอังกฤษ 15 นายที่ถูกอิหร่านจับกุมเป็นเวลา 13 วันในข้อหาถูกลักลั่นน้ำเปิดเผยเรื่องราวกับสื่อได้ ทั้งๆ ที่มีกฎหมายห้ามไว้ ด้านพรรคการเมืองฝ่ายค้านของอังกฤษ ได้เตรียมตั้งกระทู้ถามรัฐบาลอังกฤษ ต่อการอนุญาตให้ทหารอังกฤษเปิดเผยเรื่องราวการจับกุมกับสื่อได้ในทันทีที่สภาเปิดในวันที่ 16 เมษายนนี้ (เอพี10042007)

อย่างไรก็ตาม **เจ้าหน้าที่ทูตอิหร่านที่ถูกลักพาตัวในอิรักได้รับการปล่อยตัวก่อนอิหร่านปล่อยตัวทหารอังกฤษ** เมื่อวันอังคารที่ 4 เม.ย. ยะลาล ซาราฟี รองเลขานุการเอกอัครราชทูตอิหร่านประจำกรุงแบกแดด ถูกลักพาตัวไปในอิรักเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์หรือเมื่อ 2 เดือนก่อน ถูกปล่อยตัวแล้ว และเดินทางกลับถึงอิหร่านเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จากการเปิดเผยของสำนักข่าวท้องถิ่น ยะลาล ซาราฟี เจ้าหน้าที่ทูตอิหร่าน ถูกชายถืออาวุธปืนใส่ชุดทหารอิรักลักพาตัวไป ขณะที่อิหร่านกล่าวโทษว่าเป็นฝีมือของทหารสหรัฐ อย่างไรก็ตาม สหรัฐปฏิเสธว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง อีกทั้งปฏิเสธการเกี่ยวพันกับการที่อิหร่านยอมปล่อยตัวทหารอังกฤษ ภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ทูตอิหร่านถูกปล่อยตัวออกมา (Independent 09042007)

ต่อมาอิหร่านแพร่ภาพเจ้าหน้าที่ทูตซึ่งถูกลักพาตัวอ้างถูกสหรัฐทรมาน สถานีโทรทัศน์ของอิหร่าน รายงาน วิดีโอเทปแสดงภาพของ ยะลาล ซาราฟี เจ้าหน้าที่ทูตอิหร่านที่ถูกจับตัวในอิรัก และเพิ่งได้รับอิสรภาพถูกปล่อย

ตัวออกมาถูกรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล ในสภาพเท้าของเขาเป็นแผลถลอกปอกเป็ด แต่มีการปกปิดร่างกาย โดยกล่าวหาว่าถูกซีไอเอสหรือสหรัฐอเมริกาจับกุมขัง โดยใช้ขวานเจาะขา และยังทำให้จมูกหักอีกด้วย ระหว่างที่ตัวแทนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนโลกประจำอิหร่าน นายปีเตอร์ สตอคเกอร์ และ โมฮัมเหม็ด มาจิต อัล เชอิก ทูตอิรักประจำอิหร่านเข้าเยี่ยม ทางสหรัฐยืนยันว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการลักพาตัว ซาราฟี ขณะเดียวกันในวันที่ 11 เม.ย. โฆษกของทหารสหรัฐประจำอิรัก วิลเลียม คัลด์เวลล์ ได้นำอาวุธมาโชว์ต่อหน้าสื่อมวลชนในแบกแดด ที่ประกอบไปด้วย ปืนครก เครื่องยิงจรวด ระเบิดมือและลูกกระสุน พร้อมกับอ้างว่าบุกค้นได้จากบ้านหลังหนึ่งในแบกแดด ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา โดยโฆษกของทหารสหรัฐประจำอิรัก บอกว่าอาวุธดังกล่าวผลิตในอิหร่านและเชื่อว่าเหล่ากบฏหัวรุนแรงของอิรักได้รับการฝึกวิธีการใช้อาวุธจากเตหะรานในพรมแดนของอิหร่าน (เอเอฟพี12042007)

อดีต FBI หายตัวลึกลับในอิหร่าน ชาวเอเอฟพีรายงานว่า อดีตเจ้าหน้าที่เอฟบีไอ หายตัวอย่างลึกลับเมื่อหลายสัปดาห์ก่อนระหว่างที่มาทำธุรกิจส่วนตัวในอิหร่าน ซึ่งเจ้าหน้าที่รายหนึ่งของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐ ที่ไม่เปิดเผยชื่อ บอกว่าทางกระทรวงได้รับแจ้งเรื่องเมื่อวันที่ 11 มีนาคม และยังไม่มีข้อมูลที่แน่ชัดว่ารัฐบาลอิหร่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ นายฌอน แม็กคอร์แม็ก โฆษกประจำกระทรวงต่างประเทศสหรัฐ ได้ดำเนินการสอบถามไปยังทางการอิหร่านผ่านทางทูตสวีเดนแลนด์ เนื่องจากอชิงตันและอิหร่าน ไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตกันมาเกือบ 30 ปี และขณะนี้ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศอยู่ในขั้นตึงเครียดสุดขีด หลังจากอิหร่านปฏิเสธที่จะยุติโครงการนิวเคลียร์ แม้จะถูกคว่ำบาตรจากนานาชาติ นอกจากนี้ มีรายงานว่า คอนโดลิซซา ไรซ์ รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศ ได้สั่งการลงมาในกรณีนี้แต่ไม่มีการเปิดเผยรายละเอียดใดๆ ขณะที่กระทรวงการต่างประเทศได้รับแจ้งว่าพลเรือนสหรัฐสูญหายในอิหร่านเกือบทุกปี (เอเอฟพี 03042007)

สถานการณ์นิวเคลียร์ในอิหร่าน

ผู้นำอิหร่านเตรียมเผยข่าวดีฉลองวันนิวเคลียร์แห่งชาติ เมื่อวันที่ 9 เม.ย. อิหร่านฉลองวันนิวเคลียร์แห่งชาติครั้งแรก พร้อมกระแสข่าวที่ว่าประธานาธิบดี มาห์มูด อาห์มาดีเนjad อาจจะท้าทายแรงกดดันของชาติตะวันตกอีกครั้ง โดยการประกาศก้าวสำคัญของโครงการนิวเคลียร์เกี่ยวข้องกับความคืบหน้าในการเพิ่มสมรรถนะแร่ยูเรเนียมในโรงงานนิวเคลียร์ที่เมืองนาตานซ์ ขณะที่ สำนักข่าวฟาร์ส รายงานว่า คาดว่ามีการประกาศการติดตั้ง และปล่อยเครื่องเซ็นตริฟิวส์ 3,000 เครื่อง แต่แล้วก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น ดังนั้น นี่ก็อาจจะเป็นการติดตั้งและปล่อยเครื่องเซ็นตริฟิวส์เหล่านั้นก็ได้ ในเดือนเมษายนปีที่ผ่านมา เตหะรานประกาศความสำเร็จในการเพิ่มสมรรถนะแร่ยูเรเนียม 3.5% ซึ่งเพียงพอสำหรับพลังงานเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ แต่ยังคงต้องผลิตให้ถึง 90% ซึ่งเป็นระดับที่สามารถสร้างอาวุธนิวเคลียร์ได้ (เอเอฟพี10042007)

อิหร่านขยายความพยายามแปรรูปยูเรเนียม เมื่อวันที่ 9 เม.ย. ประธานาธิบดีมาห์มูด อาห์มาดีเนjad เปิดเผยในวันนิวเคลียร์แห่งชาติ บริเวณโรงงานนิวเคลียร์ที่เมืองนาตานซ์ ว่า อิหร่านสามารถแปรรูปเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ในมาตรฐานอุตสาหกรรมได้แล้ว สามารถแปรรูปยูเรเนียมเพื่อแปลงเป็นพลังงานนิวเคลียร์ ด้วยเครื่องเซ็นตริฟิวส์ 3,000 เครื่อง โดยถือเป็นการฝ่าฝืนมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งประชาชาติอีกครั้ง และอาจจะเจอกับมาตรการคว่ำบาตรเพิ่มเติม ด้าน ลาริลาเน ตัวแทนเจรจามหาอำนาจระดับสูงของอิหร่าน ชูว่า จะลาออกจากการเป็นภาคีสถิติสัญญาห้ามแพร่กระจายอาวุธนิวเคลียร์ หากว่านานาชาติยังเดินหน้ากดดันเตหะรานเกี่ยวกับโครงการแปรรูปยูเรเนียม ขณะเดียวกันฝ่ายสหรัฐออกมาแสดงความกังวลเป็นอย่างมาก ต่อกระบวนการแปรรูปยูเรเนียมของเตหะราน และรับไม่ได้ที่อิหร่านไม่ให้ความร่วมมือกับทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (ไอเออีเอ) ส่วนสหภาพยุโรป กล่าวย้าว่า อิหร่านควรให้ความร่วมมือกับทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศอย่างเต็มรูปแบบ และปฏิบัติตามมาตรการลงโทษของสหประชาชาติ (เอเอฟพี10042007)

อิหร่านอวดศักยภาพนิวเคลียร์ ต่อมาเมื่อวันที่ 10 เมษายน กอลัม เระชา อะกอซอเคห์ หัวหน้าองค์การพลังงานปรมาณูของอิหร่าน เผยว่าจะยังหาทางขยายโครงการนิวเคลียร์ให้ยิ่งใหญ่กว่าเดิม โดยการติดตั้งเครื่องเสริมสมรรถนะแร่ยูเรเนียม ในโรงงานนิวเคลียร์เป็น 50,000 เครื่อง ไม่ใช่เพียงแค่ติดตั้งเครื่องเซ็นตริฟิวส์ 3,000 เครื่อง ที่โรงไฟฟ้านาตานซ์เท่านั้น ทั้งนี้ การเสริมสมรรถนะแร่ยูเรเนียมนั้น เป็นจุดสำคัญในความขัดแย้งระหว่างอิหร่านและชาติตะวันตก เนื่องจากกระบวนการต่างๆ สามารถผลิตพลังงานเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ได้ แต่หากเพิ่มกรอบให้กว้างขึ้นก็จะสามารถผลิตระเบิดปรมาณูได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม อิหร่านก็ยืนยันกรานว่า โครงการนิวเคลียร์ของตนมีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อผลิตพลังงานให้เพียงพอเท่านั้น (เอเอฟพี10042007)

3. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวการเมืองที่ส่งผลกระทบ

3.1 สถานการณ์ทางการเมืองในอัฟกานิสถาน

ในช่วงเดือน เม.ย. สถานการณ์ของอัฟกานิสถานมีเหตุการณ์ที่น่าสนใจดังนี้

เบื้องหลังการโจมตีโรงปณ.สหรัฐในอัฟกานิสถาน เมื่อวันพุธที่ 25 เมษายน 2550 มุลเลาะห์ ดาดุลเลาะห์ ผู้บังคับบัญชาระดับสูงของนักรบตอลิบาน ให้สัมภาษณ์สถานีโทรทัศน์อัลญะซีเราะห์ ซึ่งมีความใกล้ชิดกับกลุ่มอัล กออิเดห์ เปิดเผยว่า อุซามะห์ บิน ลาดิน ผู้นำอัลกออิเดห์อยู่เบื้องหลังเหตุโจมตีฐานทัพอากาศบากรัมในเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งมีเป้าหมายเด็ดหัว ดิก เชนีย์ รองประธานาธิบดีสหรัฐ ที่เวลานั้นอยู่ระหว่างเยือนอัฟกานิสถาน ทำให้มีผู้เสียชีวิตนอกฐานทัพ 23 ราย อย่างไรก็ตาม ด้าน ดานา เดรีโน โฆษกทำเนียบขาว กล่าวว่ามันเป็นคือ “การเปิดเผยที่น่าสนใจ แต่...ยังไม่เห็นว่าจะมีเหตุผลสนับสนุนพอ” (เอพี 26042007)

กลุ่มหัวรุนแรงขู่เยอรมนีถอนทหารจากอัฟกัน เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2550 กลุ่มหัวรุนแรงชาวอิรักที่ใช้ชื่อว่า “Kataeb Siham al-Haq” กลุ่มก่อความไม่สงบอิรักที่ลักพาตัวผู้หญิงชาวเยอรมนีคือ ฮานเนโลเร เคราส์ วัย 61 ปี กับลูกชายวัย 20 ปี ที่เคยออกมายื่นคำขาดในวันที่ 10 มีนาคม ว่าอาจจะฆ่าทั้งสองคนหากว่าเยอรมนียังเพิกเฉยไม่ถอนทหารออกจากอัฟกานิสถาน ยึดเวลาให้เบอร์ลินอีก 10 วันในการถอนทหารออกจากอัฟกานิสถาน ถ้าไม่อย่างนั้นจะฆ่าทั้งทันที อย่างไรก็ตาม จนถึงเวลานี้ทั้งคู่ยังมีชีวิตอยู่ (เอเอฟพี 03042007)

รัฐมนตรีมหาดไทยปากีสถานถูกวางระเบิดพลีชีพ เมื่อวันที่ 28 เมษายนเกิดระเบิดพลีชีพครั้งรุนแรงขึ้นที่เมืองชาร์ซัดดา ประเทศปากีสถาน ที่ผ่านมา ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 28 คน ซึ่งรวมทั้งตำรวจ 3 นาย กับมีผู้บาดเจ็บประมาณ 50 คน รวมทั้งนายอาฟทัช เซอร์เปา รัฐมนตรีมหาดไทยปากีสถาน หลังจากมีระเบิดพลีชีพคนหนึ่งจุดระเบิดตัวเอง ท่ามกลางฝูงชนบริเวณใกล้กับโพเดียม ที่นายเซอร์เปากำลังยื่นกล่าวสุนทรพจน์ ปิดงานรณรงค์หาเสียงทางการเมืองที่หมู่บ้านแห่งหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ระหว่างเมืองชาร์ซัดดา กับเมืองมาร์ดาน ในจังหวัดนอร์ท เวสเทิร์นฟรอนเทียร์ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ ซึ่งอยู่ติดกับอัฟกานิสถาน นอกจากนี้ ยังมีรายงานว่า เกิดเหตุกองกำลังมุสลิมยิงจรวดและยิงปืนเข้าไปบริเวณค่ายทหารใกล้กับหมู่บ้านนารี ด็อกก์ แคว้นนอร์ธ วาซีริสถาน ใกล้กับชายแดนติดอัฟกานิสถาน ส่งผลให้ทหารปากีสถานเสียชีวิต 1 ราย (รอยเตอร์ 29042007) ขณะที่**ทหารสหรัฐบุกกวาดล้างหวังสะกดระเบิดพลีชีพ** เมื่อวันที่ 30 เม.ย 50 ทหารสหรัฐบุกกวาดล้างย่านตะวันออกของอัฟกานิสถานเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตประมาณ 6 คนโดยมีทั้งผู้หญิงและเด็ก เป็นเหตุให้มีผู้ออกมาประท้วงไม่พอใจทหารสหรัฐและไม่พอใจประธานาธิบดีบูชและประธานาธิบดี Hamid Karzai ที่ไม่สามารถคุ้มครองประชาชนได้ แต่ทางสหรัฐอ้างว่ากระทำลงไปเพราะต้องการกวาดล้างบริเวณต้องสงสัยที่จะเกิดเหตุระเบิดพลีชีพด้วย (Aljazeera.com30042007)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน/น้ำมัน

1. สรุปสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป

ข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านพลังงานและน้ำมันในตะวันออกกลาง สำหรับเดือน เม.ย 2007 มีเรื่องที่น่าสนใจและติดตาม ดังนี้

ข่าวความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้าพลังงาน มีข่าวเด่น เช่น **ข่าวเรื่องการจัดการประชุมที่โดฮาของกลุ่มประเทศผู้ผลิตและส่งออกแก๊สครั้งแรกในรอบสองปี** ซึ่งในวงการคาดเดาว่าจะมีการประกาศจัดตั้งองค์การรูปแบบเดียวกับกลุ่มโอเปค ผลปรากฏว่ายังไม่มีมีการประกาศดังกล่าว ที่ประชุมได้แค่เพียงตกลงตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อการศึกษาหาทางสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเท่านั้น ส่วนเรื่องจัดตั้งองค์กรนั้นมีการแถลงว่ายังคงอีกนาน **ส่วนกลุ่มโอเปค ประกาศลดปริมาณความต้องการน้ำมันปี 2007 ลง เหลือประมาณ 30.28 ล้านบาร์เรลต่อวัน** และไม่รับข้อเสนอประเทศสมาชิกที่ให้เพิ่มปริมาณการผลิตน้ำมันดิบ อย่างไรก็ตาม องค์การพลังงานสากล หรือ ไออีเอ ออกมาทำนายว่า โอเปคจะเพิ่มกำลังการผลิตของตนประมาณ 2.6 ล้านบาร์เรลต่อวัน มาเป็น 36.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน เมื่อถึงสิ้นปี 2008

ข่าวความเคลื่อนไหวด้านภูมิรัฐศาสตร์น้ำมัน ในอิรักท่ามกลางการวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักเกี่ยวกับเรื่องร่างกฎหมายน้ำมันฉบับใหม่ และเสียงคัดค้านอย่างแข็งกร้าวของรัฐบาลชนชาติเคิร์ดในอิรัก ต่อบทเฉพาะกาลในร่างกฎหมายที่ระบุให้บ่อน้ำมันทั้งหมดเป็นสมบัติของบริษัทน้ำมันแห่งชาตินั้น ก็มีข่าว**ประกาศของบริษัทที่ปรึกษาระดับโลกของสหรัฐ ไอเอชเอส (HIS Inc.) เกี่ยวกับรายละเอียดผลการวิเคราะห์สำรองน้ำมันของอิรัก** ซึ่งระบุปริมาณการสำรองน้ำมันของอิรักที่ยืนยันแล้วว่ามีอยู่ประมาณ 116 พันล้านบาร์เรล ซึ่งทำให้อิรักกลายเป็นประเทศที่มีสำรองน้ำมันมากที่สุดเป็นอันดับที่สามของโลก นอกจากนั้น ยังอาจจะมีความเป็นไปได้ที่จะมีอีกประมาณ 100 พันล้านบาร์เรลในบริเวณทะเลทรายฝั่งตะวันตกของอิรักด้วย ซึ่งหากยืนยันว่ามีจริง ก็จะทำให้อิรักกลายเป็นยักษ์ใหญ่น้ำมันของโลก ซึ่งเป็นรองแต่ซาอุดีอาระเบียประเทศเดียวเลย **มีข่าวความคืบหน้าการยึดบ่อน้ำมันเป็นของรัฐโดยเวเนซุเอลา** ปรากฏว่าบริษัทน้ำมันยักษ์ใหญ่ทั้งหมด 5 แห่ง ได้มาลงนามในข้อตกลงกับรัฐบาลเวเนซุเอลาเรียบร้อยแล้ว ยกเว้น โคโนโคฟิลิปส์ บริษัทพลังงานครบวงจรเอกชนยักษ์ใหญ่อันดับสามของสหรัฐเพียงแห่งเดียวที่ยังไม่ยอมลงนาม ยินยอม การเจรจายังคงดำเนินต่อไปก่อนจะถึงวันที่ 1 พ.ค. ซึ่งเป็นวันที่รัฐบาลเวเนซุเอลาเตรียมจะประกาศฉลองใหญ่ ในฐานะเป็นวันประสบความสำเร็จในการยึดกิจการน้ำมันจากคนต่างชาติมาเป็นของรัฐ

มีข่าวที่ควรให้ความสนใจติดตามอย่างใกล้ชิด นั่นคือ **ข่าวความเคลื่อนไหวของผู้ออกการรายบ่อน้ำมัน** ซึ่งเป็นข่าวหนาหูมากขึ้น เช่น ที่ไนจีเรีย คนร้ายลักพาตัววิศวกรชาวต่างชาติ และเตรียมก่อวินาศกรรมใกล้บริเวณแหล่งขุดเจาะน้ำมัน การบุกเข้าจู่โจมฐานขุดเจาะน้ำมันฆ่าคนงานน้ำมันทั้งคนท้องถิ่นและต่างชาติ เช่น ในเอธิโอเปีย หรือการเข้ายึดสถานีจ่ายแก๊ส อย่างในโบลีเวีย เป็นต้น

2. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้าน้ำมัน

-การประชุมที่โดฮา ยังไม่มีการประกาศตั้งกลุ่มผู้ส่งออกแก๊ส

-มหาอำนาจแก๊สของโลก ตกลงจัดตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญศึกษาหาทางสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มผู้ส่งออกแก๊ส ในการประชุมกลุ่มผู้ผลิตและส่งออกแก๊ส 15 ประเทศ จัดขึ้นเป็นครั้งแรกในรอบ 2 ปี ระหว่างวันที่ 9 และ 10 เม.ย. 2007 ที่นครโดฮา ประเทศกาตาร์ นั้น ผลปรากฏออกมาไม่เป็นไปตามที่มีการคาดหมายว่าจะมีการหารือในเรื่องการประกาศจัดตั้งกลุ่มผู้ค้าส่งออกแก๊สในรูปแบบเดียวกับกลุ่มโอเปคแต่อย่างใด สำนักข่าวรอยเตอร์รายงานจากโดฮาว่า มหาอำนาจแก๊สหรือประเทศผู้ผลิตและส่งออกแก๊สรายใหญ่ๆ ของโลก ตกลงกันในจังหวะก้าวเล็กๆ ที่จะนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่มการค้าพลังงานแบบเดียวกับโอเปค เพื่อให้ความมั่นใจแก่ประเทศลูกค้าที่ซื้อแก๊สว่า ทุกอย่างยังเหมือนเดิม นั่นคือ ที่ประชุมได้มีการตัดสินใจก่อตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาหาทางสร้างความเข้มแข็งมั่นคงให้แก่กลุ่ม “การจัดตั้งกลุ่มดังกล่าว (กลุ่มผู้ส่งออกแก๊สทำนองเดียวกันโอเปค) ถือเป็นเรื่องในระยะยาว เพราะมันจะใช้เวลานาน” ซาอิด เกลิล รัฐมนตรีน้ำมันและเหมืองแร่แอลจีเรียกล่าว “เรากำลังพยายามที่จะกระชับความร่วมมือในกลุ่มผู้ผลิตแก๊สด้วยกันเพื่อจะหลีกเลี่ยงการแข่งขันระหว่างกันที่เป็นอันตราย บ้างก็ว่าจะเป็นการรวมกลุ่มคล้ายโอเปค บ้างก็ว่าจะว่า เป็นเพียงแค่ความร่วมมือระหว่างผู้ผลิตแก๊สด้วยกันเท่านั้น” โซครี คาเนม หัวหน้ากลุ่มพลังงานลิเบียกล่าวก่อนเปิดการประชุม ฮอสเซน คาเซมปูรี อาร์เดบิลี ผู้ว่าการโอเปคของอิหร่านออกมาเน้นว่า ไม่มีแผนเพื่อจัดตั้งกลุ่มผู้ค้าส่งออกแก๊สแบบโอเปคในการประชุมครั้งนี้ การประชุมเป็นเพียงความตั้งใจที่จะพัฒนาความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อประกันการส่งออกแก๊สให้ลูกค้า ไม่ใช่การประชุมเพื่อสร้าง “แก๊สโอเปค” และเมื่อหนึ่งสัปดาห์ก่อน รัสเซียก็ออกมาปฏิเสธในทำนองเดียวกัน รายงานข่าวกล่าวว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีรัสเซียเป็นประธาน จะทำการศึกษาปัจจัยเรื่องต่างๆ อาทิ การกำหนดราคาแก๊ส การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค เป็นต้น และบรรดาผู้นำในกลุ่มต่างไม่ชอบคำว่า “กลุ่มผู้ค้า” (cartel) อยากใช้คำว่า *กลุ่ม* (group) เฉยๆ หรือ *สมาคม* (club) มากกว่า รัฐมนตรีพลังงานรัสเซีย วิคเตอร์ คริสเตนโก กล่าวว่า “เราไม่ทำ และจะไม่ตั้งเป้าหมายในการรวมเป็นแก๊งเพื่อมุ่งกระทำต่อผู้อื่น เพราะนั่นจะนำไปสู่หายนะ และเป็นการกระทำที่ไม่ได้เรื่องเอาเสียเลย” (รอยเตอร์ 080407, Barbara Lewis and Simon Webb, 090407)

-ความเคลื่อนไหวราคาน้ำมันและกลุ่มโอเปค

-โอเปคถูกหาว่าเป็นสาเหตุทำให้น้ำมันสูงขึ้น เมื่อวันที่ 13 เม.ย. ราคาน้ำมันพุ่งสูงสุดในรอบ 7 เดือน โดยน้ำมันดิบเบรนท์ทะเลเหนือสูงถึง 69.59 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล และราคาส่งมอบเดือน พ.ค. อยู่ที่ 69.16 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ขึ้นมา 44 เซนต์จากวันที่ 12 เม.ย. ส่วนน้ำมันดิบไลต์สวีตที่นิวยอร์ก ส่งมอบเดือน พ.ค. เพิ่ม 5 เซนต์ มาอยู่ที่ 63.90 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ทั้งนี้ เนื่องจากนักลงทุนเกรงว่า อุปทานน้ำมันที่มีอยู่ขณะนี้ จะไม่เพียงพอต่อความต้องการ โดยก่อนหน้านี้ กรมการพลังงานของสหรัฐออกมารายงานว่า เมื่อสัปดาห์ที่แล้วบัญชีสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงในคลังของสหรัฐลดลง 5.5 ล้านบาร์เรล มาอยู่ที่ 199.7 ล้านบาร์เรล และมีข้อสังเกตว่า ความต้องการน้ำมันเชื้อเพลิงในตลาดสหรัฐเพิ่มสูงขึ้น 1.9% เทียบกับปีที่แล้ว เมื่อวันที่ 12 เม.ย. องค์การพลังงานสากล หรือ ไออีเอ ออกมาเตือนว่า กลุ่มโอเปคตัดสินใจการผลิตลงมากเกินไป ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการทำให้ระดับสำรองน้ำมันโลกร่อยหรอลง และระบุว่า สต็อกน้ำมันของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรม หรือ โออีซีดี ลดลงมาที่ 80.5 ล้านบาร์เรลในเดือน ก.พ. 2007 และเมื่อวันที่ 8 เม.ย. ประธานกลุ่มโอเปค โมฮัมเหม็ด อัล-ฮัมลี ระบุว่าขณะนี้ปัจจัยพื้นฐานของตลาดน้ำมันมีความแข็งแกร่งดีอยู่ การติดตัวขึ้นของราคาน้ำมันเกิดจากสถานการณ์ตึงเครียดในตะวันออกกลาง อับดุลเลาะห์ อัล-อติยาห์ รมต.กระทรวงน้ำมันกาตาร์ ระบุว่า ราคาน้ำมันที่พุ่งขึ้นนี้ ถูกผลักดันโดยภาวะการเฝ้าระวังระหว่างประเทศ ซึ่งอยู่เหนือการควบคุมของโอเปค

และว่า ขณะนี้ตลาดยังคงมีน้ำมันดิบอย่างเพียงพอ (กรุงเทพธุรกิจ เอเอฟพี รอยเตอร์ 08,12-130407)

-โอเปคยังคงประมาณการอุปสงค์น้ำมันโลกปี 2007 ไว้เท่าเดิม เอเอฟพีรายงานเมื่อวันที่ 16 เม.ย. ว่า องค์การผู้ส่งออกน้ำมันนอก หรือ **โอเปค คาดการอุปสงค์น้ำมันโลกปี 2007 ไว้ในรายงานประจำเดือน เม.ย. ของตนว่า ยังคงอยู่ที่ 1.5% ไม่เปลี่ยนแปลง** แม้ว่าจะมีรายงานว่าบัญชีสต็อกน้ำมันของสหรัฐและยุโรปลดลง แต่จากการประมาณการ พบว่าความต้องการน้ำมันของโลกในปีนี้จะขยายตัว 1.5% หรือประมาณ 1.3 ล้านบาร์เรลต่อวัน อยู่ที่ 85.44 ล้านบาร์เรล รายงานของโอเปคกล่าวด้วยว่า อุปสงค์น้ำมันโลกในเดือนมี.ค. ไม่แข็งแกร่งเหมือนกับเดือนก่อนหน้านั้น แม้ว่าความต้องการน้ำมันจะเพิ่มขึ้นทั่วโลก เนื่องจากอากาศหนาวตามปกติในอเมริกาเหนือ และกิจกรรมเศรษฐกิจที่เข้มแข็งขึ้นในภูมิภาคตะวันออกกลาง สต็อกน้ำมันสำหรับขายในสหรัฐลดลง 4.8 ล้านบาร์เรล มาอยู่ที่ 982 ล้านบาร์เรล เมื่อสิ้นเดือน มี.ค. หรือ 7% ต่ำกว่าอัตราเฉลี่ยในรอบ 5 ปี ในยุโรป 15 ประเทศที่เข้าร่วมกลุ่มสหภาพยุโรปก่อนปี 2004 และการขยายสมาชิกในปี 2007 รวมกับนอร์เวย์ สต็อกน้ำมันลดลง 1.152 ล้านบาร์เรล (เอเอฟพี 160407) สำหรับกลุ่มโอเปค รอยเตอร์อ้างจากรายงานประจำเดือนฉบับเดียวกันนี้ว่า **โอเปคได้ตัดประมาณการความต้องการน้ำมันปี 2007 ลง 120,000 บาร์เรลต่อวัน เหลือประมาณ 30.28 ล้านบาร์เรลต่อวัน** และกลุ่มโอเปคไม่รับข้อเสนอของสมาชิกที่ให้เพิ่มปริมาณการผลิตน้ำมันดิบ ยืนยันว่าตลาดน้ำมันดิบมีสนองมากเพียงพอแล้ว (รอยเตอร์ 170407) ก่อนหน้านี้เมื่อวันที่ 15 เม.ย. บลูมเบิร์ก รายงานว่า องค์การพลังงานสากล หรือ ไออีเอ ทำนายว่า แม้ว่าจะมีมาตรการลดการผลิต แต่กลุ่มโอเปคก็จะเพิ่มกำลังการผลิตของตนอีกประมาณ 2.6 ล้านบาร์เรลต่อวันเมื่อถึงสิ้นปี 2008 การขยายกำลังการผลิตนำโดยซาอุดีอาระเบีย และสมาชิกใหม่ล่าสุดขององค์การคือ อังโกลา และไออีเอ ยังได้ประเมินขีดความสามารถในการผลิตของโอเปค ว่าจะขึ้นถึง 36.5 ล้านบาร์เรลต่อวันภายในสิ้นปีหน้า เพิ่มขึ้นจาก 33.9 ล้านบาร์เรลต่อวันเมื่อสิ้นปี 2006 (บลูมเบิร์ก 150407)

-ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการผลิตน้ำมันในอิรัก

-พบว่าอิรักมีแหล่งสำรองน้ำมันมากกว่าที่รู้แล้วถึงเกือบเท่าตัว ทั้งนี้ จากการแถลงของบริษัท ไอเอชเอส อิงค์. บริษัทที่ปรึกษายักษ์ใหญ่ของสหรัฐ เมื่อวันที่ 18 เม.ย. ที่ระบุว่า ทางบริษัทเตรียมจะเปิดเผยที่นับเป็นครั้งแรกเกี่ยวกับรายละเอียดแผนที่แหล่งน้ำมันในอิรัก ที่แสดงทั้งรายละเอียด แหล่งสำรองน้ำมัน การผลิต และโอกาสในการพัฒนา ซึ่งจะเป็นการให้ภาพรวมอย่างมีเอกลักษณ์ของแหล่งสำรองน้ำมันทั้งหมด ทั้งบ่อที่รับรู้แล้วและที่ยังรอให้ไปสำรวจชัดเจน และมีการประเมินปริมาณสำรองน้ำมันของอิรักขณะนี้มากถึง 116 พันล้านบาร์เรล จัดอยู่ในอันดับที่ 3 ของโลก และแผนที่แหล่งน้ำมันใหม่ของอิรักนี้ยังได้ประเมินว่า อิรักอาจมีศักยภาพที่จะพบแหล่งน้ำมันเพิ่มขึ้นอีกถึงประมาณ 100 พันล้านบาร์เรลในเขตทะเลทรายด้านตะวันตกของประเทศ แผนที่อิรัก แผนที่แหล่งน้ำมันของอิรักจะให้รายละเอียดที่มีความถูกต้องสูง มากและทันสมัยที่สุดของแหล่งสำรองน้ำมันในอิรักเป็นรายบ่อ รวมกันประมาณ 435 บ่อที่ยังไม่ได้ถูกขุดเจาะมาดำเนินกิจการทางการค้า และอีก 81 บ่อที่กำลังใช้งานอยู่ด้วย ค่าแถลงระบุว่า ได้มีการประเมินแหล่งสำรองน้ำมันใหม่หมด โดยใช้ระบบข้อมูลใหม่ และยังได้มีการประเมินและยืนยันความถูกต้องของปริมาณสำรองน้ำมันและการผลิตของทุกบ่อใหม่หมด (HIS Inc. Pres Releases 180407)

-อิรักจะก้าวข้ามอิหร่านเป็นผู้ผลิตน้ำมันอันดับสองของโลก ไฟแนนเชียล ไทมส์ รายงานในวันที่ 19 เม.ย. จากการแถลงดังกล่าว ระบุว่า จากนี้การผลิตน้ำมันของอิรักสามารถเพิ่มขึ้นได้จนถึง 4 ล้านบาร์เรลต่อวัน โดยต้องเป็นการลงทุนจากบริษัทนานาชาติ และถ้าหากข้อมูลนี้เป็นจริง ในแง่ของปริมาณสำรองน้ำมัน อิรักก็จะก้าวข้ามอิหร่าน ขึ้นเป็นผู้ผลิตน้ำมันอันดับสองของโลก ตามหลังแต่ซาอุดีอาระเบียเพียงประเทศเดียวเท่านั้น (ไฟแนนเชียล ไทมส์ 190407)

-เดือนระวังข้อมูลที่มองโลกในแง่ดีเกินไปของ ไอเอชเอส เอนเนอร์จี บูลเลตติน ได้ตีพิมพ์จดหมายถึงบรรณาธิการ ไฟแนนเชียล ไทมส์ ลงวันที่ 24 เม.ย. เขียนโดย อัลเฟรด นาสซิม ระบุว่า บริษัทที่ปรึกษา ไอเอชเอส ที่ทำ

การสำรวจแหล่งทรัพยากรน้ำมันของอิรักแล้วนำมาเปิดเผยนั้น เป็นบริษัทที่เป็นเจ้าของบริษัทลูกที่ใช้ชื่อว่า แคมบริจจ์ เอนเนอร์จี รีเสิร์ช แอสโซซิเอตส์ หรือ CERA ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาที่ให้คำทำนายแบบมองโลกในแง่ดีเกี่ยวกับสำรองน้ำมันโลก ในปี 2002 โดยได้เคยทำนายว่าการผลิตแก๊สในสหรัฐจะเพิ่มขึ้น 15% ภายในปี 2010 และนับจากนั้นการผลิตลดลงมาแล้ว 4% และหลุมแก๊สส่วนใหญ่ที่นั่นล้นกำลังจะหมดอายุภายในอีก 12 เดือนนับจากนี้ จดหมายยังระบุด้วยว่า ผู้ว่าจ้าง ไอเอชเอส ให้ทำสำรวจนี้ ก็คือกลุ่มบุคคลเดียวกับที่ต้องการนำอุปกรณ์ชุดเจาะน้ำมันของตนเข้าไปในแผ่นดินอิรัก (ไฟแนนเชียล ไทมส์ 240407)

-ความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้าน้ำมันในประเทศอื่นๆ

ข่าววันที่ 1 เม.ย. รายงานว่า **บริษัทน้ำมันท้องถิ่นในอิรักได้รับสัญญาข้อตกลงมูลค่า 63.5 ล้านดอลลาร์จากรัฐบาลอิรัก** เพื่อทำการก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันขนาดกำลังผลิต 10,000 บาร์เรลต่อวัน ถึงสองโรงในเมืองฮาร์บิล และเมืองสุไลมานียา ตามโครงการพัฒนาอิรัก คาดกันว่าโรงกลั่นน้ำมันดังกล่าวจะสามารถช่วยคลี่คลายภาวะน้ำมันขาดแคลนเรื้อรังในเขตภาคเหนือซึ่งเป็นที่อยู่ของชาวเคิร์ดที่กำลังเป็นอยู่ในขณะนี้ลงไปได้ (เอเอ็มอี อินโฟ 010407)

อาหรับนิวส์ วันที่ 2 เม.ย. รายงานว่า **บริษัทน้ำมัน อารามโค ของซาอุดีอาระเบียได้ลงนามข้อตกลงธุรกิจมูลค่า 100 ล้านดอลลาร์ กับบริษัทก่อสร้างสัญชาติรัสเซีย - สตรอยทวานสเกช- บริษัทในเครือของบริษัทน้ำมันยักษ์ใหญ่ - แก๊สพอม-** โดยข้อตกลงกำหนดให้มีการวางท่อน้ำมันยาว 200 กิโลเมตร ในเขตเอ็มพัตต์ควอเตอร์ของซาอุดีฯ งานจะเริ่มในเดือน มิ.ย. และกำหนดแล้วเสร็จภายใน 18 เดือน เป็นโครงการแรกของอารามโค ที่ทำกับบริษัทรัสเซีย (อาหรับนิวส์ 020407)

มีรายงานข่าวเมื่อวันที่ 4 เม.ย. ว่า **บริษัทเพื่อการลงทุนปิโตรเลียมระหว่างประเทศของอาบูดาบีวางแผนที่จะเริ่มสร้างโรงกลั่นน้ำมันที่มีขนาดกำลังผลิต 500,000 บาร์เรลต่อวัน ที่ฟูไจราห์ ในปีหน้า** ทั้งๆ ที่หุ้นส่วนในโครงการนี้ คือบริษัท โคโนโคฟิลลิปส์ ของสหรัฐ ยังคงสงวนท่าที หัวหน้าเจ้าหน้าที่บริหารโคโนโค เจมส์ มุลวาชี่ว่า การเริ่มซำก็ยังไม่ทำให้ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างเพิ่มมากขึ้นไปเรื่อยๆ (รอยเตอร์ 040407) รายงานข่าววันที่ 7 เม.ย. กล่าวว่า **กาตาร์เตรียมเปิดท่อส่งแก๊สใหญ่เออีในอัตรา 3.5 พันล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน** โดยมีกำหนดจะเปิดตัวในฤดูร้อนนี้ และจะมีค่าใช้จ่ายประมาณ 3.5 พันล้านดอลลาร์ (เอเยนซี 070407) และข่าววันที่ 12 เม.ย. กล่าวว่า **บริษัทกาตาร์ปิโตรเลียม ได้ตกลงขายแก๊สธรรมชาติเหลว 1 ล้านตันต่อปีให้แก่ญี่ปุ่น** โดยผ่านบริษัท กาตาร์แก๊ส 4 ให้แก่ บริษัท มารูเบนของญี่ปุ่น แก๊สจะขนส่งทางเรือไปญี่ปุ่น โดยเรือใหม่คิวเฟลก ของบริษัทกาตาร์ปิโตรเลียมเอง มารูเบนนั้น มีหุ้นอยู่ในกาตาร์แก๊ส 1 และโรงกลั่นลาฟแฟนด้วย (เอเอ็มอี อินโฟ 120407) ข่าววันที่ 28 เม.ย. **ซีเรียกับรัสเซีย ได้ลงนามในข้อตกลงมูลค่า 218 ล้านดอลลาร์ เพื่อสร้างโรงงานผลิตแก๊สธรรมชาติ 3 แห่ง ที่ฮอมส์** โรงงานผลิตแก๊สดังกล่าวควรเสร็จใน 20 เดือน และจะมีกำลังการผลิต 3 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน การผลิตน้ำมันของซีเรียลดลงจาก 600,000 บาร์เรลต่อวันเหลือเพียง 360,000 บาร์เรลต่อวันเมื่อปีที่แล้ว และประเทศพยายามที่จะชดเชยส่วนที่ขาดหายไปโดยหันมาใช้สำรองแก๊สของตนแทน (เอพี 280407)

3. ความเคลื่อนไหวด้านภูมิรัฐศาสตร์น้ำมัน

-ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับร่างกฎหมายน้ำมันอิรัก

-**ทางการเคิร์ดสถานไม่พอใจร่างกฎหมายน้ำมันอิรัก** ในช่วงเดือน เม.ย. มีรายงานข่าวว่า รัฐบาลภูมิภาคเคิร์ดสถานของอิรัก ออกมาคัดค้านร่างกฎหมายฉบับนี้ โดย อาซติ อาวรามิ รัฐมนตรีทรัพยากรธรรมชาติของรัฐบาลเคิร์ด กล่าวว่า รัฐบาลเคิร์ดสถานไม่พอใจบทเฉพาะกาลของร่างกฎหมายฉบับนี้ ที่จะดึงเอาปอน้ำมันที่เคยเป็นของเคิร์ดไปไว้ในมือของบริษัทน้ำมันแห่งชาติทั้งหมด ซึ่งเป็นเรื่องที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ (รอยเตอร์ 190407)

ข่าววันที่ 30 เม.ย. กล่าวว่า บรรดาสมาชิกสภาผู้แทนฯ ชาวเคิร์ด วางแผนที่จะคัดค้านร่างกฎหมายที่จะถูก

นำมาใช้ควบคุมอุตสาหกรรมน้ำมันในอิรักฉบับนี้ เคิร์ดมีเสียงในสภา 58 จาก 275 เสียง ไม่เพียงพอที่จะโหวตไม่รับรองกฎหมาย แต่การคัดค้านของเคิร์ดอาจทำให้การผ่านร่างกฎหมายต้องล่าช้าออกไป ขณะที่เจ้าหน้าที่อาวุโสฝ่ายทหารของสหรัฐและทำเนียบขาว เร่งเร้าที่จะให้กฎหมายผ่านออกมาบังคับใช้อย่างเร็ว เพราะถือว่าเป็นจังหวะก้าวที่สำคัญสำหรับการประนีประนอมแห่งชาติอิรัก

อนึ่ง โฆษกทางการเคิร์ด ชี้ว่า บทเฉพาะกาลดังกล่าว เป็นการนำเอาสำรองน้ำมันในอิรักเกือบ 93% ไปอยู่ภายใต้การควบคุมของบริษัทน้ำมันแห่งชาติอิรักที่รัฐบาลอิรักเป็นเจ้าของ ซึ่งจะทำให้รัฐบาลมีบทบาทและอำนาจเข้มแข็งในการตัดสินใจรับข้อสัญญาเกี่ยวกับน้ำมัน มากกว่าที่ระบุเอาไว้ในร่างกฎหมาย ซึ่งระบุให้สิทธิอำนาจแก่ทางการเคิร์ดสถานในการเจรจาและลงนามข้อตกลงเบื้องต้นกับบริษัทน้ำมันต่างๆ ด้วย ดังนั้น ทางการเคิร์ดจึงยืนยันที่จะไม่ยอมสนับสนุนร่างกฎหมายนี้ นอกจากนั้น สมาชิกสภาที่เป็นชาวซุนหนี่จำนวนหนึ่งก็แสดงอาการคัดค้าน โดยระบุว่า กฎหมายน้ำมันนี้ จะทำให้คนต่างชาติมีบทบาทมากเกินไปในอุตสาหกรรมหลักของประเทศ (เอพี 300407)

ก่อนหน้านี้เมื่อวันที่ 18 เม.ย. มีรายงานข่าวว่า บรรดาสมาชิกวุฒิสภาอิรัก และผู้เชี่ยวชาญประมาณ 60 คน ได้จัดประชุมร่วมกันที่ดูไบ ประเทศ ยูเออี เพื่อถกปัญหาเกี่ยวกับร่างกฎหมายน้ำมันของอิรัก การที่ต้องจัดการประชุมที่ดูไบนั้น เจ้าหน้าที่อิรักกล่าวว่า เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญบางคนที่เกี่ยวข้องประชุมครั้งนี้ เป็นผู้ที่มาจากประเทศที่สาม และเกรงว่าจะมีปัญหาในเรื่องความมั่นคงปลอดภัย รายงานข่าวกล่าวว่า บรรดาบริษัทน้ำมันใหญ่ๆ ของโลก ได้ใช้ความพยายามทุกวิถีทางเป็นเวลานานนับปี ที่จะได้มีส่วนในผลประโยชน์จากน้ำมันเด่นๆ ในอิรักหลายแห่ง เช่น บิน อุมาร์ มาจนูน นาสซีรียาห์ กุร์นาและราดาวิเตวันตัก ทั้งหมดตั้งอยู่ในเขตทางใต้ของประเทศ แต่ส่วนใหญ่ก็รอรัฐสภาอิรักที่จะผ่านร่างกฎหมายน้ำมัน และให้มีการปรับปรุงในเรื่องความปลอดภัยก่อนที่จะเข้าไปขยายบทบาทของตน อิรักเคยประกาศว่าจะขยายกำลังการผลิตให้ได้ 4 ล้านบาร์เรลต่อวันภายในปี 2011 ขณะที่ในเดือน มี.ค. อิรักผลิตน้ำมันได้ 1.97 ล้านบาร์เรลต่อวัน เพิ่มจากเดือน ก.พ. ซึ่งผลิตได้ 1.89 ล้านบาร์เรลต่อวัน (รอยเตอร์ 180407)

อนึ่ง ในช่วงต้นเดือน เม.ย. มีรายงานข่าวว่า ทางการอิรักได้เชิญบริษัทต่างชาติ 15 แห่ง เข้าเสนอประมูลสัมปทานขุดเจาะน้ำมันประมาณ 100 จุด ในทางตอนใต้ของประเทศ บริษัทจาก ซิเรีย อิหร่าน และจีน เป็นหนึ่งในจำนวนบริษัทที่ได้รับเชิญ ทั้งนี้ จากการเปิดเผยของรัฐมนตรีกระทรวงน้ำมันอิรัก โครงการนี้จะช่วยเพิ่มปริมาณน้ำมันดิบที่ขุดเจาะขึ้นมาได้อีกประมาณ 50,000-60,000 บาร์เรลต่อวัน (รอยเตอร์ 050407)

มีรายงานข่าวที่น่าสนใจอีกคือ วันที่ 15 เม.ย. ว่า ดานาแก๊ส ของยูเออี ได้ลงนามเป็นพันธมิตรทางยุทธศาสตร์กับรัฐบาลภูมิภาคเคิร์ดสถานของอิรัก ข่าวกล่าวว่า รัฐบาลเคิร์ดสถาน กับดานาแก๊ส และสาขาของดานา คือ เครสชั่นทีบีโตรเลียม จะร่วมกันแสวงหาแหล่งทรัพยากรแก๊สธรรมชาติในภูมิภาคนี้ ด้วยความตั้งใจที่จะพัฒนาและนำพลังงานในอนาคตของตนมาใช้ นอกจากนั้น ยังได้มีการเปิดตัว โรงงานอุตสาหกรรม เคิร์ดสถาน แก๊ส ซิตี และมีข้อตกลงเพิ่มเติมที่ดานาแก๊สจะพัฒนาผ่านกระบวนการผลิตและขนส่งแก๊สจากแหล่งแก๊สคอรัมอร์ด้วย สำนักข่าวรอยเตอร์ วันที่ 21 เม.ย. กล่าวว่า ข้อตกลงระหว่างรัฐบาลภูมิภาคเคิร์ดสถานของอิรัก กับบริษัทดานาแก๊ส ของชาร์จาห์ ยูเออี อาจจะกลายเป็นข้อตกลงแชร์การผลิตกันระหว่างสองฝ่าย หากกฎหมายน้ำมันฉบับใหม่ของอิรักผ่านออกมา อย่างไรก็ตาม รัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติของรัฐบาลเคิร์ดสถานของอิรัก อาซดี ฮาววามี กล่าวว่า การจัดการในเรื่องนี้ไม่เพียงจะขึ้นกับการผ่านกฎหมายน้ำมันเท่านั้น หากแต่ยังมีเงื่อนไขว่า ดานาแก๊สต้องค้นพบสำรองแก๊สที่พอเพียงในภูมิภาคนี้ด้วย (เอเอ็มอี อินโฟ 150407, รอยเตอร์ 210407)

-ข่าวความเคลื่อนไหวในอิหร่าน

-ข่าวเกี่ยวกับกรณีการจับทหารเรือและกลาซีชาวอังกฤษเป็นตัวประกัน มีรายงานข่าวเมื่อวันที่ 5 เม.ย. ว่า เมื่อประธานาธิบดีอามาดินีเจด ของอิหร่านประกาศปล่อยตัวทหารและกลาซีเรืออังกฤษ 15 คน ราคา

น้ำมันดิบก็ตกลงทันที ต่ำกว่า 64 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ขณะที่ก่อนหน้านี้ในช่วงที่ดูเหมือนวิถีทางการทูตไม่เป็นผลราคาน้ำมันได้พุ่งขึ้นถึงเกือบ 70 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล (เอเอ็มอี อินโฟ 050407)

-**ข่าวเกี่ยวกับการผลิตและการค้าพลังงานระหว่างอิหร่านกับบริษัทต่างประเทศ** วันที่ 10 เม.ย. รายงานว่า **อิหร่านกำลังเตรียมปิดข้อตกลงมูลค่าประมาณ 100 พันล้านดอลลาร์ ที่จะทำกับบริษัทน้ำมัน ซีโนเปคของจีน** ในโครงการพัฒนาบ่อน้ำมัน ยาดาวารัน ซึ่งไม่สามารถตกลงในรายละเอียดขั้นสุดท้ายได้แล้ว ข้อตกลงนี้หากทำสำเร็จ จีนจะซื้อแก๊สธรรมชาติเหลวจากอิหร่าน 10 ล้านตันต่อปี เป็นเวลาต่อเนื่องถึง 25 ปี (รอยเตอร์ 100407) ในวันที่ 16 เม.ย. ก็มีรายงานข่าวว่า **องค์การพลังงานปรมาณูของอิหร่าน กำลังเตรียมออกเอกสารถึง 2 ชุด เพื่อเชิญชวนบริษัทต่างประเทศให้เข้ามาประมูลสร้างโครงการโรงงานพลังงานนิวเคลียร์ 2 แห่งที่บูเชอร์** เมืองท่าเรือทางฝั่งตะวันตกเฉียงใต้ของอิหร่าน ซึ่งเป็นบริเวณที่รัสเซียกำลังทำการก่อสร้างอุปกรณ์อำนวยความสะดวกทางปรมาณูอยู่ เจ้าหน้าที่องค์การพลังงานปรมาณูอิหร่าน กล่าวว่า โรงงานดังกล่าวนี้ จะมีขีดความสามารถในการผลิตกระแสไฟฟ้าได้ประมาณ 1,000-1,600 เมกะวัตต์ และจะได้รับการสนับสนุนพลังงานบางส่วนจาก “พลังงานนิวเคลียร์” ที่ผลิตในท้องถิ่น (รอยเตอร์ 160407)

อนึ่ง **เกี่ยวกับการพัฒนาหลุมแก๊สธรรมชาติ เซอร์พาร์ส 10 พันล้านดอลลาร์ของอิหร่าน** ในวันที่ 17 เม.ย. มีรายงานข่าวว่า อิหร่านได้ขยายเวลาให้บริษัท โตตาลของฝรั่งเศสอีก 4 เดือน ที่จะตัดสินใจว่าจะลงทุนในโครงการนี้หรือไม่ ไฟแนนเชียล ไทมส์ เคยรายงานไว้ว่า โตตาลเคยระบุว่า ตนอาจถ่วงเวลาหรือกระทั่งยกเลิกโครงการเนื่องจากค่าใช้จ่ายบานปลายออกไปมาก รวมทั้งปัญหามิรัฐศาสตร์ที่ยืดเยื้อ ต่อมาในวันที่ 22 เม.ย. แหล่งข่าวทางสื่อมวลชนของอิหร่านรายงานว่า **อิหร่านได้เซ็นสัญญาข้อตกลงมูลค่าสูงถึง 30 พันล้านดอลลาร์ กับบริษัทอุตสาหกรรมแก๊สและน้ำมันยักษ์ใหญ่ของออสเตรเลีย ที่ชื่อว่า โอเอ็มวี -OMV-** เพื่อทำการพัฒนาบางส่วน of หลุมแก๊ส เซอร์พาร์ส และสร้างโรงงานผลิตแก๊สธรรมชาติเหลว โดยข่าวทีวีของรัฐบาลกล่าวถึงข้อสัญญาว่า เป็นดีลที่ใหญ่ที่สุดที่อิหร่านเคยทำกับบริษัทยุโรป แต่ทาง โอเอ็มวี พยายามปิดปากเงียบเกี่ยวกับเรื่องนี้ กล่าวแต่เพียงว่า ทางบริษัทได้ลงนาม “เฉพาะเรื่องใหญ่ๆ” แบบไม่ผูกมัด และว่ายังต้องมีการเจรจกันในเรื่องรายละเอียดต่อไป วันที่ 24 เม.ย. มีข่าวความเคลื่อนไหวในสหรัฐเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยข่าวกล่าวว่า **สหรัฐพยายามที่จะกดดันไม่ให้ โอเอ็มวี ซึ่งเป็นบริษัทน้ำมันและแก๊สยักษ์ใหญ่ในยุโรปกลาง ดำเนินการขึ้นต่อไปตามแผนโครงการพัฒนาบ่อนแก๊สของอิหร่าน** โฆษกกระทรวงต่างประเทศสหรัฐกล่าวว่า ข้อตกลงระหว่าง โอเอ็มวี กับ อิหร่าน อาจนำไปสู่การคว่ำบาตรของสหรัฐเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว (ไฟแนนเชียล ไทมส์ 170407, รอยเตอร์ 220407, เอเอฟพี 240407)

-ข่าวความเคลื่อนไหวทางภูมิรัฐศาสตร์น้ำมันอื่นๆ

-ความคืบหน้าในการยึดกิจการน้ำมันเป็นของรัฐของเวเนซุเอลา

ในช่วงเดือน เม.ย. มีรายงานข่าวทางการ **เวเนซุเอลาเร่งบริษัทน้ำมันยักษ์ใหญ่ของโลกทุกบริษัทให้มาลงนามข้อตกลงกับทางรัฐบาล ภายในกำหนดเวลาวันที่ 1 พ.ค.** โดยในวันที่ 17 เม.ย. ระหว่างที่มีการประชุมสุดยอดด้านพลังงานที่เกาะมากริต้า ราฟาเอล รามิเรซ รัฐมนตรีน้ำมันเวเนซุเอลา ออกมากล่าวเตือนว่า ทางเวเนซุเอลาอาจจะไม่จ่ายค่าชดเชยให้กับบางบริษัทในบางกรณี ในแผนการให้รัฐบาลถือหุ้นส่วนข้างมากในโครงการมูลค่าหลายพันล้านดอลลาร์ ที่ดำเนินการโดยบริษัทข้ามชาติ ในแหล่งสำรองน้ำมันใหญ่ลุ่มน้ำโอริโนโคของเวเนซุเอลา รามิเรซยังกล่าวว่า บริษัทส่วนใหญ่เต็มใจที่จะดำเนินการกิจการต่อ หลังจากยอมให้รัฐบาลถือหุ้นส่วนข้างมาก ในโครงการยกระดับคุณภาพน้ำมันดิบหนัก 4 โครงการ มูลค่ากว่า 30 พันล้านดอลลาร์ ซึ่งจะสามารถผลิตน้ำมันได้ 600,000 บาร์เรลต่อวัน อย่างไรก็ตาม ข่าวกล่าวว่า การจ่ายค่าชดเชยได้เป็นประเด็นที่ถกเถียงกันยังไม่ได้ข้อสรุป เนื่องจาก ทางเวเนซุเอลาไม่ยอมที่จะจ่ายค่าชดเชยเป็นเงิน และอาจเป็นไปได้ที่จะจ่ายเป็นน้ำมันมากกว่า (รอยเตอร์ 170407) วันที่ 25 เม.ย. มีรายงาน

ข่าวว่า **เวเนซุเอลาได้ลงนามข้อตกลงกับ 5 บริษัทน้ำมันยักษ์ใหญ่** ที่จะยอมให้รัฐบาลถือหุ้นข้างมาก ในโครงการขนาดใหญ่เพื่อขุดเจาะน้ำมันเฮฟวี่ออยล์ 4 โครงการในกลุ่มแม่น้ำโอริโนโคเรียบร้อยแล้ว ยกเว้นบริษัท โคโนโคฟิลลิปส์ อีกบริษัทเดียวที่ยังไม่ยอมมาลงนาม ข่าวกล่าวว่า โคโนโคฟิลลิปส์ เป็นบริษัทต่างชาติที่มีผลประโยชน์ในโครงการมากสุดในโครงการลุ่มน้ำโอริโนโคแห่งนี้ โดยถือหุ้นส่วนข้างมากใน 2 ของ 4 โครงการ ที่จะแปรน้ำมันดิบหนักคล้ายทารีให้เป็นน้ำมันดิบผสมได้ประมาณ 600,000 บาร์เรลต่อวัน นายเจมส์ มุลวา ซีอีโอของโคโนโคฯ กล่าวว่าระหว่างคอนเฟอร์เรนซ์คอลล์ เมื่อวันที่ 25 เม.ย. ว่า ทางบริษัทจะยื่นเอกสารได้ทันวันที่ 1 พ.ค. ไม่มีปัญหาอะไร แต่ระบุว่า การเจรจาในรายละเอียดข้อตกลงในการร่วมมือในอนาคตคงต้องดำเนินต่อไปอีกนานมากกว่านั้น อย่างไรก็ตาม ตามหมายกำหนดที่ตั้งไว้ ทุกบริษัทจะมีเวลาจนถึงวันที่ 26 มิ.ย. ที่จะต้องเจรจาตกลงในรายละเอียดเสร็จเรียบร้อยแล้วทุกอย่าง รัฐบาลเวเนซุเอลาเตรียมจัดงานฉลองอย่างยิ่งใหญ่ เพื่อให้จดจำเป็นวันที่เวเนซุเอลาสามารถกอบกู้บูรณภาพของตนเองกลับคืนมาได้ ขณะที่ฝ่ายซ้ายทั่วโลกกำลังฉลองวันสิทธิผู้ใช้แรงงาน 1 พฤษภาคม นั้นเอง (รอยเตอร์ 250407)

-ข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มต่อต้านและผู้ก่อการร้ายน้ำมัน

-ที่ประเทศไนจีเรีย กองกำลังติดอาวุธขบวนการปลดปล่อยไนเจอร์เดลต้า ยังคงเคลื่อนไหวจับคนงานบริษัทน้ำมันต่างชาติไปเป็นตัวประกันอีก และในเดือน เม.ย. มีการเคลื่อนไหวโจมตีอาคารที่ทำการของรัฐบาล ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งประธานาธิบดี ในวันที่ 21 เม.ย. 2007 และประมาณ 2-3 ชั่วโมงก่อนการเลือกตั้ง มีการยิงปืนและระเบิดอย่างหนักบริเวณที่ทำการรัฐบาลใกล้รัฐบาเยลซา อันเป็นเขตของชนกลุ่มน้อยไอจอร์วี่ ซึ่งตั้งตัวต่อต้านรัฐบาลกลางและเรียกร้องการปกครองตนเองและมีผลประโยชน์จากบ่อน้ำมันมากขึ้น รายงานข่าวกล่าวว่า การจู่โจมแน่นอนเจาะน้ำมันของบริษัทน้ำมันตะวันตกของกลุ่มติดอาวุธดังกล่าว ทำให้ไนจีเรียต้องลดการส่งออกน้ำมันดิบไปประมาณ 1 ใน 5 มาเป็นเวลากว่าปีแล้ว ข่าวเมื่อวันที่ 28 กล่าวว่า ขณะนี้ ไนจีเรียต้องสูญเสียน้ำมัน 600,000 บาร์เรลต่อวัน ในเขตไนเจอร์ เดลต้า ที่อุดมด้วยแหล่งน้ำมัน เนื่องจากการเคลื่อนไหวต่อต้านอย่างรุนแรงของกองกำลังติดอาวุธในเขตนั้น โดยอ้างว่าเป็นการต่อสู้เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนได้ส่วนแบ่งผลประโยชน์จากทรัพยากรของตนมากขึ้น (รอยเตอร์ เอเอฟพี 20,21,280407)

-ที่ประเทศเอธิโอเปีย ผู้ก่อการร้ายบุกสังหารคนงานเหมืองน้ำมันชาวจีนและชาวเอธิโอเปีย รวม 65 คน (ชาวจีน 9 คน) เมื่อวันที่ 25 เม.ย. กระทรวงต่างประเทศจีนออกแถลงการณ์ประณามการกระทำดังกล่าว กลุ่มก่อการร้ายที่ใช้ชื่อว่า **แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโอกาเดน (โอเอ็นแอลเอฟ)** ที่ทางการเอธิโอเปียระบุว่าได้รับการหนุนหลังโดย เจริญเรีย ประกาศว่าตนได้ปฏิบัติการโจมตีบ่อน้ำมันที่มีคนงานชาวจีนปฏิบัติงานอยู่ ได้สังหารคนงานที่นั่นไป 65 คน และยังมีคนงานชาวจีนอีกอย่างน้อย 6 คนถูกลักพาตัวไปด้วย อับดุลลาฮี ฮาซซาน ผู้นำการเขตพื้นที่ที่มีการโจมตีแถลงว่า กองกำลังที่โจมตีสวมใส่เครื่องแบบของชาวเอธิเรีย ปรากฏว่าทางการเอธิเรียได้ออกแถลงการณ์ปฏิเสธข้อกล่าวหาดังกล่าวอย่างเด็ดขาด โดยรัฐมนตรีกระทรวงข่าวสารของเอธิเรียระบุว่า นั้นเป็นคำแถลงที่ไร้สาระของทางการเอธิโอเปีย สำนักข่าวซินหัวของจีนรายงานว่า เจ้าหน้าที่ชาวจีนได้ปฏิบัติงานให้แก่ **การปิโตรเลียมจหยวน** ซึ่งมีฐานที่ตั้งในประเทศจีนที่มณฑลเหอหนาน และเป็นองค์การอยู่ในเครือของ**ซีโนเปค** (บริษัทปิโตรเลียมและเคมีแห่งประเทศไทย) สำนักข่าวซินหัวกล่าวด้วยว่า ในระยะไม่กี่ปีมานี้ บริษัทชาวจีนได้เข้าไปดำเนินกิจการขุดเจาะน้ำมันในแอฟริกามากขึ้น เมื่อสิ้นปี 2006 การปิโตรเลียมจหยวน ซึ่งมีความชำนาญเฉพาะในด้านรับเหมางานด้านวิศวกรรม มีคนงานอยู่ในต่างประเทศถึง 3,000 คน และดำเนินโครงการแล้วเสร็จในดินแดนต่างประเทศไปแล้ว 265 โครงการ บริษัทน้ำมันของจีนได้เริ่มเข้าไปลงทุนในแอฟริกาตั้งแต่ทศวรรษ 1990 และได้ถูกกองกำลังชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ ซึ่งลุกขึ้นจับอาวุธต่อสู้กับทางการเพื่อแบ่งแยกเขตแดนปกครองตนเอง เข้าโจมตีและจับคนงานเป็นตัวประกันอย่างต่อเนื่อง มีรายงานข่าวเมื่อวันที่ 29 เม.ย. กลุ่มก่อการร้ายได้ปล่อยตัวประกันชาวจีน 7 คน และชาวแอฟริกัน 2 คน ที่ลักพาตัวไประหว่างการโจมตีเหมืองน้ำมันของจีนใกล้พรมแดนโซมาลี โดยผ่านองค์การกาชาดสากล และกลุ่มก่อการร้ายยังได้ออก

แถลงการณ์เตือนบริษัทต่างชาติที่พยายามเข้ามาดำเนินกิจการในเขตโอกาสด้วย (รอยเตอร์ เอพี 25, 290407)

4. พลังงานทางเลือกในภูมิภาคตะวันออกกลาง

เวปไซด์เอนเนอร์จี บูลเลอรัติน เดือน เม.ย. โดย ทิม โจอี อ้างคำกล่าวของ แมทธิว ซิมมอนส์ อดีตที่ปรึกษาด้านการลงทุนด้านอุตสาหกรรมน้ำมัน และเคยร่วมอยู่ในคณะทำงานพิเศษด้านพลังงานของอดีตองประธานาธิบดี ดิก เชนีย์ ของสหรัฐฯ เกี่ยวกับกรณี ฟิเคออยล์ หรือปรากฏการณ์ที่น้ำมันกำลังจะเหือดไปจากโลก โดยซิมมอนส์มีความเห็นว่า **การอนุรักษ์พลังงานเป็นหนทางที่ดีที่สุดในการต่อสู้กับวิกฤติพลังงาน** แต่ทว่าจำเป็นจะต้องทำเหมือนกันทั่วโลก และเขาเชื่อว่า พลังงานทางเลือกประเภทสาหร่ายมหาสมุทร และพลังงานจากของเสียทางชีวะต่างๆ อาจจะช่วยได้ แต่เขาไม่เห็นด้วยที่จะใช้ข้าวโพด ซึ่งเขาชี้ว่าเป็นการผลิตพลังงานที่ต้องใช้พลังงานมาก ซิมมอนส์ยังชี้ว่า โรงงานพลังงานนิวเคลียร์นั้น หากสร้างขึ้นมากจะต้องดำเนินการผลิตพลังงานถึง 15 ปีจึงจะคุ้มกับค่าพลังงานที่ใช้ในการสร้างโรงงานนี้ขึ้นมา (Tim Lajoie, The New Hampshire, 270407) อีกบทความหนึ่ง **ไบรอน คิง อ้างข้อสังเกตของ อาลี แคมแซม บัคส์เทียร์ ผู้เชี่ยวชาญอาวุโสด้านพลังงาน** อดีตผู้อำนวยการสำนักงานวางแผนของบริษัทน้ำมันแห่งชาติของอิหร่าน เชี่ยวชาญในประเด็นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมน้ำมัน แก๊ส และปิโตรเคมี ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาอิสระไม่มีความเกี่ยวข้องเป็นทางการกับบริษัทดังกล่าวแล้ว บัคส์เทียร์ใช้เวลาในการเขียน พุดปาฐกถาในเรื่องเกี่ยวกับการลดปริมาณลงเรื่อยๆ ของสำรองน้ำมันโลกโดยทั่วไป และฉายภาพอนาคตเมื่อไม่มีน้ำมันสู่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง **บัคส์เทียร์ชี้ว่า โลกได้เข้าสู่ภาวะฟิเคออยล์อย่างแท้จริงแล้วในปี 2006** ในเอกสารที่เขาเสนอในที่ประชุมว่าด้วยเรื่องน้ำมันที่อิสตันบูลในเดือน มี.ค. 2007 เขาได้สรุปไว้ว่า ภาวะน้ำมันขึ้นถึงจุดพีค จะทำให้การสูบน้ำมันขึ้นลดลงประมาณ 3.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน จากอัตราผลผลิตรวมทั่วโลก บวก/ลบ 10% และก็อาจจะมีการผลิตน้ำมัน “ใหม่” เพิ่มขึ้นอีกประมาณ 2.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน จากการขยายบ่อน้ำมัน หรือโครงการใหม่ๆ เช่น ทาร์แซนด์ในแคนาดา เท่ากับการผลิตลดลง 1 ล้านบาร์เรลต่อวันโดยเฉลี่ย และภายในปี 2020 น้ำมันโลกที่สูบขึ้นมาได้จะเหลือประมาณ 55 ล้านบาร์เรลต่อวัน หรือลดลงจากปัจจุบัน 32% บัคส์เทียร์ ชี้ว่าขณะนี้เรากำลังเข้าสู่ยุคหลังฟิเคออยล์แล้ว เป็นยุคใหม่เฉี่ยม จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลเกิดขึ้นในยุคนี้ และไม่มีใครรู้ตัว ไม่มีการเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง และเป็นสภาพการณ์ที่ไม่มีใครรู้จักมาก่อน เมื่อเผชิญหน้ากับสภาพการณ์ที่ซ็อกทั้งทางวัตถุและทางจิตใจมนุษย์ก็อาจจะถอยกลับไปสู่รากเดิมของตัวเอง (เอนเนอร์จี บูลเลอรัติน 24-250407)

-บทความนิวยอร์กไทมส์ชี้ หลายประเทศหันหาพลังงานนิวเคลียร์ขนานใหญ่ ก่อให้เกิดความกังวลเรื่องเกิดการกึ่งกำไรแย่งเรเนียม และอันตรายจากการแพร่กระจายนิวเคลียร์ บทความเขียนโดย วิลเลียม เจ. บรอด และเดวิด อี. ชานเจอร์ จีฟิมพิน เดอะ นิวยอร์ก ไทมส์ อ้างโดยอิหร่านมาเนย วันที่ 15 เม.ย. นี้ ว่าเมื่อสองปีที่แล้ว ผู้นำซาอุดีอาระเบียเคยบอกกับผู้คุมระเบียบทางปรมาณูนานาชาติว่า ยังไม่มีความจำเป็นที่ซาอุดีฯ จะพัฒนานิวเคลียร์ แต่ในวันนี้ ผู้นำเหล่านั้นต่างพากันเร่งจ้างผู้รับเหมาสร้างโรงงานปรมาณู ซื้อเครื่องจักรทางนิวเคลียร์และสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับปฏิกรณ์นิวเคลียร์สำหรับระบบในภูมิภาค *ตุรกี* ก็กำลังเตรียมตั้งโรงงานปรมาณูแห่งแรกของประเทศ *อียิปต์* ประกาศแผนจะสร้างโรงงานของตนเองบนชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน มีประเทศในภูมิภาคนี้ประมาณสิบกว่าประเทศที่หันไปหาองค์การพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ หรือ *ไอเออีเอ* เพื่อขอความช่วยเหลือในการเริ่มโครงการนิวเคลียร์ของตนเอง ขณะเดียวกัน ผลประโยชน์ในพลังงานนิวเคลียร์ก็เพิ่มขึ้นทั่วโลก โดยเฉพาะในภูมิภาคตะวันออกกลางเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ เมื่อเร็วๆ นี้ กษัตริย์ อับดุลเลาะห์ที่สอง ของจอร์แดน กล่าวกับหนังสือพิมพ์ ฮาเรตซ์ ของอิสราเอล ว่า “กติกาได้เปลี่ยนไปแล้ว, ทุกวันนี้ ทุกคนหันหาโครงการนิวเคลียร์ทั้งนั้น” ซีเอ็นเอ็นวันนี้ วันที่ 19 เม.ย. รายงานว่า เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว ราคาเยเรเนียมอยู่ที่ปอนด์ละ 113 ดอลลาร์ ขณะเมื่อสองปีที่แล้วขายกันแค่ปอนด์ละ 20 ดอลลาร์เท่านั้น (นิวยอร์กไทมส์ 150407, ซีเอ็นเอ็น มั่นนี้ 190407)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ

1. สถานการณ์ทั่วไป

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจในตะวันออกกลางในรอบเดือน เม.ย. ที่ผ่านมา มีข่าวและรายงานที่น่าติดตามหลายด้าน สะท้อนให้เห็นว่า ทวีปโลกหันมาให้ความสนใจความเป็นไปในภูมิภาคนี้มากขึ้นเรื่อยๆ **รายงานแนวโน้มเศรษฐกิจโลกของไอเอ็มเอฟ** ที่เผยแพร่ในเดือน เม.ย. แม้ว่าจะเตือนทั่วโลกให้ระวังผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจทรุดตัวของสหรัฐ แต่สำหรับตะวันออกกลางแล้ว ไอเอ็มเอฟชี้ว่า จะได้รับผลสะท้อนน้อย อย่างไรก็ตาม รายงานได้แสดงความไม่มั่นใจว่า กลุ่มรัฐอาหรับจะสามารถบรรลุการรวมสกุลเงินอาหรับได้ทันตามกำหนดการในปี 2010 ระบุว่า กลุ่มรัฐอาหรับ จำเป็นต้องจัดตั้งกรอบงานลักษณะสถาบันร่วมขึ้นมาให้ได้เสียก่อน (ต่อมาผู้ว่าการธนาคารกลางยูเออี ได้ออกมาย้ำว่า กลุ่มจีซีซี กำลังดำเนินการเพื่อให้การรวมสกุลเงินเสร็จตามกำหนดการไม่มีการล่าช้า) ส่วน**รายงานพิเศษจัดทำโดย เวิร์ลด์ บิซิเนส** ชี้ว่า เศรษฐกิจกลุ่มรัฐอาหรับในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาได้ขยายตัวมากกว่าสองเท่า จัดอยู่ในอันดับที่ 17 ของกลุ่มรัฐที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในโลก ในปี 2007 นี้จะมีรายได้จากการส่งออกขึ้นถึง 544 พันล้านดอลลาร์ และมีสินทรัพย์เป็นเงินตราต่างประเทศในระดับสูงเป็นอันดับสองรองจากจีนเพียงแห่งเดียว

กระนั้นก็ดี **รายงานการสำรวจของนิตยสาร MEED** ในช่วงปลายเดือน พบว่า อัตราการขยายตัวอย่างรวดเร็วของจำนวนประชากรในตะวันออกกลาง อาจส่งผลเป็นภัยคุกคาม ทำให้ภูมิภาคนี้ต้องตกเป็นเหยื่อของความล้มเหลวของตนเอง ตามด้วย **รายงานว่าด้วยความสามารถในการแข่งขันของโลกอาหรับประจำปี 2007** เผยแพร่โดยที่ประชุมสมัชชาเศรษฐกิจโลก (WEF) ในเช้าวันที่ 29 เม.ย. ระบุว่า มีข้อค้นพบ 3 เรื่องที่น่าสนใจ คือ 1) พบว่า โลกอาหรับประกอบด้วยประเทศที่มีภาวะเศรษฐกิจที่หลากหลายอย่างสูง 2) พบว่า ประเทศที่ไม่มีแหล่งทรัพยากรน้ำมันมาก มักจะมีความสามารถในการแข่งขันสูงกว่าประเทศที่ส่งออกน้ำมันออกขาย และ 3) พบว่า ทุกประเทศต้องเร่งยกระดับด้านการศึกษาให้ประชาชนโดยด่วน มิฉะนั้นจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาก้าวหน้าของภูมิภาคนี้อย่างแรง

ด้านความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจ ในเดือนนี้มี สำนักจัดอันดับความน่าเชื่อถือซ็อกโกโลกสองแห่งไปเปิดสำนักงานสาขาของตนในดูไบ นั่นคือ **มูตีสส์อินเวสเตอร์เซอร์วิส** และ **สแตนดาร์ดแอนด์พัวร์** ทั้งสองแห่ง ประกาศให้บริการเพื่อเสริมความแข็งแกร่งให้ตลาดเงินตลาดทุนทั่วทั้งภูมิภาคนี้ นอกจากนี้ มีความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจ **ในแวดวงการพัฒนาลาดเงินตลาดทุนอิสลามในภูมิภาคตะวันออกกลาง** ซึ่งกำลังเป็นที่หมายตาของนักลงทุนโลก ส่วนความเคลื่อนไหวรายประเทศ **ยูเออี** ได้ตำแหน่งมีศักยภาพในการแข่งขันสูงที่สุดในภูมิภาค ส่วน**เลบานอน**ได้รับการอนุมัติเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจากไอเอ็มเอฟไปบรรเทาภาวะวิกฤติหนี้สินรุงรัง ใน **อิหร่าน** ภาวะเศรษฐกิจโดยรวมยังคงขยายตัวด้วยดี โดยเฉพาะการขยายตัวของภาคเศรษฐกิจที่ไม่ใช่น้ำมันในอิหร่านน่าจับตาอย่างยิ่ง และที่น่าจับตาทิศทางหนึ่งคือ **คูเวต** เอชเอสบีซี สำรวจพบว่า ตลาดหุ้นคูเวตได้รับความนิยมสูงสุดในกลุ่มนักลงทุนสถาบันต่างๆ

2. เศรษฐกิจตะวันออกกลางเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลก

2.1 วิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจโลกกับตะวันออกกลางจากรายงานหลายชิ้น

-ไอเอ็มเอฟเตือนระวังผลกระทบจากภาวะทรุดตัวของเศรษฐกิจสหรัฐแต่ตะวันออกกลางกระทบน้อย

รายงานแนวโน้มเศรษฐกิจโลกรอบครึ่งปีของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ ไอเอ็มเอฟ เผยแพร่เมื่อวันที่ 11 เม.ย. ระบุว่า มีโอกาสที่เศรษฐกิจในประเทศทั่วโลกซึ่งกำลังทำท่าว่าจะขยายตัวไปได้ดี ต้องถูกกระชากให้ชะงักงันจากการชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดของโลกนั่นคือเศรษฐกิจสหรัฐ โดยไอเอ็มเอฟระบุว่า ภาวะซบเซาของตลาดอสังหาริมทรัพย์ในสหรัฐ อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจสหรัฐชะลอตัว และว่า การชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐนี้ จะมีผลกระทบต่อประเทศที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดทั้งในด้านการค้าและการเงิน โดยเฉพาะกลุ่มลาตินอเมริกา และแคนาดา แต่จะมีผลกระทบน้อยต่อแอฟริกาและตะวันออกกลาง มีนักวิเคราะห์หลายรายเห็นว่า การเติบโตของเศรษฐกิจสหรัฐจะลดต่ำกว่า 2% ในช่วงไตรมาสแรกของปีนี้ แต่อาจจะขยายตัวมากขึ้นในช่วงครึ่งปีหลัง ไอเอ็มเอฟประมาณว่าเศรษฐกิจสหรัฐปีนี้จะขยายตัวประมาณ 2.6% และจะขยายตัวเป็น 3% ในปีหน้า ขณะเดียวกัน สถาบันการเงินระหว่างประเทศ หรือไอโอเอฟ ตัวแทนธนาคารและสถาบันการเงินยักษ์ใหญ่ทั่วโลก ระบุในรายงานที่ยื่นต่อไอเอ็มเอฟ และธนาคารโลก ก่อนการประชุมรอบครึ่งปีในกลางเดือน เม.ย. ว่า อุตสาหกรรมการเงินและการธนาคารทั่วโลก คาดว่าเศรษฐกิจปีนี้จะเติบโตมั่นคง แต่ก็มองเห็นแนวโน้มว่าวิกฤต สืบเนื่องมาจากความวุ่นวายในตลาดเงิน และความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจสหรัฐ ไอเอ็มเอฟคาดว่า การเติบโตของเศรษฐกิจโลกยังแข็งแกร่งมีแนวโน้มใกล้ระดับ 5% ในปีนี้ และชี้ว่า ประเทศกำลังพัฒนามีการขยายตัวท่ามกลางการลงทุนที่มั่นคง กระแสเงินทุนไหลเข้าสู่ธุรกิจในตลาดเกิดใหม่พุ่งแตะระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ประมาณ 500,000 ล้านดอลลาร์ต่อปี (กรุงเทพฯธุรกิจ 060407, เอมิเรต ทุเคย์ 160407)

-หลายฝ่ายชี้ผลกระทบจากเศรษฐกิจสหรัฐอาจไม่แรงอย่างที่คิด

ในสถานการณ์ที่เศรษฐกิจสหรัฐอาจชะลอตัว นักเศรษฐศาสตร์ต่างมองไปหลายแง่มุม บ้างมองในทางร้ายว่าโลกกำลังจะเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจถดถอยในอีกไม่ช้าแล้ว แต่บ้างก็มองในแง่ดีว่า อาจมีจุดที่ไม่เชื่อมโยงและไม่รับผลกระทบจากสถานการณ์ครั้งนี้ก็เป็นได้ และยกตัวอย่างจีนที่มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ย 10% และอินเดียที่ขยายตัวถึง 8.5% รวมทั้งภาวะเศรษฐกิจในกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ ซึ่งสามารถผ่านช่วงเศรษฐกิจตกต่ำในช่วงต้นทศวรรษ 1980 และหลังทศวรรษ 1991 มาได้อย่างเป็นปกติธรรมดา โดยชี้ว่า เศรษฐกิจในภูมิภาคเหล่านี้ได้กลายเป็นเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองมากขึ้น และสามารถผลักดันความต้องการจำเป็นใช้สอยของตนเองได้ตามจังหวะก้าวการพัฒนาของตนเอง อย่างไรก็ตาม หลายฝ่ายต่างก็เห็นพ้องกันว่า ผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวของสหรัฐที่มีต่อระบบการเงินของโลกนั้น มักจะร้ายลึกกว่าภาคอื่นๆ ของเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธนาคารและสถาบันการเงินที่มีภาวะหนี้สินสูง ก็จะถูกยื้อในภาวะเสี่ยงสูงที่จะถูกผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงได้ (อันวา แชร เอมิเรต ทุเคย์ 160407)

-เวิร์ลด์ บิซิเนส ระบุกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับกำลังมีบทบาททางเศรษฐกิจน่าจับตามากขึ้นในเวทีโลก

รายงานพิเศษเกี่ยวกับกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ หรือจีซีซี จัดทำโดยนิตยสาร เวิร์ลด์ บิซิเนส เผยแพร่เมื่อวันที่ 16 เม.ย. ระบุว่า ระหว่างปี 2001 และ 2006 เศรษฐกิจของกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ หรือ จีซีซี ขยายตัวกว่าเท่าตัว หรือคิดเป็นตัวเงินดอลลาร์ก็ขึ้นถึงระดับ 723 พันล้านดอลลาร์ เป็นอันดับที่ 17 ของเขตเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในโลก ต่ำกว่าจีดีพี ของรัสเซีย ซึ่งอยู่ที่ 763 พันล้านดอลลาร์ เพียงเล็กน้อย รายงานกล่าวว่า เงินรายได้ที่เพิ่มพูนจากการขายน้ำมันและแก๊สที่มีราคาสูงขึ้นๆ ไม่ใช่เป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ส่งผลการขยายตัวของเศรษฐกิจในระยะไม่กี่ปีที่ผ่านมา หากแต่ยังมีสัญญาณที่น่ายินดีที่ภูมิภาคที่อุดมด้วยพลังงานแห่งนี้ กำลังนำเอาเงินดอลลาร์น้ำมันที่ได้มาใช้อย่างระมัดระวังมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา

มา เช่นในช่วงทศวรรษ ปี 1970 และช่วงต้นทศวรรษ 1980 ซึ่งเงินดอลลาร์น้ำมันถูกใช้อย่างไร้ทิศทาง และในปี 2007 นี้ คาดว่า กลุ่มจีซีซี จะทำรายได้จากการส่งออก ซึ่งก็นำด้วยน้ำมันและแก๊สอยู่แล้ว มากขึ้นถึง 544 พันล้านดอลลาร์ รายงานระบุว่า “เงินกำไรที่ได้จากดอลลาร์น้ำมันอยู่ที่ 167 พันล้านดอลลาร์ในปี 2005 และขึ้นเป็น 227 พันล้านดอลลาร์ ในปี 2006 ส่วนในปี 2007 อาจลดลงเล็กน้อย ผลกำไรที่ได้นี้ ทำให้ระบบธนาคารในกลุ่มประเทศ จีซีซี สามารถขยาย อัตราสินทรัพย์ต่างประเทศไว้ในครอบครองขึ้นมาอยู่เพียงอันดับสองรองจากประเทศจีนเท่านั้น และยังได้ช่วยทำให้การลงทุนและการใช้จ่ายใช้สอยขยายตัวอย่างขนานใหญ่ ทำให้ภูมิภาคนี้สามารถลดการพึ่งพารายได้จากน้ำมันและแก๊ส เพียงอย่างเดียวลงไปได้”

อนึ่ง รายงานยังได้กล่าวถึง การไหลเข้าของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ หรือ เอฟดีไอ มาในภูมิภาค ตะวันออกกลางว่า หลายประเทศในภูมิภาคนี้ จะมี เอฟดีไอ ไหลเข้ามาอย่างมหาศาลภายในปี 2010 คาดว่าจะอยู่ที่ ประมาณ 13.7 พันล้านดอลลาร์ เช่น ซาอุดีอาระเบีย เป็นผลจากการเปิดรับการลงทุนจากภายนอกในหลายภาค เศรษฐกิจ เช่น ภาคการสื่อสารและโทรคมนาคม ภาคพลังงาน เหมืองแร่ ปิโตรเคมี การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และ เมืองเศรษฐกิจ เป็นต้น นอกจากนี้ คูเวต ก็กำลังกลายเป็นแม่เหล็กดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น รวมทั้ง กาตาร์ และบาห์เรน ก็จะมีเอฟดีไอ ไหลเข้ามาเพิ่มขึ้นเช่นกัน

รายงานกล่าวสรุปว่า จากการที่ยังคงมีรายได้จากการขายน้ำมันอย่างสม่ำเสมอ และการไหลเข้าของเอฟดีไอ ดังกล่าว กลุ่มรัฐอ่าวอาหรับจึงเป็นกลุ่มที่มีอนาคต และเป็นสัญญาณบ่งบอกว่า พลังทางเศรษฐกิจของ จีซีซี จะมี บทบาทความสำคัญเพิ่มขึ้นบนเวทีโลกต่อไป (คาห์น เอช. ซาฮิด, อาหรับ นิวส์ 160407)

-MEED ซี อัตราการขยายตัวของประชากรเป็นภัยคุกคามความมั่นคงของตะวันออกกลาง

นิตยสารมีชื่อระดับโลก ด้านเศรษฐกิจธุรกิจตะวันออกกลาง หรือ Middle East Economic Digest (MEED) ซึ่งได้รับรางวัล นิตยสารแห่งปีในปี 2007 จากสมาคมผู้พิมพ์ผู้โฆษณาวารสารรายคาบแห่งสหราชอาณาจักร นำเสนอรายงานฉบับใหม่ล่าสุดที่ได้จากการสำรวจแบบเจาะลึก จากผู้นำทางธุรกิจและนักการเมืองประมาณ 200 ราย ในตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ ได้พบว่า สิ่งท้าทายใหญ่ที่รัฐบาลประเทศในภูมิภาคนี้ต้องเผชิญหน้าก็คือ การสนองโอกาสในการทำงานให้แก่กำลังแรงงานที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วในภูมิภาคนี้ รายงานระบุว่า ในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา จำนวนประชากรในภูมิภาคนี้เพิ่มจาก 162 ล้านคนในปี 1957 เป็น 377 ล้านคนในปี 2030 ประชากรจะ เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 524 ล้านคน และความคาดหวังกอายุขัยก็เพิ่มขึ้นจาก 44 ปี (1957) เป็น 68 ปี (2007) ทารกแรกเกิด เสียชีวิตน้อยลงจาก 176 คนต่อเด็กทารก 1,000 คน (1957) มาเหลือเพียง 39 คน ต่อทารกแรกเกิด 1,000 คน (2007)

ซีน เบียร์เลย์ หัวหน้ากองบรรณาธิการ MEED กล่าวว่า “ผลการวิจัยของเราชี้ให้เห็นว่า แม้ว่าเศรษฐกิจใน ตะวันออกกลางขยายตัวขนานใหญ่อย่างไม่คาดฝันและความมั่งคั่งเพิ่มพูนขึ้นอย่างมหาศาล แต่การระเบิดของจำนวน ประชากรในประเทศเศรษฐกิจหลักๆ ของภูมิภาค เช่น ซาอุดีอาระเบีย อียิปต์ และอิหร่าน เป็นสิ่งบอกเหตุว่า ความมั่งคั่ง ต่อหัวต้องถูกกดดัน และก่อให้เกิดปฏิกิริยาถูกไขตามมา กล่าวคือ มีความต้องการเพิ่มมากขึ้นทั้งในด้านพลังงาน น้ำ การสาธารณสุขและการศึกษา ดังนั้น มองจากหลายแง่มุมแล้ว ภูมิภาคนี้จะต้องตกเป็นเหยื่อของความล้มเหลวของตนเองก็เป็นได้” (อัล บาวบา 250407)

-รายงาน AWCR 2007 ระบุความสำคัญของการเร่งให้การศึกษาประชากรในตะวันออกกลาง

-รายงานว่าด้วยความสามารถในการแข่งขันของโลกอาหรับ 2007 หรือ Arab World Competitiveness Report 2007 – AWCR เผยแพร่โดยที่ประชุมสมัชชาเศรษฐกิจโลก หรือ World Economic Forum – WEF วันที่ 29 เม.ย. 2007 ทำการสำรวจสภาพปัจจุบันของกลุ่มรัฐอาหรับในแง่ของขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อทำความเข้าใจปัจจัยแวดล้อมด้านต่างๆ ตลอดจนนโยบายและสถาบันที่ส่งเสริมการเติบโต และแสวงหาวิถีทางที่จะทำให้พลัง

การเติบโตที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังคงอยู่บนแนวทางและมีความยั่งยืน โดยการกระชับความแข็งแกร่งของปัจจัยผลักดันเหล่านั้น ขณะเดียวกันก็แสวงหาอุปสรรคที่ขัดขวางความก้าวหน้าออกไป จากข้อค้นพบด้านต่างๆ ในรายงาน มี 3 ข้อที่เน้นคือ

1) **โลกอาหรับมีลักษณะเศรษฐกิจที่หลากหลายสูงมาก** ที่เด่นชัดที่สุดคือ ระดับรายได้ต่อหัวของแต่ละประเทศ จีดีพีต่อหัว ของประเทศที่มีมั่งคั่งที่สุดในโลกอาหรับคือ กาตาร์ อยู่ระดับสูงกว่าประเทศที่มีการพัฒนาน้อยที่สุดในภูมิภาค คือ โมริเตเนีย ถึง 73 เท่า นอกจากนั้น ยังมีโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่หลากหลายด้วย โดยขณะที่บางประเทศสะสมความมั่งคั่งอย่างสำคัญโดยมาจากการขายทรัพยากรพลังงานของประเทศ แต่มีบางประเทศเดินตามประเพณีดั้งเดิมมากกว่า คือเดินทางพัฒนาโดยอิงการส่งออก ผลก็คือทำให้แต่ละรัฐจะเผชิญปัญหาที่ท้าทายต่างๆ กันไปขึ้นอยู่กับนโยบายเศรษฐกิจของแต่ละแห่ง

2) **พบว่า ประเทศที่ไม่ได้อิงอาศัยแหล่งทรัพยากรน้ำมัน มักจะมีความสามารถในการแข่งขันอย่างสำคัญมากกว่าประเทศเพื่อนบ้านที่ส่งน้ำมันออกไปต่างประเทศ** ทั้งนี้เนื่องจาก ประเทศที่มีความมั่งคั่งมากกว่า การสร้างนวัตกรรมและการดำเนินธุรกิจที่มีความซับซ้อนมักมีความสำคัญกว่า การมีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์กลับทำให้ไม่มีแรงจูงใจในการดำเนินการปฏิรูป และมีบางประเทศเพิ่งจะตื่นตัวในเรื่องการปฏิรูป จึงทำให้ยังไม่เห็นผลในทันที

3) **พบว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนของการยกระดับการศึกษาในทุกประเทศในภูมิภาค** เพราะการขาดพื้นฐานทางด้านการศึกษาคือความรู้ความชำนาญ นักศึกษาที่จบออกมาที่มีความรู้ไม่เพียงพอ การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ มักจะมีอุปสรรคจากการขาดนักวิทยาศาสตร์และวิศวกรที่มีคุณภาพ

รายงานระบุนาฬิกาตัวออกกลางใช้โอกาสที่เป็นใจได้ดี อาจแปรภูมิภาคเป็นกลไกขับเคลื่อนสำคัญของเศรษฐกิจโลกได้ โดยรายงานชี้ว่า การสามารถนำสภาพแวดล้อมที่เป็นใจในขณะนี้มาใช้ในการสร้างฐานเพื่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเองและเป็นอิสระจากราคาพลังงานได้นั้น จำเป็นต้องมีภาวะการนำและเจตจำนงทางการเมืองที่เข้มแข็งเป็นพิเศษ แต่ถ้าหากว่าสามารถนำโอกาสในปัจจุบันมาใช้ได้ดี ก็อาจผลักดันให้ภูมิภาคนี้กลายเป็นหนึ่งในกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลกที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งในอนาคตอันใกล้ได้ (มาร์กาเรต้า เซเน็ค-ฮานูซ, นักเศรษฐศาสตร์อาวุโสแห่งสมาพันธ์เศรษฐกิจโลก, The Arab World Competitiveness Report 2007)

2.2 ความเคลื่อนไหวสำนักงาน/องค์การด้านการเงินระหว่างประเทศ

-สองสำนักจัดอันดับความน่าเชื่อถือชื่อดังตั้งสำนักงานตัวแทนที่ดูไบแล้ว

ในรอบเดือน เม.ย. ได้เห็นทิศทางความเคลื่อนไหวของสำนักจัดอันดับความน่าเชื่อถือชื่อดังโลกสองแห่ง นั่นคือ มูตัส อินเวสเตอร์ เซอร์วิส และสแตนดาร์ดแอนด์ปัวร์

มูตัสจัดประชุมแถลงข่าว ประกาศเปิดสำนักงานชื่อ มูตัส มิดเดิลอีสต์ ลิมิเตด ณ ศูนย์การเงินนานาชาติดูไบ เมื่อประมาณวันที่ 3 เม.ย. ทริสตัน คูเปอร์ นักวิเคราะห์อาวุโสจากหน่วยงานบริหารความเสี่ยงของมูตัส กล่าวในระหว่างงานแถลงข่าวดังกล่าวว่า ในยูเออี มีภาวะความเสี่ยงจากการชะลอตัวระยะสั้นของภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อแนวโน้มการจัดอันดับของสถาบันในท้องถิ่น อย่างธนาคารในยูเออีจะรับผลกระทบอย่างแรงจากความไหวตัวของภาคธุรกิจนี้ การปรับราคาอาคารบ้านเรือนต่างๆ ก็ส่งผลต่อธนาคารโดยตรง อย่างไรก็ตาม นายคูเปอร์กล่าวว่าเศรษฐกิจยูเออีนั้น สามารถรองรับแรงกระแทกได้ค่อนข้างดี เนื่องจากประเทศนี้มีสถานการณ์การเงินภาคสาธารณะที่แข็งแกร่งและบัญชีเงินดุลเกินดุลอยู่มหาศาล นายเฟรเดริก เดวอน ผู้อำนวยการมูตัสภาคพื้นยุโรป ตะวันออกกลางและแอฟริกา กล่าวว่า บริษัทหวังว่าจะนำเสนอบริการจัดอันดับความน่าเชื่อถือให้กับสถาบันในภูมิภาคตะวันออกกลาง ที่ดำเนินกิจการด้านการเงินผ่านการออกพันธบัตรทั่วไปและพันธบัตรอิสลามหรือ สุกุกส์

(Sukuks) มุตัสได้ทำการจัดอันดับสถาบัน 16 แห่งในยูเออี โดยทั้งหมดเป็นธนาคาร ยกเว้นบริษัทพลังงานตากาของอาบูดาบี และบริษัทดูไบโฮลดิ้ง เท่านั้น (กัลฟ์ นิวส์ 040407)

ส่วนสแตนด์อาร์ตแอนด์พัวร์ หรือ เอส&พี แกล้งข่าวเปิดตัวสำนักงานในดูไบเมื่อวันที่ 24 เม.ย. แต่จะเริ่มปฏิบัติงานเต็มรูปแบบในปลายปีนี้ โดยจะสนองบริการทางด้านงานวิจัย การจัดอันดับความน่าเชื่อถือ ข้อมูลและสถิติตัวเลขที่เกี่ยวข้องด้านต่างๆ แก่สถาบัน บริษัทต่างๆ ที่อยู่ในตลาดการเงินในภูมิภาคตะวันออกกลาง รวมทั้งจะเป็นช่องทางผ่านให้แก่บริษัทสถาบันต่างๆ ในตะวันออกกลางที่เข้าสู่ตลาดทุนนานาชาติ รวมทั้งเป็นช่องทางให้กับนักลงทุนนานาชาติที่จะเข้ามาลงทุนความเสี่ยงและโอกาสต่างๆ ในภูมิภาคนี้ด้วย *ทอร์สเตน ฮินริกส์* กรรมการผู้อำนวยการเอส & พี ภาคพื้นยุโรป ตะวันออกกลางและแอฟริกา กล่าวว่า แม้ว่าจะมีโครงการลงทุนมากมายมหาศาลที่ทำให้เศรษฐกิจในรัฐอ่าวอาหรับมีความหลากหลายอย่างมาก และต้องมีการเชื่อมโยงกรอบด้านกฎหมายระเบียบข้อบังคับของภูมิภาคกับการทำงานอย่างดีที่สุดในระดับสากล แต่ก็ยังคงมีความต้องการอย่างมากในเรื่องพื้นฐานที่จำเป็นในการสร้างตลาดทุนที่มีพลวัตและยั่งยืน และว่า “เราเชื่อว่าเราสามารถช่วยพัฒนาตลาดทุนในภูมิภาคนี้ได้ โดยการสนองข้อมูลที่เปี่ยมกลางและถูกต้องแม่นยำ เพื่อที่จะเพิ่มความโปร่งใสและทัดเทียมกับตลาดทุกระดับ และถ้าหากกลุ่มจีซีซีต้องการที่จะเป็นศูนย์กลางการเงินชั้นนำระดับภูมิภาคที่แท้จริง ก็มีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพคล่องตัวและลึกพอ” (อัล บาวา บา 230407)

-IIFM เตรียมส่งเสริมตลาดเงินอิสลามทั่วโลก

สำนักงานมาตรฐานตลาดเงินอิสลามนานาชาติ หรือ IIFM – International Islamic Financial Market ซึ่งเป็นสถาบันพัฒนาตลาดเงินนานาชาติที่เน้นการพัฒนาตลาดเงินตลาดทุนโลกอิสลาม ประกาศจัดงานสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งสำคัญในบาห์เรน ในเดือน เม.ย. เพื่อที่จะกำหนดความคิดเห็นของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นของการบริหารความเสี่ยงและระเบียบข้อบังคับของระบบการรายงานสำหรับสถาบันการเงินอิสลาม ตลอดจนผลิตภัณฑ์ตลาดรองที่เกี่ยวข้องกับพันธบัตรอิสลาม เช่น ข้อตกลงของการซื้อคืนพันธบัตรอิสลาม เป็นต้น ตามรายงานข่าวการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ ธนาคารกลางบาห์เรนเป็นเจ้าภาพ จัดในวันที่ 26 เม.ย. โดยจะมีผู้บริหารระดับสูงจากสถาบันการเงินอิสลามกว่า 25 แห่งเข้าร่วม อิจลาล อัลวี หัวหน้าเจ้าหน้าที่บริหาร IIFM กล่าวว่า IIFM ได้มีการริเริ่มหลายเรื่องในขอบเขตของตลาดแรกและตลาดรอง ที่จะอำนวยความสะดวกให้การพัฒนาเหล่านั้นเป็นไปอย่างราบรื่นในทั่วทั้งภูมิภาค ข่าวกล่าวว่า งานครั้งนี้ ถือเป็นครั้งแรกของแผนงานการจัดเวิร์คช็อปผู้บริหารระดับสูงทั้งหมด 3 ครั้ง ที่จะจัดในบาห์เรน และกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ และในเวิร์คช็อปครั้งสุดท้าย ซึ่งจะจัดที่บาห์เรนในวันที่ 18 มิ.ย. คาดหมายว่าจะมีการผ่านความเห็นชอบโครงการพัฒนาตลาดแรกและตลาดรอง และการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน 5 แห่ง การริเริ่มพัฒนาตลาดดังกล่าวนี้มีความสำคัญในการที่จะผลักดันตลาดเงินและตลาดทุนอิสลามโลกให้พัฒนาขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพพรบารีนอย่างแท้จริง (ข่าว IIFM 170407)

3. ความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจของกลุ่มและประเทศต่างๆ

-ความเคลื่อนไหวในกลุ่มประเทศ จีซีซี

-ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการรวมสกุลเงินกลุ่มประเทศ จีซีซี

-ผู้ว่าการธนาคารกลาง จีซีซี ตกลงจะยังคงผูกค่าเงินไว้กับดอลลาร์ต่อไปอีกระยะหนึ่ง ข่าวเมื่อวันที่ 4 เม.ย. ระบุว่า ระหว่างที่มีการประชุมผู้ว่าการธนาคารกลาง จีซีซี ที่เมดิना ซาอุดีอาระเบีย มีการประกาศว่าจะยังคงผูกค่าเงินของรัฐไว้กับเงินดอลลาร์ต่อไปอีกระยะหนึ่ง และจะเฝ้าดูสถานการณ์ต่อไปอย่างใกล้ชิด และยังได้เร่งเข้าให้รัฐ จีซีซี ดำเนินการต่อไปในเรื่องการรวมสกุลเงิน เพื่อให้เสร็จทันในปี 2010 แต่ก็ได้เตือนว่า วันสิ้นสุดกำหนดเวลากำลังกระชั้นชิด

เข้ามาทุกทีแล้ว ปรากฏว่า ภายหลังจากการประกาศของผู้ว่าการธนาคารกลางดังกล่าว ในวันรุ่งขึ้น วันที่ 5 เม.ย. กระแสเงินในกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับก็อ่อนตัวลง เงินรียัลของซาอุดีฯ ตกต่ำสุดในรอบสองเดือนเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์ ทั้งนี้เนื่องจากการได้มีการเก็งกำไรเงินก่อนที่จะมีการประชุมผู้ว่าการธนาคารกลางครั้งนี้ว่า น่าจะมีการปรับค่าเงินกันใหม่หลังการประชุม **-ไอเอ็มเอฟ สงสัยรวมสกุลเงินไม่ทันตามหมายกำหนดในปี 2010** ในรายงานคาดแนวโน้มสถานการณ์เศรษฐกิจโลก ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ ไอเอ็มเอฟ ที่เผยแพร่เมื่อวันที่ 12 เม.ย. ระบุในเรื่องการรวมสกุลเงินของกลุ่ม จีซีซี ว่า จีซีซีอาจจะไม่สามารถบรรลุการตกลงรวมสกุลเงินได้ทันกำหนดการในปี 2010 ทั้งนี้ ไอเอ็มเอฟระบุว่า รัฐอ่าวอาหรับ รวมถึงซาอุดีอาระเบีย และ ยูเออี ไม่พร้อมที่จะรวมสกุลเงิน ยังมีเรื่องสำคัญๆ อีกหลายเรื่องที่จะต้องทำก่อนแต่ยังไม่สามารถบรรลุข้อตกลงกันได้ เช่น การให้คำนิยามที่ตรงกันมากขึ้นของเป้าหมายนโยบายทางการเงิน การนำเอากลไกทางการเงินที่อยู่ในรูปแบบเดียวกันมาใช้ และรวมถึงต้องมีการจัดทำกรอบงานสถาบันร่วม ซึ่งจำเป็นเพื่อปรับปรุงการประสานงานในด้านการกำหนดนโยบายทางการเงิน รวมทั้งการจัดตั้งองค์กรเพื่อกำหนดแผนการยกเลิกการเก็บภาษีระหว่างประเทศสมาชิกอีกด้วย ฮามัด ซาอุด อัล ซายารี ผู้ว่าการธนาคารกลางซาอุดีฯ กล่าวว่า กำหนดการในปี 2010 นั้นกระชั้นมาก น่าจะมีการทบทวนเพื่อขยายเวลาออกไป ส่วนโอมาน ตั้งแต่เมื่อเดือน ธ.ค. ปีที่แล้ว ระบุว่าตนทำไม่ทันตามหมายกำหนดดังกล่าวแน่ **-ผู้ว่าการธนาคารกลางยูเออียืนยันรวมสกุลเงินต้น 2010 แน่นนอน** ชาวเมื่อวันที่ 27 เม.ย. สุลต่าน บิน นาสเซอร์ อัล ซาวาดิ ผู้ว่าการธนาคารกลาง ยูเออี ออกมากล่าวอย่างหนักแน่นว่า กลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ กำลังมุ่งหน้าดำเนินงานอย่างขมกเขม้น เพื่อให้การรวมสกุลเงินเสร็จทันกำหนดในปี 2010 “จะไม่มีการเลื่อนเวลาการรวมสกุลเงินออกไปแน่นอน” เขากล่าว (รอยเตอร์ 04-050407; เอมิเรต ทุเคย์, กัลฟ์ นิวส์ 120407; คาลิฟ โทมส์ 270407)

-สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้าของกลุ่มจีซีซี

-รายงาน ดับบลิวทีไอ ชี้กลุ่มประเทศตะวันออกกลางมีอัตราการเติบโตการส่งออกในปี 2006 ถึง 19% รายงานองค์การการค้าโลก เผยเมื่อวันที่ 14 เม.ย. เกี่ยวกับการค้าของกลุ่มประเทศตะวันออกกลางในปี 2006 พบว่า ในช่วงเวลาดังกล่าว กลุ่มประเทศตะวันออกกลางมีอัตราการขยายตัวของการค้าระหว่างประเทศถึง 19% โดยส่วนใหญ่มาจากการที่ราคาน้ำมันสูงขึ้นมาก รายงานระบุว่า ภูมิภาคตะวันออกกลางมีส่วนแบ่งสูงที่สุดในปริมาณสินค้าส่งออกประเภทผลิตภัณฑ์จากน้ำมันเชื้อเพลิงและการทำเหมือง และพบว่า ประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลาง แอฟริกา กลุ่มประเทศอดีตสหภาพโซเวียต กลุ่มประเทศอเมริกากลาง และอเมริกาใต้ มีการส่งออกเพิ่มสูงขึ้นโดยทั่วไป ส่วนการนำเข้าของกลุ่มประเทศตะวันออกกลางในช่วงเวลาเดียวกัน พบว่าเพิ่มสูงขึ้น 14% หรือมีมูลค่าประมาณ 373 ล้านดอลลาร์ (กัลฟ์ นิวส์ 140407) เมื่อวันที่ 16 เม.ย. กัลฟ์ นิวส์ เผยแพร่ข่าวอ้างรายงานของธนาคารโลก หรือ **เวิร์ลด์แบงก์ ระบุว่าเมื่อปีที่แล้วภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงขึ้นถึง 6.3%** ทั้งนี้ที่สำคัญมาจากราคาน้ำมันที่พุ่งสูงขึ้นอย่างมาก ขณะเดียวกันยังมีปัจจัยอื่นที่เสริมเข้ามา นั่นคือมีการสร้างงานมากขึ้นในภูมิภาคดังกล่าว และอัตราการว่างงานโดยทั่วไปก็ลดลง อย่างไรก็ตาม รายงานธนาคารโลก ก็ได้ชี้ถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงระบบการศึกษาในภูมิภาคให้ดีขึ้น เพื่อเตรียมรับมือกับ “สภาพแวดล้อมที่จะมีการแข่งขันกันมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ” (กัลฟ์ นิวส์ 160407)

-คาดการณ์ปี 2007 การค้าระหว่างจีนกับ จีซีซี อาจเพิ่มขึ้นถึง 20% จากการเปิดเผยของกระทรวงเศรษฐกิจ ยูเออี ตามรายงานชาวเมื่อวันที่ 12 เม.ย. ระบุว่าในปีนี้นี้การค้าระหว่างกลุ่มประเทศ จีซีซี กับจีนอาจขึ้นถึง 17.3 พันล้านดอลลาร์ หรือประมาณ 20% ขณะที่รายงานของ โจนส์ แลนด์ ลาซาลส์ ก็กล่าวว่า **นักลงทุนอาหรับในกลุ่มประเทศ จีซีซี ได้ทุ่มเงิน 13 พันล้านดอลลาร์เข้าในภาคอสังหาริมทรัพย์ทั่วโลกในปี 2006** และว่า การลงทุนโดยตรงในภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์จากนักลงทุนจากตะวันออกกลางปี 2006 สูงกว่าปี 2005 ถึง 14% และกว่า

ครั้งหนึ่งลงไปตลาดสหรัฐ ส่วนอังกฤษเป็นอันดับสองของตลาดที่นิยมเข้าไปลงทุนมากที่สุด ตามด้วยเยอรมนี และแอฟริกาใต้ (รอยเตอร์ 120407)

-สถานการณ์และความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจประเทศต่างๆ

-สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจซาอุดีอาระเบีย

-รายงานคาดการณ์เศรษฐกิจซาอุดีอาระเบียปี 2007 จัดทำโดยธนาคารริยาด ระบุว่า จีดีพีของซาอุดีในปีนี้ขยายตัวประมาณ 4.3% เทียบกับอัตรา 4.2% เมื่อปีที่แล้ว โดยรัฐบาลจะเพิ่มการใช้จ่ายอีก 11.5% มาอยู่ที่ 116 พันล้านดอลลาร์ แม้ว่าจะคาดการณ์ว่า อัตราการผลิตน้ำมันโดยเฉลี่ยจะลดลงจาก 9.12 ล้านบาร์เรลต่อวันในปี 2006 มาอยู่ที่ 8.44 ล้านบาร์เรลต่อวันในปีนี้ และราคาน้ำมันก็จะลดลง 3 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ส่วนรายได้ของประเทศคาดว่าจะอยู่ที่ 157 พันล้านดอลลาร์ในรอบปีงบประมาณนี้ (รอยเตอร์ 010407) ส่วนผลการศึกษาของธนาคารบริติช ซาอุดีพบว่าในปีนี้ ซาอุดีจะมีบัญชีเดินสะพัดเกินดุลมากขึ้นถึง 65.3 พันล้านดอลลาร์ หรือ 19.2% ของจีดีพี รายงานชี้ว่า ในปี 2006 ซาอุดีมีดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลถึง 10% ของทั่วโลกและเป็น 1 ใน 5 ของประเทศผู้ถือเงินเกินดุลในปี 2006 นอกจากนั้น องค์การการเงินซาอุดีฯ ยังระบุว่า ปี 2006 ซาอุดีฯ ได้เบียดดุลการค้าถึง 148 พันล้านดอลลาร์ (อาหรับ นิวส์ 090407) อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาล่าสุดโดยสำนักงานสถิติทั่วไปของซาอุดีฯ พบว่า เมื่อปีที่แล้ว มีแรงงานชายหญิงชาวซาอุดีฯไม่มีงานทำอยู่ถึง 470,000 คน หรือเท่ากับประมาณ 12% ของกำลังแรงงานชาวซาอุดีฯทั้งหมด และสถิติจำนวนคนว่างงานได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้รัฐบาลพยายามปฏิบัติตามนโยบายจ้างคนท้องถิ่นเข้าทำงานมากขึ้น กำลังแรงงานที่อยู่ในประเทศซาอุดีฯทั้งหมดมีอยู่ประมาณ 8,024,885 คน เป็นแรงงานชาย 6,780,550 คน และแรงงานหญิง 1,244,335 คน ในนี้เป็นแรงงานที่เป็นชาวซาอุดีฯประมาณ 3.9 ล้านคน ซึ่งเป็นแรงงานชายถึง 3.23 ล้านคน เป็นแรงงานหญิงเพียง 6.7 แสนคนเท่านั้น รายงานกล่าวว่า ทางซาอุดีฯต้องการที่จะปรับปรุงสภาพการจ้างแรงงานสตรีในท้องถิ่นให้เข้าทำงานมากขึ้น และเป็นที่คาดหวังว่า กำลังแรงงานสตรีของประเทศจะขยายตัวเพิ่มขึ้นจากเพียง 5.4% มาเป็น 14.2% ของกำลังแรงงานชาวซาอุดีฯทั่วประเทศภายในปี 2009 นี้ อนึ่ง ชาววันที่ 25 เม.ย. รายงานว่า รัฐมนตรีเศรษฐกิจและการวางแผนของซาอุดีฯ ออกมาเปิดเผยว่า **ทางการซาอุดีฯจะเผยแพร่ยุทธศาสตร์ชาติในเร็ว ๆ นี้** ซึ่งจะรวมถึงการจัดสรรงบประมาณ 2.67 พันล้านดอลลาร์ สร้างที่อยู่อาศัยและสนับสนุนโครงการเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ ของครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่าที่กำหนดตามเส้นความยากจนขององค์การสหประชาชาติ ทั้งนี้ ทางการซาอุดีอาระเบียประกาศว่า ราชอาณาจักรซาอุดีฯตั้งเป้าหมายที่จะลดความยากจนให้หมดสิ้นไปภายในปี 2009 โดยจะสามารถบรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา 9 ประการ จาก 11 ประการที่ยูเอ็นตั้งไว้ (อาหรับนิวส์ 15, 11, 250407, กัลฟ์ นิวส์ 150407)

-ความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจซาอุดีอาระเบีย

ข่าวเมื่อวันที่ 1 เม.ย.รายงานข่าวว่า กระทรวงแรงงานซาอุดีฯ ประกาศว่าบริษัท 107 แห่ง ขาดจ้างงานคนต่างชาติ และไม่สามารถจ้างคนท้องถิ่นได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้จัดการทั่วไปของบริษัทแห่งหนึ่ง ซึ่งประกอบกิจการทำความสะอาด กล่าวว่า เป็นการยากที่จะจ้างคนท้องถิ่นมาทำงานได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากคนท้องถิ่นไม่สนใจที่จะมาทำงานชนิดนี้ อัตราการว่างงานทางการของซาอุดีฯ อยู่ที่ 9% สำหรับแรงงานเพศชาย และ 22% สำหรับแรงงานเพศหญิง (อาหรับนิวส์ 010407) เมื่อวันที่ 10 เม.ย. กษัตริย์อับดุลเลาะห์แห่งซาอุดีอาระเบีย เปิดตัวโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานขนาดยักษ์ มูลค่า 31.6 พันล้านดอลลาร์ ในริยาด ประกอบด้วยศูนย์กลางในด้านต่างๆ ที่น่าสนใจ เช่น ศูนย์ผลิตสื่อ ศูนย์วัฒนธรรมสตรี งานขยายหอสมุดแห่งชาติของกษัตริย์ฟะห์ด รวมทั้งการปรับปรุงเครือข่ายไฟฟ้าและประปาด้วย (เดลี อัล ริยาด ซาอุดีกาเซตต์ 100407) ล่าสุดสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมซาอุดีฯ เผยว่า ขณะนี้ภาคเอกชนในซาอุดีฯ ได้มีส่วนร่วมในโครงการด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมต่างๆ

รวมทั้งการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เกือบ 70% แล้ว ส่วนของภาครัฐมีบทบาทลดลงเหลือประมาณ 30.3% (อาหรับนิวส์ 230407)

-สถานการณ์และความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจอิหร่าน

-ด้านสถานการณ์และคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจของอิหร่าน มีข่าวว่า อับบาส มิรากออร์ เจ้าหน้าที่ระดับสูงของอิหร่านประจำกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ ไอเอ็มเอฟ กล่าวว่า อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม ถือเป็นแกนกลางของนโยบายทางด้านเศรษฐกิจที่ดำเนินการโดยรัฐบาล ของมาห์มูด อาห์มาดีเนjad ประธานาธิบดีอิหร่านคนปัจจุบัน เขากล่าวว่า **เศรษฐกิจของอิหร่านในช่วงปีงบประมาณ 2005-6 มีอัตราการเติบโตที่แข็งแกร่ง อยู่ที่ประมาณ 5.4%** เทียบกับ 4.8% ในช่วงปีก่อนหน้านั้น และรัฐบาลอิหร่านเองได้พยายามที่จะทำให้ช่องว่างทางรายได้ในภาคต่างๆ มีขนาดแคบลง และว่า การดำเนินงานเพื่อบรรลุผลดังกล่าว ต้องเข้มงวดกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาประเทศ 5 ปี ฉบับที่ 4 (2005-2010) ซึ่งแน่นอนว่าแผนดังกล่าวต้องมีการเน้นพัฒนาภาคเศรษฐกิจที่ไม่ใช่น้ำมันมากขึ้น พร้อมกับการสร้างความแข็งแกร่งให้กับนักลงทุนภาคเอกชน โดยผ่านการอัดเงินรายได้จากการค้าน้ำมันเข้าไป สำหรับรายได้จากภาคเศรษฐกิจที่ไม่ใช่น้ำมันในปี 2005-6 อิหร่านขยายตัวถึง 6% และคาดว่า จะยังคงขยายตัวต่อไปจนถึงปี 2008 และส่งผลให้**คาดการณ์ได้ว่าเศรษฐกิจโดยรวมในปี 2006-7 จะขยายตัวประมาณ 5-8%** นอกจากนี้ หนี้ต่างประเทศของอิหร่านยังลดลง และสินทรัพย์กองทุนเพื่อรักษาเสถียรภาพน้ำมันใน ปีงบประมาณที่ผ่านมาเพิ่มขึ้น ปริมาณการนำเข้าสินค้า ซึ่งเพิ่มสูงมาในปีงบประมาณ 2004-6 ก็ได้ลดลงมาระหว่างปีงบประมาณที่แล้วด้วย (อิหร่าน เดลี่ 100407) อนึ่ง รายงานข่าววันที่ 23 เม.ย. ธนาคารกลางของอิหร่านชี้ว่า **อัตราเงินเฟ้อของอิหร่านสำหรับปีงบประมาณที่ผ่านมาสิ้นสุดเมื่อเดือน มี.ค.2007 ยืนอยู่ที่ 13.6%** ตัวเลขนี้ต่ำกว่าที่หน่วยงานอื่นๆ ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศคาดการณ์ไว้ ราคาสินค้าและบริการสำหรับผู้บริโภคในเขตชนบทในประเทศระหว่างเดือน ก.พ. – มี.ค. 2007 เพิ่มขึ้น 0.9% เทียบกับเดือนก่อนหน้า และเพิ่มขึ้น 16.6% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของเมื่อปีที่แล้ว รายงานข่าวกล่าวว่า รายงานที่เป็นประเด็นถกเถียงกันมาก ของศูนย์วิจัยรัฐสภาอิหร่าน ระบุอัตราเงินเฟ้อไว้ถึง 23.4% และบรรดาสถาบันการเงินระหว่างประเทศต่างก็ระบุตัวเลขกันไปต่างๆ ในรายงานล่าสุดของไอเอ็มเอฟ ระบุตัวเลขเงินเฟ้อปีใหม่ของอิหร่านไว้ที่ 17.8% (อิหร่านมาเนีย 230407)

-ด้านความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจของอิหร่าน ในช่วงเดือน เม.ย. มีรายงานข่าวประธานหอการค้าอิหร่าน อาลี นะคี คะมุชิ ออกมากล่าวว่า **ทิศทางการลงทุนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจของภาคเอกชนกำลังหันเหจากมุ่งหน้าไปตะวันตกมาทางตะวันออกมากขึ้น** คะมุชิระบุมีบริษัทจากอินเดีย กำลังพิจารณาทุ่มเงินทุนประมาณ 15 พันล้านดอลลาร์เข้าไปในโครงการธุรกิจด้านพลังงานหลายโครงการในอิหร่าน ขณะเดียวกัน ก็กำลังอยู่ระหว่างการเจรจาตกลงในรายละเอียดในโครงการลงทุนอุตสาหกรรมใหญ่อื่นๆ รวมถึงโรงงานเหล็กกล้าและอะลูมิเนียม (เอเอ็มอี อินโฟ 150407) ก่อนหน้านี้นี้มีรายงานว่า คอสโรว์ ทาจิก สมาชิกคณะกรรมาธิการกำกับการทำธุรกรรมกระทรวงมหาดไทยอิหร่าน กล่าวว่า **อิหร่านได้ทำข้อตกลงทางการค้ากับจีนที่ยืนยันแล้วมูลค่าถึง 10.5 พันล้านดอลลาร์ และยังมีที่อยู่ระหว่างการเจรจาอีกหลายโครงการ** ดังนั้นตัวเลขการลงทุนสูงกว่า 10.5 พันล้านแน่นอน ก่อนหน้านั้น กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศว่า ได้ลงนามข้อตกลงมูลค่า 20 พันล้านดอลลาร์ โดยเป็นการสนองเงินทุนระยะ 5-8 ปี ในสกุลเงินดอลลาร์ 10.5 พันล้าน และในสกุลเงินยูโรอีก 7.5 พันล้าน (อิหร่าน เดลี่ 110407)

-สถานการณ์และความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจประเทศอื่นๆ

-ในประเทศเลบานอน ธนาคารกลางเปิดเผยสถิติตัวเลขเศรษฐกิจพบว่า**เลบานอนมีดุลชำระเงินขาดดุลถึง 163 ล้านดอลลาร์ ในช่วง 2 เดือนแรกของปี 2007** ขณะที่ในช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว เลบานอนมีดุลชำระเงินเกินดุลถึง 353 ล้านดอลลาร์ ทำให้ตัวเลขปี 2007 ดังกล่าวล้ำหลังกว่าปีที่แล้วถึง 500 ล้านดอลลาร์ ทั้งนี้ เนื่องจาก

สถานการณ์ที่ตึงเครียดจากภาวะอัมพาตทางการเมืองยังคงกีดกันร่อนสุภาพเศรษฐกิจมหภาคของประเทศอย่างต่อเนื่อง การขาดดุลชำระเงิณดังกล่าวสะท้อนถึงตัวเลขรายได้ของภาคเศรษฐกิจหลักที่ลดลง เช่น การลงทุนจากต่างประเทศ รายได้จากการท่องเที่ยว การนำเข้า-ส่งออก เงินฝากธนาคารและการส่งเงินจากชาวเลบานอนที่ทำงานอยู่ในต่างประเทศ เป็นต้น ก่อนที่เลบานอนจะทำสงครามกับอิสราเอลเมื่อฤดูร้อนปี 2006 เศรษฐกิจเลบานอนทำสถิติผลประกอบการดีที่สุดครั้งหนึ่งเป็นประวัติการณ์ในรอบ 6 เดือน สงครามและประเด็นทางการเมืองที่กลุ่มฝ่ายตรงข้ามนำออกสู่สาธารณะ ล้วนส่งผลลบถ่วงหน่วงรายได้ที่เป็นกอบเป็นกำของประเทศ นั่นคือ ทำให้นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ ลดลงฮวบฮาบถึง 32% ในเดือน ก.พ. 2007 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน นอกจากนี้ ยังมีภาระหนี้ของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ รวมทั้งการนำเงินเข้ามาลงทุนในธุรกิจในประเทศของนักลงทุนชาวเลบานอนที่อยู่ในต่างประเทศด้วย (เดลี สตาร์ 100407) อนึ่ง ชาววันที่ 11 เม.ย. ซามี ฮัดดาด รัฐมนตรีเศรษฐกิจและการค้าเลบานอน กล่าวว่า เลบานอนจะได้รับเงินกู้จากไอเอ็มเอฟ 77 ล้านดอลลาร์ เพื่อลดอัตราหนี้สาธารณะของประเทศ และเพื่อเป็นการกระตุ้นผู้บริจาดเมื่อครั้งการประชุม ปารีส-3 ให้ขยับตัวทำตามที่ได้สัญญาว่าจะช่วยเหลือเอาไว้ด้วยดี เงินกู้ซึ่งคิดอัตราดอกเบี้ย 5.5% และมีระยะปลอดดอกเบี้ย 3 ถึง 5 ปี ส่วนใหญ่จะถูกนำไปใช้จ่ายหนี้ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง ซึ่งรัฐบาลมีอยู่ ณ ขณะนี้ประมาณ 41 พันล้านดอลลาร์ (เดลี สตาร์ 110407)

-ในประเทศยูเออี อาหรับ เอมิเรตส์หรือ ยูเออี รายงานความสามารถในการแข่งขันโลกอาหรับปี 2007 หรือ AWCR เผยแพร่โดยที่ประชุมสมัชชาเศรษฐกิจโลก จัดอันดับให้ยูเออี เป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจสามารถแข่งขันได้สูงเป็นอันดับหนึ่งของกลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีระดับการพัฒนาก้าวหน้าที่สุดของโลก อาหรับ และที่รองจากยูเออีลงมาคือ กาตาร์ เป็นอันดับที่สอง ส่วนคูเวต และบาห์เรน อยู่ในอันดับที่สามและสี่ตามลำดับ คลอส ชวับ ประธานและผู้ก่อตั้งองค์การสมัชชาเศรษฐกิจโลก กล่าวว่า ทุกวันนี้ โลกอาหรับกำลังมาถึงจุดหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญ แม้ว่าภาวะเศรษฐกิจของภูมิภาคขณะนี้จะมีพลวัตสูงและเปิดโอกาสทางธุรกิจได้อย่างกว้างขวาง แต่ทว่าการปรับปรุงเพื่อเสริมความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการเข้าผสมผสานอย่างใกล้ชิดมากขึ้นกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค ก็เป็นเรื่องสำคัญจำเป็นในอันที่จะรักษาอัตราการเติบโตไว้ให้ยั่งยืน การที่ ยูเออีได้อยู่ในระดับหนึ่งนั้น เนื่องจากมีโครงสร้างพื้นฐานที่พัฒนาอย่างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่าอากาศยานและท่าเรือ นอกจากนี้ ก็ประกอบด้วยรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพสูงในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ และการออกกฎหมายระเบียบข้อบังคับ รวมทั้งความมีประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน ทั้งนี้ก็เนื่องจากมีแรงงานที่เข้ามาจากต่างประเทศจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ยูเออี ไม่ได้เป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจแข่งขันได้เป็นอันดับหนึ่งของตะวันออกกลาง ตำแหน่งนี้ตกเป็นของอิสราเอล และในลำดับของประเทศที่มีเศรษฐกิจที่สามารถแข่งขันสูงของโลก ยูเออีมาเป็นอันดับที่ 29 ส่วนอิสราเอลอยู่ในอันดับที่ 15 ของโลก (ประเทศที่มีเศรษฐกิจสามารถแข่งขันสูงเป็นอันดับหนึ่งของโลกคือ สวิตเซอร์แลนด์ ส่วนสหรัฐนั้น อยู่เป็นอันดับที่ 6) ชวับ กล่าวว่า โลกอาหรับยังคงมีงานต้องทำอีกมาก เศรษฐกิจอาหรับในทุกวันนี้ยังไม่ผสมกลมกลืนทั้งในภูมิภาคเดียวกัน และในโลก ส่วนฮานูซ ซึ่งเป็นผู้เขียนรายงานผลการศึกษาร่วมฉบับนี้ชี้ว่า รัฐอาหรับยังคงมีปัญหาในเรื่องระดับการศึกษาต่ำกว่ามาตรฐาน ขาดนักสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ และตลาดแรงงานยังขาดประสิทธิภาพ (อาหรับ นิวส์ 10-110407)

-ในประเทศจอร์แดน เดือน เม.ย. มีรายงานเกี่ยวกับปริมาณหนี้ต่างประเทศของจอร์แดนคิดเป็นدينาร์ที่ราคาปัจจุบัน เพิ่มขึ้นจาก 5,056.7 ล้าน (7,132 ล้านดอลลาร์) เมื่อสิ้นปี 2005 มาเป็น 5,186.5 ล้าน (7,315 ล้านดอลลาร์) เมื่อสิ้นปี 2006 โดยเพิ่มขึ้นมา 129.8 ล้านدينาร์จอร์แดน หรือ 183 ล้านดอลลาร์ ก.คลังจอร์แดนแถลงว่า การจ่ายหนี้คืนในช่วงปี 2006 เพิ่มขึ้นถึง 297 ล้านدينาร์รวมดอกเบี้ยทั้งหมดที่ถึงกำหนดจ่าย ขณะเดียวกัน รัฐบาลได้ถอนเงินจากเงินกู้ใหม่ถึง 191.4 ล้านدينาร์ ทำให้ยอดเงินจ่ายหนี้อยู่ที่ 105.7 ล้านدينาร์ แม้กระนั้นเงินกู้ต่างประเทศยอใหญ่ๆ ก็ยังไม่

ลดลง สาเหตุจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราที่ทางการผูกพันอยู่ กระแสเงินสกุลต่างๆ แข็งขึ้น เมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์ยกเว้นเงินเยนของญี่ปุ่น โดยเฉพาะเงินดinar ยูโร และปอนด์ หากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีเสถียรภาพดีในช่วงปีนี้ หนี้ต่างประเทศก็จะลดลง เพราะการจ่ายหนี้สูงกว่าการเบิกอยู่แล้ว (จอห์นแดน ไทมส์ 160407)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสังคม

1. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านสังคมในช่วงเดือน เม.ย. มีประเด็นที่น่าสนใจที่เด่น คือ **เรื่องที่เกี่ยวข้องสตรีในตะวันออกกลาง**

พบแนวโน้มว่า ประเด็นเรื่องสตรีในตะวันออกกลาง ดูเหมือนจะกลายเป็นประเด็นเด่นขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งอาจตั้งเป็นข้อสังเกตได้ว่า น่าจะมาจากปัญหาพื้นฐานคือภาวะขาดแคลนแรงงานที่มีความสามารถในท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม การสะท้อนออกของปัญหารูปธรรมออกมาที่ แฟชั่น การแต่งกายของสตรีในตะวันออกกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นผ้าคลุมหน้า และการศึกษาฝึกอบรมงานอาชีพต่างๆ ในเดือนนี้ มีข่าวรายงานที่ได้รับทุนวิจัยยูเนสโก เกี่ยวกับ สถานภาพและบทบาทสตรีในจอร์แดนในฐานะผู้ส่งเสริมภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ชาวผ้าคลุมหน้ากลายเป็นประเด็นการเมืองในตุรกี และชาวอิหร่านเริ่มรณรงค์กวาดจับสตรีใส่กางเกงรัดรูปและผ้าคลุมผมผืนเล็กเกินไป เป็นต้น

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านศึกษา

มีความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจคือ บทบาทเด่นของภาคธุรกิจเอกชน ภาครัฐ และบุคคลชั้นสูงในสังคม ที่ร่วมมือกันและแสดงออกในการส่งเสริมการศึกษาและฝึกอบรมพลเมืองของประเทศในภูมิภาค รวมทั้งการนำเข้าของระบบสถาบันการศึกษาระหว่างประเทศ โดยเฉพาะจากกลุ่มประเทศตะวันตก ขณะเดียวกัน การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาก็ก่อการไปอย่างไม่หยุดยั้ง เช่น เมืองวิชาการนานาชาติดูไบเตรียมจัดตั้งมหาวิทยาลัยนานาชาติถึง 25 แห่ง เช่นเดียวกันในซาอุดีอาระเบีย จัดตั้งและขยายวิทยาลัย สถาบัน และศูนย์เพื่อการศึกษาในด้านต่างๆ มากมายหลายสิบแห่ง อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัญหาอุปสรรคต่างๆ เกิดขึ้นตามมาเพื่อรอการแก้ไขอีกไม่น้อยระหว่างทางที่กำลังเดินไปข้างหน้า

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการสาธารณสุข

เช่นเดียวกับด้านการศึกษา คือเกิดภาวะขาดแคลนแรงงานที่มีขีดความสามารถเฉพาะด้าน เช่น พยาบาลประจำแผนกต่างๆ เช่นสูตินรีเวช แผนกคนไข้เด็ก แผนกผ่าตัด เป็นต้น นอกจากนั้น ก็มีความเคลื่อนไหวในเรื่องการขยายขยายสถานพยาบาลให้รองรับผู้ป่วยได้มากขึ้น รวมทั้งการพัฒนาและการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ ทางแพทย์เข้ามาปรับใช้มากขึ้น

2. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวประเด็นทางสังคม

-ความเคลื่อนไหวประเด็นสตรีในตะวันออกกลาง

-รายงานวิจัยซีสตรีจอร์แดนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางธุรกิจน้อยมาก โครงการวิจัยเพื่อบรรลุมารเพิ่มคุณภาพและขยายธุรกิจอย่างยั่งยืน สนับสนุนโดยองค์การยูเนสโก เสนอรายงานการประเมินสถานภาพและบทบาทสตรีในจอร์แดนในฐานะผู้มีส่วนผลักดันความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของจอร์แดน การวิจัยและประเมินผลซึ่งจัดทำระหว่างวันที่ 3-18 มกราคม 2007 มีเป้าหมายเพื่อที่จะกำหนดบทบาทที่สำคัญของสตรีโดยการระบุประเด็นปัญหาที่สำคัญของสตรีในจอร์แดน และเพื่อที่จะเปิดโอกาสให้โครงการอื่นๆ ได้คำนึงถึงประเด็นปัญหาเหล่านี้เมื่อจะทำการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาเศรษฐกิจ รายงานได้ระบุข้อค้นพบที่สำคัญๆ รวมถึงข้อค้นพบสำคัญที่ว่า แม้ว่าในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา แม้ว่าบทบาทและการหนุนช่วยจากสตรีมีเพิ่มมากขึ้น แต่ข้อเท็จจริงก็ยังคงบ่งชี้ว่าการมีส่วนร่วมของสตรีในกระบวนการตัดสินใจในทางธุรกิจและการสนับสนุนทางการเงินยังแอ่นอยู่มาก

รายงานผลการศึกษา มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ 2 ประเด็นในรายงานฉบับนี้คือ

1) สตรีที่เป็นเจ้าของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก (เอสเอ็มอี) เพียง 4% ของวิสาหกิจเอสเอ็มอีทั้งหมดทั่วประเทศ และแม้ว่าได้มีการลงทุนอย่างมากเพื่อส่งเสริมความชำนาญของเหล่าสตรี แต่ก็มีอุปสรรคที่ทำให้การเข้าถึงแหล่งเงินทุนมีความยากลำบาก

2) สตรีมักจะเป็นเจ้าของภาคธุรกิจที่ไม่เป็นทางการ และธุรกิจรายย่อยที่ไม่สามารถยกระดับขึ้นเป็นวิสาหกิจขนาดเล็กได้ เนื่องจากไม่เพียงแต่พบว่ามีอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเท่านั้น แต่สตรีเหล่านี้ยังไม่มีโอกาสได้รับการฝึกอบรมและเพิ่มศักยภาพอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีในเขตชนบท

จากข้อค้นพบ รายงานผลศึกษามีข้อเสนอจำนวนมาก เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีให้มากขึ้นในหลายๆ ภาคธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจการเงิน ภาคส่งเสริมการผลิต ภาคส่งเสริมการค้าและการลงทุน และการทำงานร่วมกับภาครัฐในการคลายกฎระเบียบและกระบวนการที่เข้มงวดต่างๆ ที่มุ่งควบคุมภาคธุรกิจเอกชนมากเกินไป (อัล บาวาบา 250407)

-ประเด็นผ้าคลุมหน้ากำลังกลายเป็นประเด็นการเมืองในตุรกี มีรายงานวิเคราะห์การเมืองในตุรกีว่า มีโอกาสที่สุภาพสตรีหมายเลข 1 ของตุรกีในอนาคตอันใกล้จะเป็นสตรีที่สวมผ้าคลุมหน้า ทั้งนี้เนื่องจากพรรคเคเคพี หรือพรรคยุติธรรมและการพัฒนา ซึ่งอนุรักษ์อิสลาม มีที่นั่งเสียงข้างมากในรัฐสภาถึง 353 ที่นั่งจากทั้งหมด 550 ที่นั่ง ซึ่งสามารถจะเลือกให้ เติย์ยิป เออร์โดกัน ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี ซึ่งเป็นประมุขสูงสุดของประเทศเป็นเวลา 7 ปี รัฐบาลตุรกีปัจจุบัน เป็นรัฐบาลโลกวิสัย (Secularism) ที่เป็นกลางในเรื่องการนับถือศาสนา และห้ามสตรีสวมผ้าคลุมศีรษะแบบอิสลามในสถานที่ราชการและในสถาบันการศึกษา ขณะที่ภริยาของเออร์โดกัน เป็นสตรีมุสลิมที่สวมผ้าคลุมหน้าอย่างมิดชิดอย่างเข้มงวดตลอดมา ดังนั้น จึงทำให้เกิดประเด็นถกเถียงกันในสังคมอย่างกว้างขวางในตุรกีขณะนี้ว่า หากเออร์โดกัน ซึ่งมีภริยาสวมผ้าคลุมหน้า ได้ขึ้นเป็นประธานาธิบดีตุรกี เขาจะสามารถเป็นผู้นำสูงสุดของรัฐที่เป็นโลกวิสัยของตุรกีปัจจุบันได้หรือไม่อย่างไร รวมทั้ง เขาจะสามารถเป็นจอมทัพ นำเหล่าทัพต่างๆ ของประเทศที่ประกาศจนอย่างแจ่มชัดว่าจะเป็นผู้ปกป้องค่านิยมแห่งโลกวิสัยและสาธารณรัฐตุรกี ได้หรือไม่ ส่วนเออร์โดกันเอง ก็คัดค้านเรื่องการสั่งห้ามสตรีสวมผ้าคลุมหน้าในสถานที่ราชการและสถานศึกษา อย่างออกหน้าออกตา แต่ที่แล้วมาเขาไม่สามารถทำอะไรได้ เพราะต้องเผชิญกับเสียงคัดค้านอย่างแข็งขันจากสถาบันโลกวิสัย รวมทั้งกองทัพตุรกีอันทรงพลังด้วย ดังนั้น จึงเป็นประเด็นที่น่าติดตามอย่างยิ่งในอีกเดือนเศษข้างหน้านี้ ซึ่งเป็นกำหนดการคัดเลือกประธานาธิบดีของตุรกี (เอเอฟพี 200407)

-อิหร่านเริ่มรณรงค์ต่อต้านสตรีที่สวมชุดรัดรูปมากเกินไป รายงานข่าวจากเตหะรานเมื่อวันที่ 22 เม.ย. กล่าวว่า ทางกรอิหร่านได้เริ่มการรณรงค์ทั่วประเทศกวาดล้างสตรีที่สวมเสื้อผ้าที่รัดรูปเกินไป รวมทั้งมีผ้าคลุมศีรษะที่เล็กเกินไป ขัดต่อกฎการแต่งกายของอิสลาม หนังสือพิมพ์อิหร่านตีพิมพ์ภาพสตรีแต่งกายด้วยเสื้อผ้าหลากสีและรัดรูปมากเกินไป เพื่อเตือนว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจหญิงในท้องถิ่นกรุงเตหะรานได้เริ่มออกตรวจการ เป็นการรณรงค์ที่ดำเนินการทุกปีเมื่อฤดูร้อนเริ่มขึ้น โดยทางการได้เตือนว่า การกวาดจับปีนี้จะเข้มงวดมากกว่าที่ผ่านมา มา สำนักข่าว ฟาร์ รายงานว่า สตรีที่สัญจรไปมาบนท้องถนนจะถูกเตือนก่อน แต่ถ้าหากเธอเหล่านั้น แสดงอาการต่อต้านก็จะถูกนำตัวไปที่ศูนย์คุมประพฤติในกรุงเตหะราน ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ได้เห็นรถบัสบรรทุกสตรี 15 คนมาที่ศูนย์ดังกล่าว ส่วนมากเป็นวัยรุ่นสตรี จะมีการแจ้งให้บิดามารดาผู้ปกครองได้รับทราบ มีการถ่ายรูปบันทึกชื่อเสียงเรียงนามไว้ในศูนย์ข้อมูล แล้วอนุญาตให้กลับบ้านได้หลังจากลงนามรับรองและเปลี่ยนเสื้อผ้าแล้ว (เอเอฟพี 220407)

3. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา

จากกระแสข่าวในช่วงเดือน เม.ย. ได้เห็นความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจบางประเด็น ดังนี้

-ในประเด็นการส่งเสริมการศึกษาแก่สตรี ข่าวจากประเทศกาตาร์ ระบุว่า **กาตาร์มีการตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาขีดความสามารถทางด้านเทคโนโลยีขั้นสูง หรือ ไอที ให้แก่สตรี** โดยองค์การเพื่อกิจการครอบครัวของรัฐ และ ไอซีที ได้ตกลงที่จะร่วมมือกันส่งเสริมการศึกษาทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ อี-เลิร์นนิง ให้แก่สตรีชาวกาตาร์ที่ไม่ได้ทำงาน โดยจะมีการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม ไอซีทีแอล ไว้รอบเมือง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การนี้เต็มที่ (เอเอ็มอี อินโฟ 030407) ส่วนที่ดูไบ กรมการพัฒนาเศรษฐกิจของดูไบ ได้ลงนามในข้อตกลงกับวิทยาลัยสตรีดูไบ ใน**โครงการพัฒนาความสามารถพิเศษให้สตรีสัญชาติยูเออี รวมทั้งการส่งเสริมให้สตรีเหล่านั้น เป็นนักลงทุนในกิจการต่างๆ** เพื่อพัฒนาวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดกลางขึ้นมา ให้มีบทบาทมากขึ้นในภาควิชาวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรมของดูไบ ทั้งนี้ ทางกรมฯ และวิทยาลัยสตรี จะร่วมกันเปิดโครงการฝึกอบรม จัดเวิร์คช็อป และการสัมมนา ประเด็นพิเศษให้แก่นักศึกษาที่เข้าร่วม (เอเอ็มอี อินโฟ 220407) นอกจากนั้น วิทยาลัยสตรีดูไบ ยังจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ คือ **การจัดประชุมนานาชาติ 5 วันที่มีชื่อว่า "วิสัยทัศน์ดูไบ"** เริ่มเมื่อวันที่ 8 เม.ย. 2007 โดยมีเป้าหมายให้นักศึกษาทั้งจากยูเออี และประเทศอื่นๆ อีก 21 ประเทศทั่วโลก ได้มีโอกาสรับรู้โลก และมีจิตสำนึกแบบโลกาภิวัตน์มากขึ้น (เอเอ็มอี อินโฟ 090407)

-ประเด็นบทบาทเด่นของภาคเอกชน ภาครัฐ และบุคคลชั้นสูงในสังคม ในการร่วมกันเร่งส่งเสริมการศึกษาแก่แรงงานในท้องถิ่น ในช่วงเดือน เม.ย. มีรายงานข่าวที่สะท้อนถึงบทบาทของภาคเอกชน ภาครัฐและบุคคลชั้นสูงในสังคม ที่มีบทบาทและร่วมมือในการส่งเสริมการศึกษาแก่แรงงานในท้องถิ่นจำนวนมาก เช่น

ข่าว**ธนาคารอิธมาฮาร์สำนักงานในบาห์เรน ให้ทุนการศึกษาแก่เด็กกำพร้า** โดยทุกปีธนาคารจะให้ทุนเด็กกำพร้าในโรงเรียนเอกชน 6 ราย และให้ทุนระดับอุดมศึกษาอีก 10 ทุน ผ่านทางมหาวิทยาลัยอาห์เลีย ผู้รับทุนทุกราย จะได้รับการคัดเลือกโดยดูจากขีดความสามารถด้านการเรียนเป็นหลัก (เอเอ็มอี อินโฟ 040407) **สถาบันโมฮัมเหม็ด บิน ราชิด เพื่อผู้นำธุรกิจรุ่นเยาว์ สนับสนุนโครงการแข่งขันสร้างนักธุรกิจรุ่นเยาว์รอบที่ 3** โดยนักเรียนจากโรงเรียนเทศบาลนครดูไบ และโรงเรียนเอกชนรวม 14 แห่ง ได้ดำเนินงานโครงการธุรกิจของตนเองเสร็จสิ้น ตามโครงการการแข่งขันสร้างนักธุรกิจรุ่นเยาว์เรียบร้อยแล้ว และจะมีการจัดงาน ณ ห้างสรรพสินค้า รีฟ มอลล์ จนถึงวันที่ 5 เม.ย. (เอเอ็มอี อินโฟ 040407) โครงการความเป็นเลิศของรัฐบาลดูไบ **จัดเวิร์คช็อปฝึกอบรมลูกจ้างพนักงานที่จะต้องดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานของแผนกระบบรับคำร้องเรียนของประชาชนในภาคงานสาธารณะ** มีตัวแทนจากหน่วยงานราชการกรมกองต่างๆ กว่า 70 คน เข้าร่วม รวมถึงทีมจากหน่วยงาน อี-กอฟเวอร์นเมนต์ ที่รับผิดชอบติดตั้ง

ระบบ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ ประกอบด้วยการนำเสนอเป้าหมาย ขั้นตอนต่างๆ ของภารกิจที่จะต้องดำเนินงาน โดยหน่วยงาน เพื่อประกันความมีประสิทธิภาพของระบบ (เอเอ็มอี อินโฟ 100407) ชาววันที่ 16 เม.ย. รายงานว่า **มหาวิทยาลัยเอธิโอเปีย เป็นเจ้าภาพจัดเวิร์คช็อปว่าด้วยการพัฒนาจิตสำนึกความเป็นผู้นำ** ซึ่งจัดร่วมกับสถาบัน วิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ในช่วงเวิร์คช็อป จะมีการอภิปรายกันในประเด็นต่างๆ เช่น การแก้ปัญหาและการ ร่วมงานกับสมาชิกในที่ทำงาน ปัญหาความขัดแย้งต่างๆและกระบวนการคัดเลือกสมาชิกในที่ทำงาน เนื้อหาวิชาในคอร์ส ฝึกอบรมประกอบด้วยเรื่อง การมีส่วนร่วมอย่างมีปฏิสัมพันธ์ มีการใช้แบบฝึกหัดหลากหลายรวมทั้งกรณีศึกษาต่างๆ เข้ามาช่วย (เอเอ็มอี อินโฟ 160407) ที่จอร์แดน เมื่อวันที่ 17 เม.ย. มีรายงานข่าวเผยถึง**แผนการจัดตั้งเมือง วิทยาศาสตร์ เอล ฮัสซัน ในจอร์แดน** โดยที่เมืองวิทยาศาสตร์แห่งนี้จะเป็นที่ตั้งของ สถาบันเพื่อวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี, ราชสมาคมวิทยาศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเจ้าฟ้าหญิงสุมายาเพื่อเทคโนโลยี ทั้งนี้ ความเคลื่อนไหวนี้จะ นำไปสู่การวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีของจอร์แดน (เอเอ็มอี อินโฟ 180407) ขณะเดียวกันที่ ชาอูดีอาละเบีย มหาวิทยาลัยคิงชาอูดแห่งริยาด **เปิดตัวโครงการ “ริเสิร์ช แชนร์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความพยายาม ที่จะส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในราชอาณาจักร** มหาวิทยาลัยแห่งนี้ ได้ลงโฆษณาเต็มหน้า หนังสือพิมพ์ในท้องถิ่น ขอให้บุคคลและบริษัทธุรกิจต่างๆ ร่วมสมทบทุนที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนการเริ่มต้นวิจัย ทั้งนี้ ได้ เรียกร้องผู้บริจาคที่เป็นบุคคลช่วยเหลืออย่างน้อย 1.3 ล้านดอลลาร์ในระยะเวลา 5 ปี ส่วนบริษัทต่างๆ ก็บริจาคเป็นสอง เท่าของบุคคลธรรมดา (อาหรับ นิวส์ 290407) ล่าสุดชาววันที่ 30 เม.ย. รายงานว่า **สถาบันอัล จาซีรา แห่งกาตาร์ เปิดตัวโครงการทดลองทางการศึกษา ฟาสต์ ฟอร์เวิร์ด** พุ่งเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือนักเรียนระดับภาษาและ ความสามารถในการอ่าน เอลเจเอ และบรรษัทวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา เริ่มเปิดการเรียนการสอน 12 สัปดาห์ สำหรับ นักศึกษา 60 คน ที่จะเข้าร่วมในช่วงต้นเดือน เม.ย. เด็กๆ จะใช้ฟาสต์ ฟอร์เวิร์ด จะแหล่งต่างๆ เป็นเวลา 50 นาที ต่อวัน (เพนนิชูล่า 300407)

-**ประเด็นการนำเข้าสู่สถาบันและระบบการศึกษาจากต่างประเทศ** ในท่ามกลางการเคลื่อนไหว และการ พยายามที่จะพัฒนาระบบการศึกษาให้ก้าวหน้าทันสมัยทันโลกในประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง เราได้เห็น ความเคลื่อนไหวของบรรดาสถาบันการศึกษา ทั้งที่มีชื่อเป็นที่รู้จักและไม่มี ต่างได้พากันเคลื่อนย้ายวิทยาเขตของตนเข้า มาตั้งในภูมิภาคตะวันออกกลางมากขึ้น ในเดือน เม.ย. มีรายงานข่าว เช่น **ความเคลื่อนไหวของโรงเรียนสอน ภาษาอังกฤษ คิงส์ สคูล สหราชอาณาจักร** โดยโรงเรียนได้ประกาศแต่งตั้งวิทยาลัยนานาชาติ อัล คาวาริมิ ยูเออี เป็นผู้บริหารสาขาของโรงเรียนอย่างเป็นทางการ เพื่อที่จะเปิดการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัย เคโอซี ในอาบูดาบี คิงส์ สคูล ตั้งเมื่อปี 1957 เปิดการเรียนการสอนภาควิชาต่างๆ ที่มีคุณภาพหลากหลายสาขาวิชา สำหรับนักเรียนนานาชาติ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงขั้นสูง โดยได้รับการรับรองวิทยะฐานะจากบริติช เคานซิล (เอเอ็มอี อินโฟ 070407) **หลาย ประเทศเตรียมเปิดสถาบันการศึกษาระบบนานาชาติขนาดใหญ่** เช่น มีข่าวเมื่อวันที่ 12 เม.ย. ว่า คาดหมายว่าใน อีก 5-7 ปี ดูไบ จะเป็นสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยนานาชาติถึง 25 แห่ง ซึ่งจะมีนักศึกษาเข้ามาเรียนถึงประมาณ 30,000 คน ตามโครงการเขตการศึกษาเสรีของดูไบ และมีรายงานข่าวว่า ขณะนี้ ณ หมู่บ้านความรู้ของดูไบ เป็นที่ตั้ง ของมหาวิทยาลัยนานาชาติทั้งหมด 7 แห่งเรียบร้อยแล้ว นอกจากนั้น ยังมีรายงานข่าวว่า หมู่บ้านความรู้ของดูไบ ตั้งเป้า ที่จะขยายการศึกษาระดับนานาชาติในภูมิภาค โดยผ่านการลงนามบันทึกความเข้าใจกับสมาคมยุโรปเพื่อ การศึกษานานาชาติ ภายใต้ข้อกำหนดของข้อตกลง สมาคมยุโรปเพื่อการศึกษานานาชาติ หรือ อีเอไอโอ จะเปิดการ ฝึกอบรมและสนองแผนนโยบายเครือข่ายเพื่อนักการศึกษาด้วย (กัลฟ์ นิวส์ 120407) ขณะเดียวกันที่ชาอูดีอาละเบีย ก็มี รายงานข่าวว่า ทางกาซาอูดีฯ เตรียมจัดตั้งวิทยาลัยใหม่ถึง 15 แห่ง รวมถึงวิทยาลัยการแพทย์อีก 2 แห่ง ในริยาด และ ใน อัล คาร์จ์ สภาการอุดมศึกษาซาอูดีฯ ได้รับอนุมัติจัดตั้งสถาบันการท่องเที่ยว และศูนย์นาโนเทคโนโลยี ในเจดดาห์ มี

บริษัทต่างชาติดีกว่า 50 แห่ง ได้ยื่นขอใบอนุญาตเพื่อจัดโครงการอบรมอาชีพต่างๆ ให้แก่เยาวชนซาอุดี (อาหรับ นิวส์ 120407)

-ประเด็นข่าวเรื่องการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษา รายงานข่าวในเดือน เม.ย. มีรายงานข่าวที่น่าสนใจ เช่น **โรงเรียนอุมม์โลกดูไบ เดอะ เอมส์ เวิร์ลด์ สคูล ซึ่งเตรียมจะเปิดทำการในเดือน ก.ย. 2007** นี้ กำลังจะจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติตัวอย่างทางด้านการศึกษานานาชาติทั้งนี้ สถาบันจะมีหอดูดาว สตูดิโอทีวี และอุปกรณ์การกีฬาชนิดต่างๆ ด้านหลักสูตรจะใช้โปรแกรมนานาชาติบัคคาลอร์เอท เอมส์วางแผนที่จะเปิดโรงเรียนคล้ายๆ กันในอาบูดาบีในปี 2008 (เอมิเรต ทูเดย์ 250407) ข่าวเมื่อวันที่ 23 เม.ย. รายงานว่า **สถาบันเทคโนโลยีของดูไบ และคณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยบอสตัน ลงนามข้อตกลงความร่วมมือการวิจัยในด้านเทคโนโลยีขั้นสูง** ทั้งสองฝ่ายยังได้แลกเปลี่ยนประเด็นเรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาสำหรับเทคโนโลยีของดูไบ รวมทั้งองค์การวิจัยซึ่งจะรวมเอาศูนย์แห่งความเป็นเลิศเข้าไว้ด้วย (เอเอ็มอี อินโฟ 230407)

4. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสาธารณสุข

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสาธารณสุขในตะวันออกกลาง ในช่วงเดือน เม.ย. มีรายงานข่าวที่น่าสนใจ อาทิ **ข่าวปัญหาเรื่องขาดแคลนพนักงานที่มีความรู้เฉพาะทางในงานสาธารณสุข** ในยูเออี มีรายงานข่าวว่า โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในยูเออี กำลังเผชิญปัญหาความกังวลเรื่องขาดแคลนพนักงาน ตามข้อมูลของเจ้าหน้าที่ระดับสูงของทางรัฐบาล ดร.อาลี ซาการ์ ปลัดกระทรวง กล่าวว่า การที่มีการเปลี่ยนตัวเจ้าหน้าที่มากเป็นพิเศษ ก็เนื่องมาจากมีการลาออกจำนวนมาก จากผลการศึกษาพบว่า โรงพยาบาลได้ร้องเรียนเรื่องการขาดแคลนพยาบาลในแผนกสูติรีเวช และการขาดแคลนบุคลากรในแผนกคนไข้เด็ก แผนกผ่าตัด แผนกรักษาคอนไชน์ และแผนกวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น (กัลฟ์ นิวส์ 080407) ก่อนหน้านี้มีรายงานข่าวด้วยว่า บาร์เรน สนใจที่จะจ้างพยาบาลจากฟิลิปปินส์ โดยมีการดำเนินการเพื่อทำข้อตกลงอย่างเป็นทางการระหว่างสองประเทศ ซึ่งใกล้จะตกลงกันได้แล้ว ซึ่งหลังจากนั้นจะทำให้มีพยาบาลมืออาชีพเข้ามาทำงานในโรงพยาบาลท้องถิ่นในบาร์เรนมากขึ้น ประเทศนี้ยังขาดแคลนเจ้าหน้าที่เทคนิคการแพทย์, นักกายภาพบำบัด หมอทำคลอด และเภสัชกร (บาร์เรน ทรีบูน 020407) นอกจากนี้ ยังมี **ปัญหาสถานพยาบาลคนไข้มีเตียงไม่พอที่จะรับบริการคนไข้ใน** **จนต้องหาหนทางเพิ่มการบริการให้กว้างขวางยิ่งขึ้น** ในซาอุดีอาระเบีย มีรายงานข่าวว่า ขณะที่โรงพยาบาลปกติกำลังพบปัญหาคัดคนไข้อย่างมากในเรื่องไม่มีเตียงคนไข้ในเพียงพอที่จะรับคนไข้เข้ารักษาพยาบาล กระทรวงสาธารณสุขซาอุดีฯ ได้เตรียมโครงการที่จะพัฒนาศูนย์อนามัยเบื้องต้นให้ยกระดับขึ้นเป็นโรงพยาบาลขนาดเล็ก ที่มีอุปกรณ์การแพทย์ที่ทันสมัยมากขึ้น ซึ่งปัจจุบัน ซาอุดีฯมีศูนย์อนามัยที่ดำเนินการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั่วประเทศอยู่ประมาณ 1,850 แห่ง (อัล มาดิनाห์ รายงานอ้างโดยอาหรับ นิวส์ 020407) และมีรายงานข่าวว่า **ประมาณ 50% ของผู้ป่วยโรคธาลัสซีเมียในยูเออี ไม่ได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้อง เนื่องจากขาดแคลนทรัพยากรและพื้นที่ โรงพยาบาล** อัล วาฮัล ของดูไบ จำเป็นต้องปฏิเสธคนไข้ เมื่อคนไข้เข้ามาเต็มอัตราที่รับได้แล้ว ผู้อำนวยการศูนย์โรคธาลัสซีเมีย ดร. โนวาลา เบล ฮูล กล่าวแก่สำนักข่าว ผู้ป่วยจำเป็นต้องเข้ารักษาตามศูนย์ที่ไม่ใช่หลักการบริการโดยถือหลักคนไข้เป็นศูนย์กลาง (กัลฟ์ นิวส์ 260407)

ความเคลื่อนไหวทั่วไป มีรายงานข่าวสำนักข่าวรอยเตอร์เมื่อต้นเดือน เม.ย. ว่า คุเวตตัดสินใจทำลายนกถึง 1.5 ล้านตัว หลังจากมีการยืนยันการติดเชื้อ เอชไอวีสายพันธุ์ เอช5เอ็น1 ถึง 40 ตัว แต่ยังไม่พบว่ามีคนได้รับเชื้อมากกว่าในประเทศนี้ กรณีนี้ถูกติดเชื้อมากกว่า ระบุหลังจากที่ได้ทดสอบนกประมาณ 11,000 ตัว ขณะเดียวกัน กัลฟ์ นิวส์ วันที่ 11 เม.ย. อ้างรายงานของธนาคารโลกและองค์การการค้าโลก ที่ระบุว่า ใช้น้ำมันก๊าดจะบาถึงประชาชนประมาณ 35% ในยูเออี หากมันกลายเป็นพิษจนสามารถติดต่อจากคนถึงคนได้ง่าย เนื่องจากเป็นสังคมเมืองที่ประชาชนอาศัยอยู่

หนาแน่นสูง นอกจากนั้น ขณะนี้ในยูเอสบางพื้นที่มีปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูร้อน ซึ่งรัฐบาลมีโครงการเพื่อแก้ไข
อยู่หลายโครงการที่ดำเนินการอยู่ (คาสีจ ไซมส์ 150407)

ภาคผนวก 1

รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)

(โดยการสนับสนุนของ สกว.)

1. **นายอนุช อภาภิรม** ตำแหน่งหัวหน้าโครงการฯ จบปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต จาก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นนักคิดนักเขียนและนักวิจัยอิสระ เคยทำงานเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ
บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด และเคยดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ บริษัทสำนักพิมพ์
สวัสดี และตำแหน่งรองกรรมการผู้จัดการอาวุโสด้านตำราเรียน บริษัทสำนักพิมพ์ต้นอ้อ แกรมมี
จำกัด เคยเป็นที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร สมัยของนายมารุต บุญนาค และได้เป็นประธาน
คณะอนุกรรมการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้า และเป็นรองประธานฝ่าย
โครงการมูลนิธิโลกสีเขียว ปัจจุบันยังดำรงตำแหน่งเป็นประธานมูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา
2. **นางวิสมัย อภาภิรม** ตำแหน่งบรรณาธิการประจำโครงการฯ จบปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต จาก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประสบการณ์ในวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ กว่ายี่สิบปี โดยทำงานประจำ
กองบรรณาธิการนิตยสารและหนังสือพิมพ์รายวันหลายฉบับ ก่อนที่จะมาทำงานเป็นบรรณาธิการ
สังเคราะห์รายงานจากสนาม ในโครงการแสวงหารูปแบบการพัฒนาระดับท้องถิ่นของรัฐ นอกจากนั้น
ยังเคยเป็นบรรณาธิการวารสารประมวลข้อมูลข่าว “สารสนเทศ” และบรรณาธิการโครงการสื่อสิ่งพิมพ์
ด้านสิ่งแวดล้อม มูลนิธิโลกสีเขียว ปัจจุบันเป็นนักเขียน บรรณาธิการและนักแปลอิสระ
3. **ผศ. ดร. ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด** ตำแหน่งนักวิจัยประจำโครงการ จบการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
(นโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยจอร์จ เมสัน สหรัฐอเมริกา เป็นอาจารย์ประจำภาควิชา
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหลายชิ้นนับตั้งแต่ปี 2527 ถึงปัจจุบัน
ได้รับรางวัลเกียรติคุณรางวัลชมเชยวิทยานิพนธ์สาขารัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สภาวิจัย
แห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2547 รวมทั้งเคยมีผลงานบทความ และตำราที่ได้รับการตีพิมพ์ หลายชิ้น
ปัจจุบัน นอกจากเป็นอาจารย์ประจำแล้ว ยังดำรงตำแหน่งอนุกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติด้าน
การปราบปรามอาชญากรรมเฉพาะทาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ
พัฒนาบุคลากร กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม (ปี 2549-2552)
4. **นางสาววิจิตา เสงี่ยมเจริญ** ตำแหน่งเจ้าหน้าที่สำนักงานโครงการ จบการศึกษาศิลปศาสตร
บัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความ

ชำนาญเป็นพิเศษในการจัดเก็บและค้นคืนข้อมูล และมีประสบการณ์ในการติดต่อประสานงานกับ
องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ภาคผนวก 2

แนะนำโครงการตะวันออกกลางศึกษา

เนื่องจากได้พิจารณาเห็นว่า ในระยะใกล้นี้ ภูมิภาคตะวันออกกลางได้แสดงบทบาทที่ทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภายหลังจากเกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในเอเชีย เริ่มเมื่อปี ค.ศ. 1997 ตามมาด้วยเหตุการณ์วินาศภัยอาคารเวิลด์เทรดในสหรัฐ ปี ค.ศ. 2001 อันนำไปสู่การประกาศสงครามต่อต้านการก่อการร้าย และการบุกโจมตีอิรักของสหรัฐและพันธมิตร รวมทั้งการประกาศทำสงครามอันศักดิ์สิทธิ์ของโลกมุสลิม ซึ่งได้ก่อให้เกิดความตึงเครียดขึ้นในภูมิภาคส่วนนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การติดตามความเคลื่อนไหวและการรู้จักภูมิภาคตะวันออกกลางในปัจจุบันจึงมีความสำคัญมากขึ้น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้เล็งเห็นความสำคัญนี้ จึงได้ร่วมมือและให้การสนับสนุนแก่โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project- MEMP) จัดทำโครงการตะวันออกกลางศึกษาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์คือ

- เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลความรู้พื้นฐานที่สำคัญของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง
- เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และด้านพลังงาน ของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง
- เพื่อศึกษา เรียนรู้ และเผยแพร่แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้และการเคลื่อนไหวที่สำคัญของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ระหว่างกลุ่มบุคคลและองค์กรเป้าหมายของโครงการ ตลอดจนบุคคลที่สนใจทั่วไป

โครงการ MEMP ในระยะเริ่มต้น (Pilot Phase) กำหนดเวลา 3 เดือน (เม.ย. – มิ.ย. 2549) จัดทำรายงานประจำเดือน 2 ฉบับ คือ 1) ตะวันออกกลางในบริบทโลก (นำเสนอ 24 พ.ค. 2549) และ 2) ตะวันออกกลางในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง (กำหนดนำเสนอ กรกฎาคม 2549)

โครงการเต็มรูปแบบของ MEMP กำหนดเริ่มต้นในเดือน ก.ค. 2549 จะมีรายงานสังเคราะห์ข่าวความเคลื่อนไหวด้านต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางทุกเดือน และรายงานสำเร็จรูปจำนวนหนึ่งออกมาเป็นระยะๆ โดยมีผลที่คาดหวังว่าจะออกมาภายใน 2 ปี คือ

- ได้องค์ความรู้ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางที่ครบถ้วนและทันสมัย
- สาธารณชน และกลุ่มบุคคล/ องค์กรหน่วยงานเป้าหมาย มีความรับรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางมากขึ้น ก่อให้เกิดการตระหนักรู้ยิ่งขึ้น ถึงความสำคัญของภูมิภาคนี้ต่อโลกปัจจุบัน
- องค์กร / หน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างๆ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายที่คาดว่าจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ คือ ผู้นำและผู้บริหารทั้งภาครัฐ ธุรกิจเอกชนและองค์กรประชาชน ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน และครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา และสาธารณชนที่สนใจทั่วไป
